

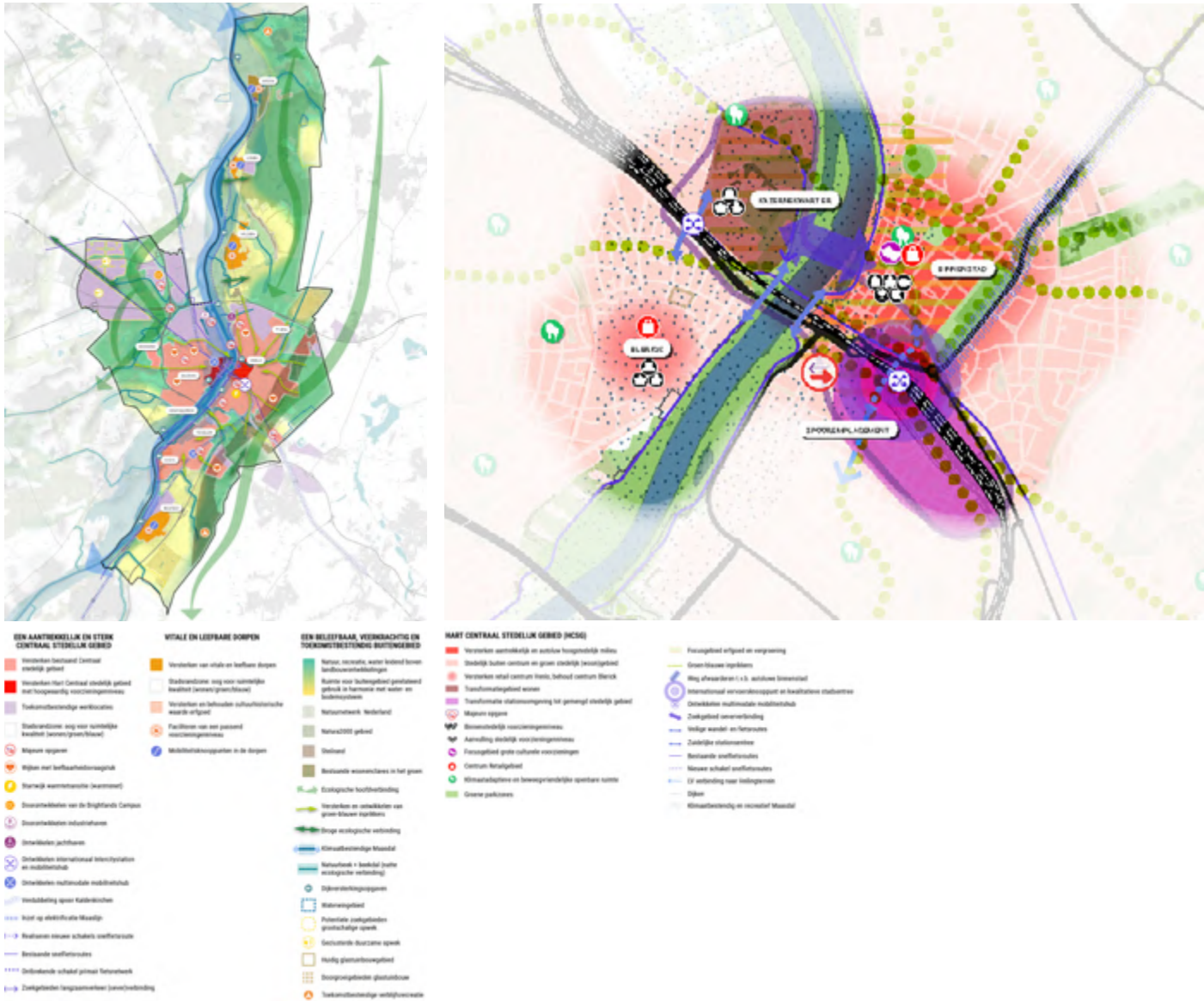
Integraal kwaliteitskader

Binnenstad Venlo

Inhoudsopgave

Introductie	6	Ontwerpthema's	36
Colofon	6	Citybranding en het IKBV	36
Inleiding	7	Citybranding als versterker van ruimtelijke kwaliteit	36
Aanleiding	7	Opgaven, kansen en ambities	38
Methodiek	8	Verhaallijnen	40
Leeswijzer	9	1. Verhalende binnenstad	40
De inhoud van het rapport	10	2. Klimaatrobuuste binnenstad	44
Beleidsanalyse	12	3. Expressieve binnenstad	46
Inventarisatie	12	4. Samenhangende openbare ruimte	48
Sterke lokale identiteit	12	5. Bereikbare en veilige binnenstad	50
Programma en beleving	13	6. Aantrekkelijke binnenstad in de avonden	52
Venlose landschap identiteit	15	Conclusie	54
Robuust, attractief en betrouwbaar	16	Beeldkwaliteit buitenruimte	56
Conclusie	17	Venlo klaar voor de toekomst	56
Ruimtelijke en Fysiologische analyse	18	Circulariteit in palet	57
Analyse van de binnenstad	18	Vooruit kijken	57
Inbedding in de stad	19	Ontwerpen aan de toekomst	57
Deelgebieden en sferen	22	Geënt op het verleden en klaar voor de toekomst	60
Groen	24	Inrichtingsprincipes	64
Water	26	Een ingetogen basis	64
Hittestress	28	Toegangsweg binnenstad	66
Gebruik van de bebouwde omgeving	30	Singel	68
Beeldkwaliteit openbare ruimte	32	Parkstraten	69
Beeldkwaliteit bebouwing	33	Assenkruis	70
Conclusie	35	Gemengde straten	71

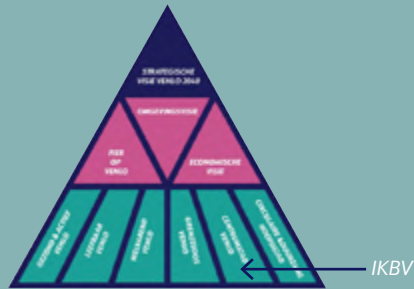
Woon-/werkstraten	72	Handvatten voor ontwikkeling	100
Woonstraten	73	Middeleeuwse binnenstad	100
Stegen	74	Negentiende-eeuwse binnenstad	104
Steenkeuze	75	Interbellum binnenstad	108
Ingetogen palet van objecten en elementen	80	Wederopbouw binnenstad	112
Een afgewogen kader	80	De moderne binnenstad	116
Kunst in de openbare ruimte	80	Ontwerpverkenning	120
Terrassenbeleid	80	Stelsels	120
Spelen en bewegen voor kinderen	82	Historisch assenkruis met stadspoorten	121
Reclame uitingen	82	Van Julianapark naar Maas	128
Reclame en straatmeubilair in de openbare ruimte	83	As Monseigneur Boermansstraat naar Bolwaterstraat	132
Veiligheid en handhaving	84	Groene zoom	136
Ogen op straat	84	Van station naar Maas	142
Een doordacht verlichtingsconcept	84	Stelsels maken netwerk	152
Handhaving van reclamebeleid	84	Plekken	154
Doordachte groenstrategie	86	Maaskade	154
Groen als tool tegen hittestress	86	Kwartelenmarkt	156
Maximaal behoud van bomen	87	Nolenspark	158
Bouwen aan een stadsbiotoop	88	Groene hoven Mariaweide	160
Palet beplanting	90	Vervolg	162
Beedlkwaliteit bebouwing	92	Bouwen aan een toekomstbestendige binnenstad	162
Gevels als spiegel van de geschiedenis	92	Borgen en stimuleren van omgevingskwaliteit	162
Analyse	92	Maaskade	163
Gevels verschillen per deelgebied	92	Museumkwartier	163
Opgave en strategie	94	Historisch assenkruis	164
Gevels verdienen een opwaardering	94	Roermondsepoort	165
Aanpak: Handreiking voor gevelonderhoud	94	Omgeving Nolenspark en Nolensplein	165

Links: Visiekaart Venlo 2040; bron afbeelding: OMGEVINGSVISIE VENLO 2040.
Rechts: Gebiedsuitwerking kaart en legenda Hart Centraal Stedelijk Gebied; bron afbeelding: OMGEVINGSVISIE VENLO 2040.

Colofon

Dit integraal kwaliteitskader Binnenstad Venlo (IKBV) is opgesteld om de (historisch-ruimtelijke) kwaliteit die de binnenstad heeft, te borgen en te versterken. Het IKBV valt binnen het programma Centrumstad Venlo. Het IKBV is onderdeel van het Plan Binnenstad 2030. Bestuurlijk opdrachtgever is de wethouder Economie, Sociale Zaken en Kennisinfrastructuur.

Beleidspyramide: Het IKBV valt binnen het programma Centrumstad Venlo.

Inleiding

Aanleiding

Doel

De Venlose binnenstad heeft een omvang van circa een vierkante kilometer en kent een aantal unieke en onderscheidende kwaliteiten. De ligging aan de Maas en de eeuwenlange geschiedenis zijn afleesbaar en voelbaar. Die landschappelijke en historische context maakt ons schatplichtig om de aanwezige kwaliteiten te koesteren en nieuwe waarde respectvol toe te voegen. Met oog voor de cultuurhistorie willen we de aantrekkelijkheid van de mix aan functies naar de toekomst toe betekenis blijven geven. Dit vraagt om een integrale regie op ruimtelijke kwaliteit. Hieronder wordt verstaan: de beeld- en gebruikskwaliteit van gebouwen en openbare ruimte.

De binnenstad van Venlo is sterk aan verandering onderhevig. De binnenstad transformeert van winkelstad naar een gemengde binnenstad met ruimte voor wonen, werken, ontmoeten en winkelen: van “a place to buy” naar “a place to be”. Dit vraagt een nieuw kader en aanpak voor thema’s als retail, mobiliteit, parkeren, economie, klimaat, beleving, gebruik en kwaliteitsniveau. De vijf ambities van de Omgevingsvisie Venlo 2040 vormen een belangrijke basis.

Meerwaarde voor de Venlose binnenstad

In dit Integraal Kwaliteitsplan Binnenstad Venlo (IKBV) is gezocht naar de goede balans waarbinnen deze thema’s in evenwicht zijn. Bovendien zijn principes vastgelegd hoe zich dit vertaalt in de bebouwing en de openbare ruimte. Doel is om het onderscheidend karakter van de Venlose binnenstad te behouden en te versterken. Om dit in goede banen te leiden zijn door de jaren heen veel (sectorale) beleidsdocumenten gemaakt. Tegelijkertijd blijven deze in een aantal gevallen op de vlakte en ontbreekt het deels aan integraliteit en een doorvertaling naar ruimtelijke principes en uitgangspunten.

De binnenstad ligt in het Hart van het Centraal Stedelijk Gebied, een van de gebiedsuitwerkingen zoals opgenomen in de Omgevingsvisie 2040. Het IKBV is in met lijn met de gebiedsspecifieke keuzes die in dit gebied gemaakt worden en vormt een verdieping specifiek voor de binnenstad. Dit IKBV schept een ruimtelijk kader voor ontwikkelingen in de Venlose binnenstad. De ligging aan de Maas en de eeuwenlange geschiedenis vormen daarbij een rijke basis. Er is optimaal ingespeeld op transformatie van de binnenstad, zodat integraal en snel op ontwikkelingen geanticipeerd kan worden en de ruimtelijke kwaliteit geborgd wordt. Er wordt sturing

gegeven aan behoud en doorontwikkeling van de karakteristieke structuur en ruimtelijke kwaliteit, mede omdat die sterk met de historische ontwikkeling van de binnenstad samenhangen.

Dit IKBV geeft op een integrale manier een doorvertaling van het bestaande beleid naar concrete inrichtingsprincipes en handvatten voor de gebouwde omgeving. Dit stelt beleidsmakers, ambtenaren en ondernemers in staat om afgewogen keuzes te maken die kaderen binnen een onderbouwd en gedegen kader.

Motivatie

Het IKBV voor de historische binnenstad (inclusief Maasfront, Singelzone en Julianapark) is opgesteld in samenspraak met bewoners, ondernemers, vastgoedeigenaren en gebruikers. Lopende plannen, studies en ambities - waaronder de verlichtingsvisie, de vestingvisie, duurzaamheidsambities, doelstellingen met betrekking tot vergroening en klimaatadaptatie - zijn in het IKBV samengebracht tot één integraal sturings- en beoordelingskader voor de binnenstad. Het IKBV vormt de kapstok voor concrete uitwerkingen.

Gebied

De begrenzing van het gebied is als volgt gedefinieerd: aan de noordzijde vormen de straatwanden van de Goltziusstraat en de Noord Buitensingel de grens, aan de oostzijde de straatwanden van de Burgemeester van Rijsingel, aan de zuidzijde de Koninginnesingel en het fietspad langs het spoor, en aan de westzijde de rivier de Maas. Tegelijkertijd kan er geen IKBV gemaakt worden zonder over de grenzen van de binnenstad heen te kijken. Daarom is er steeds van groot naar klein gewerkt om een zo sterk mogelijke verankering in de stedelijke context te garanderen.

Gebiedsafbakening IKBV.

Methodiek

Wanneer we de gestelde ambities haalbaar willen maken moet het IKBV inspirerend en integraal zijn. Het gaat niet alleen om de betekenis van de afzonderlijke locatie maar juist ook over de impact ervan op de binnenstad als geheel. Voor de identiteit van de binnenstad zijn de cultuurhistorische waarden een belangrijke constante en is het functionele programma steeds aan verandering onderhevig.

De volgende aspecten zijn in ogenschouw genomen om tot een volledig kader te komen:

- Inventarisatie en analyse van bestaand beleid. De bij de uitvraag meegestuurde lopende plannen, studies en ambities zijn getoetst aan daadwerkelijke kwaliteitsverbetering (zie onderstaand overzicht), met het voortbouwen op historische structuren, kernkwaliteiten en gelaagdheid als uitgangspunt.
- Op basis van de beleidsanalyse zijn voor de Venlose binnenstad de volgende aspecten beschreven en in beeld gebracht: ruimtelijke structuur, deelgebieden, groen, klimaat, functies, openbare ruimte en bebouwing. Daarbij is steeds aandacht voor kwaliteiten, kansen en bedreigingen.
- Op basis van de inventarisatie is het kwaliteitskader opgesteld en het beoogde kwaliteits- en ambitieniveau voor toekomstige ontwikkelingen vastgelegd. Het IKBV vormt een kader voor regie, beleid en beheer (intern en extern). Onderdeel van het kwaliteitskader zijn gebiedsgerichte kwalitatieve ontwerp richtlijnen. Deze richtlijnen zijn leidend voor nieuwe ontwikkelingen, transformaties, uitwerkingen, inrichtingen, beheer- en beleidsontwikkelingen. Deze richtlijnen zijn beeldend uitgewerkt.
- De richtlijnen zijn vervolgens vertaald in principes voor concrete ontwikkelingen en ontwerpen. Input aan de voorkant, inspiratie, kwaliteitsbewustzijn en ambities.
- Tot slot is er een uitvoeringsagenda op hoofdlijnen met prioriteiten opgesteld.

Voor de opmaak van het IKBV worden de volgende documenten als basis dan wel inspiratie gebruikt:

- Gemeentebreed:
 - Omgevingsvisie Venlo 2040
 - Erfgoednota 2017
 - Welstandsnota Venlo 2013
 - Woonvisie Venlo 2021-2026 (wonen in de binnenstad)
 - Omgevingsprogramma Retail
 - Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)
 - Positionering Citybranding
 - Beleidsnota Venlo Evenementenstad 2024
- Binnenstad Venlo:
 - Vestingsvisie / Verbeelding verdedigingswerken*
 - Reclamenota Binnenstad Venlo 2014. Er is een update nodig ten aanzien van LED-schermen In de begroting 2024 is geld opgenomen voor nieuw reclamebeleid.
 - Plan binnenstad 2030
 - Verlichtingsvisie Duurzaam Lichtsnoer Binnenstad Venlo*
 - Bestemmingsplan Centrum Venlo (2014)
 - Wederopbouw Binnenstad Venlo – waardestelling
- Groen- en water, klimaat en inrichting openbare ruimte:
 - Agenda Groen- en Water
 - Actieplan Venlo Klimaatbestendig
 - Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR)
 - handelingsperspectief Bolwaterstraat
- Duurzaamheid en circulariteit:
 - Uitvoeringsagenda Nieuw gebruik 2025-2031
 - Beleidskader Nieuwe Energie
 - Grondstoffenplan 2030
- Mobiliteit:
 - Mobiliteitsplan Venlo
 - Beleidsplan Parkeren
 - Fietsplan Venlo
 - Kader duurzame mobiliteit

Leeswijzer

Het IKBV begint met een inventarisatie en rubricering van bestaand beleid voor de Venlose binnenstad. Aan de hand van een aantal belangrijke beleidsthema's worden de beleidsambities inzichtelijk gemaakt.

In het tweede hoofdstuk zijn de ruimtelijke en fysiologische eigenschappen van de binnenstad geanalyseerd, met aandacht voor o.a. de stadsplattegrond, de historische gelaagdheid, de groenvoorzieningen, de functies en de beeldkwaliteit.

In het derde hoofdstuk komen verschillende ontwerpthema's aan bod die van toepassing zijn op de gehele binnenstad: wat voor binnenstad wil Venlo zijn?

Het vierde hoofdstuk toont de gewenste beeldkwaliteit van de buitenruimte aan de hand van randvoorwaarden voor het materialenpalet gevolgd door een uitwerking van de ruimtetypologieën en een visie op beplanting.

In het vijfde hoofdstuk wordt de beeldkwaliteit van de architectuur onder de loep genomen met aandacht voor de betekenis en diversiteit van de gevels én de kansen voor een opwaardering van het gevelbeeld.

In het zesde hoofdstuk zijn de eerste ontwerpverkenningen te vinden waarbij eerst ruimtelijke stelsels worden toegelicht gevolgd door een aantal principe uitwerkingen van belangrijke plekken uit het openbare ruimte netwerk van de binnenstad.

* = (nog) niet vastgesteld door College van B&W en/of de Gemeenteraad.

De inhoud van het rapport

Verschillende thema's zijn zorgvuldig verkend en met elkaar in samenhang gebracht om tot een integraal kwaliteitskader te komen. Het rapport geeft antwoord op de vraag wat de ruimtelijke uitstraling van de Venlose binnenstad in de toekomst kan zijn vanuit essentiële waarden en gewenst programma.

Onderstaand een niet limitatief overzicht van onderwerpen die inhoudelijk onze aandacht hebben gehad:

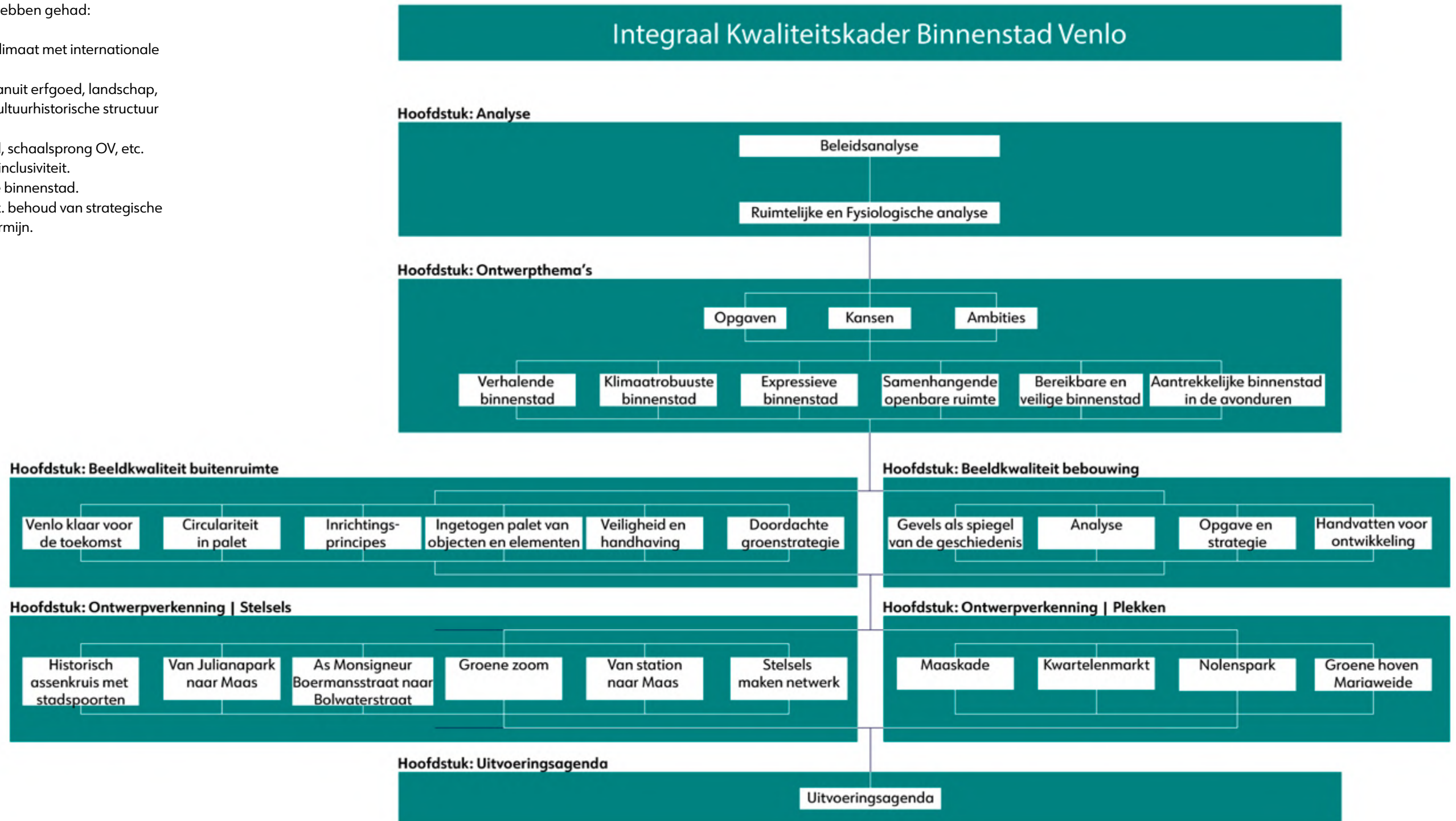
- Vasthouden aan vestigingsklimaat met internationale topkwaliteit.
- Voortbouwen op ambities vanuit erfgoed, landschap, natuur ten aanzien van de cultuurhistorische structuur van de binnenstad.
- Mobiliteit en bereikbaarheid, schaa sprong OV, etc.
- Klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit.
- Veranderend gebruik van de binnenstad.
- Korte en lange termijn, d.w.z. behoud van strategische ontwikkelruimte op lange termijn.

Visie

Ambities

Thematische uitwerking

Gebiedsgerichte uitwerking

Stroomschema van het IKBV.

Inventarisatie

Op de hiernavolgende pagina's is een samenvatting van het bestaand beleid terug te vinden met betrekking tot openbare ruimte en bebouwing. Dit is enkel een samenvatting van het beleid op hoofdlijnen gecategoriseerd volgens een aantal voor de binnenstad relevante thema's. Binnen de categorieën is geen rangorde aangebracht tussen de punten.

De thema's die uit het beleid naar voren komen zullen bij de uitwerkingen en vertalingen naar concrete tools als maatstaf worden gehanteerd.

Sterke lokale identiteit

- Visitekaartje: de eeuwenlange geschiedenis en de grote historische rijkdom van de binnenstad maken de Venlonaar trots. De binnenstad is vanouds dé centrale ontmoetingsplek en huiskamer van de stad.
- Beleving: de gebouwen, kunstwerken, pleinen, straten en parken in de binnenstad illustreren het verhaal van Venlo als handelsstad, religieuze stad, versterkte stad, wederopbouwstad en culturele stad. Dat maakt een verblijf in de binnenstad tot een avontuurlijke ervaring.
- Verblijfskwaliteit: goed onderhouden monumenten en sfeervol ingerichte buitenruimtes versterken de lokale identiteit, maken de binnenstad aantrekkelijk, binden mensen aan de stad en trekken bezoekers van buiten.
- Sfeer: de binnenstad telt vijf deelgebieden met onderscheidende karakteristieken die worden gekoesterd en waar mogelijk worden hersteld of versterkt. De afwisseling van sfeergebieden maakt de binnenstad interessant voor een rondgang.
- Doelgroep: de focus ligt op het aantrekken van bezoekers die echt geïnteresseerd zijn in de Venlose historie, cultuur, natuur en bijzondere winkels.
- Welstand: onder het motto 'sturen waar het moet, loslaten waar het kan' is in delen van de gemeente Venlo sprake van welstandsvrijheid. In deelgebieden die bijdragen aan de kernkwaliteiten van Venlo en die bepalend zijn voor de lokale identiteit zoals de binnenstad gelden wel specifieke gebiedscriteria. In de gehele binnenstad geldt een 'bijzonder' welstandsniveau. Een bouwwerk in een dergelijk niveau dient in een bijzondere mate te voldoen aan de criteria, gebaseerd op de redelijke eisen van welstand. Het bijzondere welstandsniveau voor de binnenstad is gericht op het koesteren en versterken van bestaande kwaliteiten en het zorgvuldig voortborduren op de historisch-ruimtelijke context. Dat betekent overigens geen voorkeur voor een bepaalde bouwtrant want het palet aan architectuurstijlen in de binnenstad is juist uitgesproken rijk, divers en van alle tijden.
- Reclame: alle uitingen van handelsreclame vallen onder de vergunningsplicht vanuit het besef dat wildgroei aan gevelreclames en uitstallingen niet dienstbaar is aan de ruimtelijke kwaliteit én het ondernemerschap. In de Reclamenota Binnenstad (2014) wordt daarbij onderscheid gemaakt in gemengd gebied en woongebied, beide met een specifiek regiem en criteria. Het reclamebeleid gaat uit van rechtsgelijkheid voor iedereen, en is gericht op een evenwichtige balans tussen de ruimtelijke kwaliteit van de historische binnenstad en de benodigde ruimte voor het ondernemerschap.

Het erfgoedbeleid zet in op het onderzoeken, restaureren, herbestemmen, benutten, versterken en zichtbaar maken van cultuurhistorische waarden in de binnenstad. De benadering is respectvol voor het erfgoed én gericht op actuele opgaven. Voor de binnenstad ligt de focus primair op de volgende zes thema's uit het verhaal van Venlo:

- De middeleeuwse stad.
- De Maas en handel.
- De kerken en kloosters.
- De vestingwerken.
- De wederopbouw.
- De sagen en legendes.

Dit erfgoedbeleid werpt inmiddels zijn vruchten af. Geslaagde voorbeelden zijn de restauratie van 'het Korenvat' en handelshuis 'Receveur' aan de Markt, de gevel van het Art Nouveau pand 'Clabbers' Parade 22, de heringerichte steeg bij de Grote Kerkstraat, de ontdekking van middeleeuwse panden in de Gasthuisstraat, de transformatie van het Knibbelstraatje, het herstellen van kleurrijke gevels aan de Markt, het onderzoek naar de visualisatie van de vestingwerken, de renovatie van het Stadhuis, de bescherming van het NS-station en de transformatie en herbestemming van de Jacobskapel, Ald Weishoes, Puddingfabriek, Raad van Arbeid en Postkantoor.

Programma en beleving

- De openbare ruimte wordt benut als een gezamenlijke woonkamer: verschillende doelgroepen en leeftijden vinden elkaar in de openbare ruimte en maken op hun eigen manier gebruik van de openbare ruimte. De vier kwadranten van de binnenstad bezitten voldoende plekken voor ontmoeting, sport- en beweegfaciliteiten. Die plekken zorgen voor sociale verbondenheid en vormen het fundament voor leefbaarheid en vitaliteit.
- Door woonstraten in te richten als verblijfstraten ontstaat er ruimte voor ontmoeting, verblijf en beweging. Er is geschikte ruimte voor kleinschalige evenementen zoals wijk- en buurtfeesten, promoties, markten en braderieën.
- Sterke eigen identiteit. De binnenstad kent een rijke historie met veel evenementen. Tijdens festiviteiten is de binnenstad nog altijd de plek 'waar het gebeurt' in Venlo.
- Verbinding tussen stad en water ontbreekt op veel plekken. Winkels liggen met de rug naar de Maas en door hoogteverschil is de horeca aan de werf slecht zichtbaar vanaf 'boven'.
- Venlo wordt ook voor opgeleide jongeren een aantrekkelijke stad, met meer sfeer en beleving in de avonduren en goede terrassen die bijdragen aan een mooi binnenstad.
- Goede zichtbaarheid en overzicht vanuit de buurt, veilige routes en goede verlichting.
- Toegankelijk en uitnodigend voor iedereen. Van kinderen tot senioren.
- De binnenstad wordt ingericht met oog voor comfort en veiligheid van senioren.

Faciliteiten

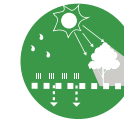
- Voorzien van openbare sport- en spelvoorzieningen zoals hardlooppaden, parcoursen, trimbanen, spelprikkels, etc.
- Verbindingen met aantrekkelijke routes (zoals het brug-tot-brug rondje), die zoveel mogelijk door het groen of langs het water lopen. Bewust obstakels opnemen in de route, zoals trappen, die extra beweging stimuleren.
- Afname van gemotoriseerd verkeer faciliteren door organiseren van centrale laad- en losplekken
- De openbare ruimte moet integraal toegankelijk en schoon, heel en veilig zijn. Een attractief en verzorgd gevelbeeld, erfgoed, groen en water vergroten de verblijfskwaliteit enorm.
- De veelheid aan verschillende materialen en aantallen objecten in de openbare ruimte wordt teruggebracht. Er worden minder en/of kleinere borden geplaatst, of slimme combinaties gemaakt van straatmeubilair.
- Inzetten op het verlengen van de levensduur van inrichtingselementen: vanuit circulariteit kan hier ook gedacht worden aan inzet op aanpasbaarheid/flexibel vermogen om zo mee te kunnen bewegen met behoeften van gebruikers en veranderende functies/gebruik.
- Hergebruik van grondstoffen is een belangrijke toevoeging van de Uitvoeringsagenda Nieuw Gebruik 2025-2031. Het gaat hierbij om dat vrijkomende materialen zoveel mogelijk hergebruikt gaan worden. Dat kan: direct in de het project of nabije omgeving, in een ander project, verkopen of als laatste oplossing recycleren en afvoeren.
- Venlo heeft een compleet en groot winkelprogramma.
- Kunst, cultuur en evenementen zijn zichtbaar aanwezig in de stad, dit is een meerwaarde.

Programmering

- Categorisering in drukke, luwe en rustige gebieden op basis van functies, gebruikers en ervaring.
- Ruimte bieden voor functiemenging.
- Gedifferentieerd stratennetwerk gebaseerd op functionele rol.
- Horeca, het theater en enkele grote winkels als publiekstrekken.
- Functieverbreiding: door afnemende dominantie van detailhandel ontstaat ruimte voor andere publieksfuncties zoals horeca en cultuur.
- Een netwerk van met elkaar verbonden uitgaansgebieden.
- Er wordt gestreefd naar een compacter binnenstad, waarbij het vrijkomen van commerciële ruimtes kansen biedt voor het toevoegen van woningbouw in de binnenstad.
- Diversiteit in wonen: atelierwoningen, wonen/werken, woonzorg en studentenhuisvesting.
- Balans tussen wonen, werken, retail en publieke functies varieert per straat en gebied.
- Ontmoetingsplekken voor studenten, kennisuitwisselingscentra, studie-werkplekken.
- Aantrekkelijke horecapleinen in de binnenstad zijn de Markt, Oude Markt en Kwartelenmarkt.
- Door de voortdurende toename van het online winkelen zal het fysieke winkelbezoek in de toekomst verder afnemen, terwijl de behoefte aan horeca onverminderd door lijkt te groeien. Deze ontmoetingsfunctie wordt steeds belangrijker.

Venlose landschap identiteit

Klimaatrobuust

- Ontharden en vergroenen van de buitenruimte helpen om wateroverlast, verdroging en hittestress te verminderen.
 - Realiseren van regenwaterbuffers in de openbare ruimte om regenwateroverlast te beperken.
 - Groene vingers behouden en waar mogelijk versterken.
 - Willen we een aantrekkelijke stad blijven en een prettige en gezonde leefomgeving voor onze inwoners en bezoekers bieden? Dan zullen we moeten werken aan een klimaatbestendig Venlo. Ons klimaat verandert en we zullen moeten omgaan met weersextremen. Binnen een aantal jaren is ons klimaat vergelijkbaar met dat van Zuid-Frankrijk nu, voorspelt Wageningen University & Research. De gevolgen van deze klimaatverandering worden steeds heftiger. Dat betekent dat we onze leefomgeving aan moeten passen. Zeker als we 'De Gezondste Regio' willen zijn en blijven.
 - Klimaatverandering brengt verschillende inhoudelijke uitdagingen met zich mee. Die uitdagingen gaan we aan op vier thema's waarop we invloed kunnen uitoefenen, dit zijn:
 - Wateroverlast Hevige buien in korte tijd overstrooming beken en Maas
 - Hitte Tropische dagen én nachten nemen toe
 - Droogte Langdurige periode van droogte
 - Biodiversiteit Staat onder druk door klimaatverandering
- Een goed voorbeeld van een integrale aanpak van klimaatopgaven in Venlo is de Keulse Poort.

Gebruiks- en ervaringskwaliteit

- Groenblauwe 'oases' in de binnenstad laden de batterij op, van zowel bezoekers als inwoners.
- Natuur dicht bij de stad toegankelijker maken voor recreatief gebruik.
- Herinrichting van bestaand groen en water in een wijk om sociale ontmoeting te bevorderen.
- Inzetten op routes verbeteren langs beken/groen/natuur/landschap.
- Toevoegen themaroutes en inzetten op beleving, sport- en speelelementen, recreatieve spreiding en toegankelijk maken natuur voor ontmoeting, beweging en verblijf.
- Creëren van aantrekkelijke parken en uitnodigende groengebieden in de woonomgeving met meer voorzieningen (kleinschalige kiosken, terrasjes, horeca, toilet, beweegprikkels, voorzieningen voor kleine kinderen).
- Door het toevoegen van wintergroen en meer diversiteit in boomsoorten, bloeiende en vaste planten krijgt het grijze straatbeeld meer kleur en eigenheid.
- Groen gemeenschappelijke voorzieningen: stadslandbouw, eetbaar groen, buurtmoestuin.
- Meer groene en goed toegankelijke speel- en ontmoetingsplekken voor jong en oud, met voldoende rustpunten, banken en schaduw, waarbij ook het aanbod van gezonde voeding wordt gestimuleerd.
- Beter toegang vanuit de stadsbinnenstad naar de natuur langs de rivieroever.
- Ruimte voor watergericht vermaak.
- Stadstuinen, stegen en gatsen beter toegankelijk maken voor het publiek.

- Behoeftte aan een multifunctionele groenblauwe structuur.
- Er wordt gewerkt aan een adequate waterstructuur volgens de strategie:
 - benutten en besparen
 - vasthouden en infiltreren
 - bergen
 - afvoeren
- Meer geveltuinjes, gevelgroen, permanente bloembakken, daktuinen of andere groenvoorziening.
- Soorten toepassen die beter bestand zijn tegen de droogte en hoosbuien en zorgen voor een goede bodem als spons.
- Stimulering en facilitering van geveltuinen, omvorming verharding (grijs naar groen), het aanbrengen van variatie en kleur in het groen en afkoppeling van regenwater.
- Focus op inheemse soorten, biodiversiteit, bestuivers, nestruimtes en vleermuisvriendelijke verlichting.
- Tijdelijk groen op leegstaande of niet meer gebruikte terreinen.

Robuust, attractief en betrouwbaar

- Verbeteren van verkeersveiligheid. Streven naar nul verkeersslachtoffers.
- Fiets vormt grootste potentie in bereikbaarheid binnenstad.
- Verplaatsing met het openbaar vervoer, de fiets en te voet is steeds meer leidend binnen de binnenstad terwijl de rol van de auto afneemt. Er wordt gestreefd naar een autoluwe binnenstad.
- Slechts een klein deel van de passanten in de binnenstad loopt het volledige 'winkelrondje'.
- Het drukste punt ligt ter hoogte van de Markt, waar veel looproutes en bezoekdoelen bij elkaar komen.
- 'Struimilieu' van zijstraten en stadspleinen is steeds belangrijker geworden.
- Parade is met name in de weekenden en tijdens evenementen en festiviteiten druk bezocht. De straat is door een wisselend straatprofiel, detailhandel en aanwezige historische panden.
- Gasthuisstraat en Sint-Jorisstraat vormen belangrijke verbindingen richting de Markt.
- De Vleesstraat-Lomstraat is al eeuwen de centrale as van de binnenstad.
- Er liggen grote parkeeraccommodaties aan de randen van de binnenstad.
- Venlo-binnenstad kent veel externe kortparkeerders.
- In woonstraten in de binnenstad de inrichting van het wegprofiel aanpassen naar straten met meer ruimte voor de fietser en voetganger.
- Langzaam verkeer verbinding met westzijde van de Maas.
- Toeristische verbindingen zijn geoptimaliseerd zoals tussen Maas, buitengebied, groene uitloopgebieden, toeristische attracties en langs pleisterplaatsen.
- Recreatienetwerk leidt wandelaars en fietsers langs mooie plekken en gebouwen.
- Er is behoefte aan meer (overdekte) bewaakte en onbewaakte fietsenstallingen, gekoppeld het fietsnetwerk.
- De openbare ruimte moet integraal toegankelijk zijn voor iedereen, inclusief senioren en anders validen.

Conclusie

Een analyse van het beleid bevestigt de eerder beschreven noodzaak tot herijking van de binnenstad van een winkelgebied naar een gemengde binnenstad met winkelen, wonen, werken, horeca en vertier.

De binnenstad wordt daarmee een huiskamer voor haar inwoners en bezoekers, een plek die een flexibel gebruik faciliteert en aanpasbaar is in de tijd. Daarmee komt de focus meer te liggen op voetgangers en fietsers in plaats van gemotoriseerd verkeer.

Belangrijke aandachtspunten zijn sociale veiligheid, verduurzaming en circulariteit van de binnenstad om te reageren op de klimaatverandering en de binnenstad ook in de toekomst aangename plek te laten zijn.

Het welstands- en erfgoedbeleid werpen al geruime tijd hun vruchten af. Verspreid over de binnenstad staan geslaagde voorbeelden van nieuwbouwprojecten, interventies, transformaties, herbestemmingen, gevelverbeteringen en restauraties die de Venlonaar trots maken. Dat is het positieve verhaal. Tegelijkertijd uiten velen ook hun zorgen over povere winkelpuien, overdadige reclame-uitingen, achterstallig onderhoud van gevels, sleets en onsamenhangend ogende bestratingen. De openbare ruimte en de flankerende bebouwing verdienen een kwalitatieve opwaardering.

Concluderend kan er gesteld worden dat veel van de in het beleid beschreven ambities verenigbaar zijn mits de binnenstad integraal beschouwd wordt en er een goede strategie bepaald wordt. Een goede wegging van belangen doelen en ambities is daarbij cruciaal.

Ruimtelijke en fysiologische analyse

Analyse van de binnenstad

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de uitgevoerde analyses inzichtelijk gemaakt en beschreven. De resultaten hiervan vormen de opmaat naar de strategie voor de verdere ontwikkeling en transformatie van de binnenstad van Venlo.

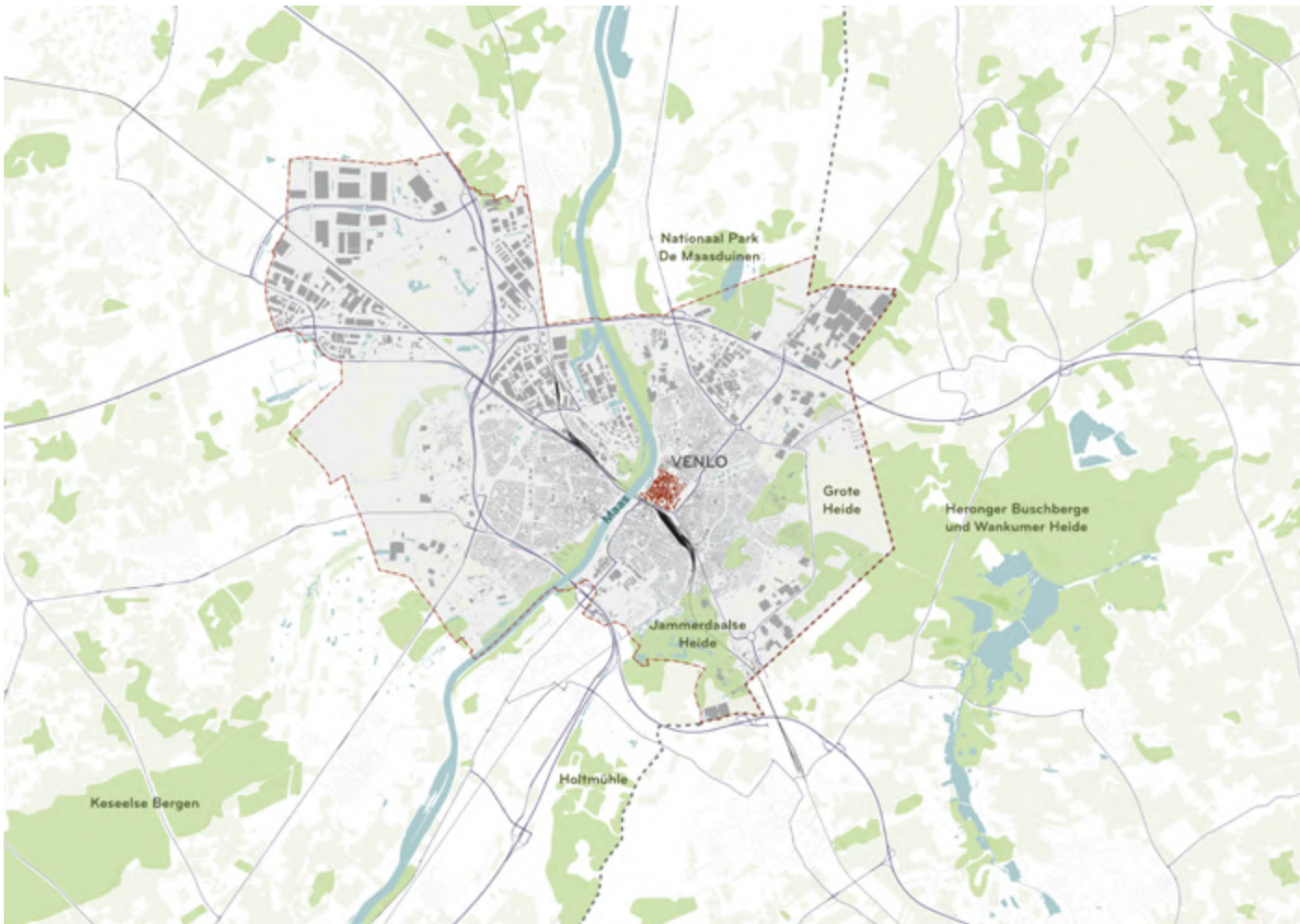
Daarbij gaan we naast de meer programmatorische aspecten ook in op de thema's rond klimaatverandering. Zo analyseren we waar hittestress is in de binnenstad en waar er (regen)wateroverlast verwacht kan worden.

De aandachtspunten worden per thema opgesomd. Net als bij de eerdere beleidsanalyse is er geen rangorde aangebracht tussen de punten.

Inbedding in de stad

Venlo: Tussen Maas en heide

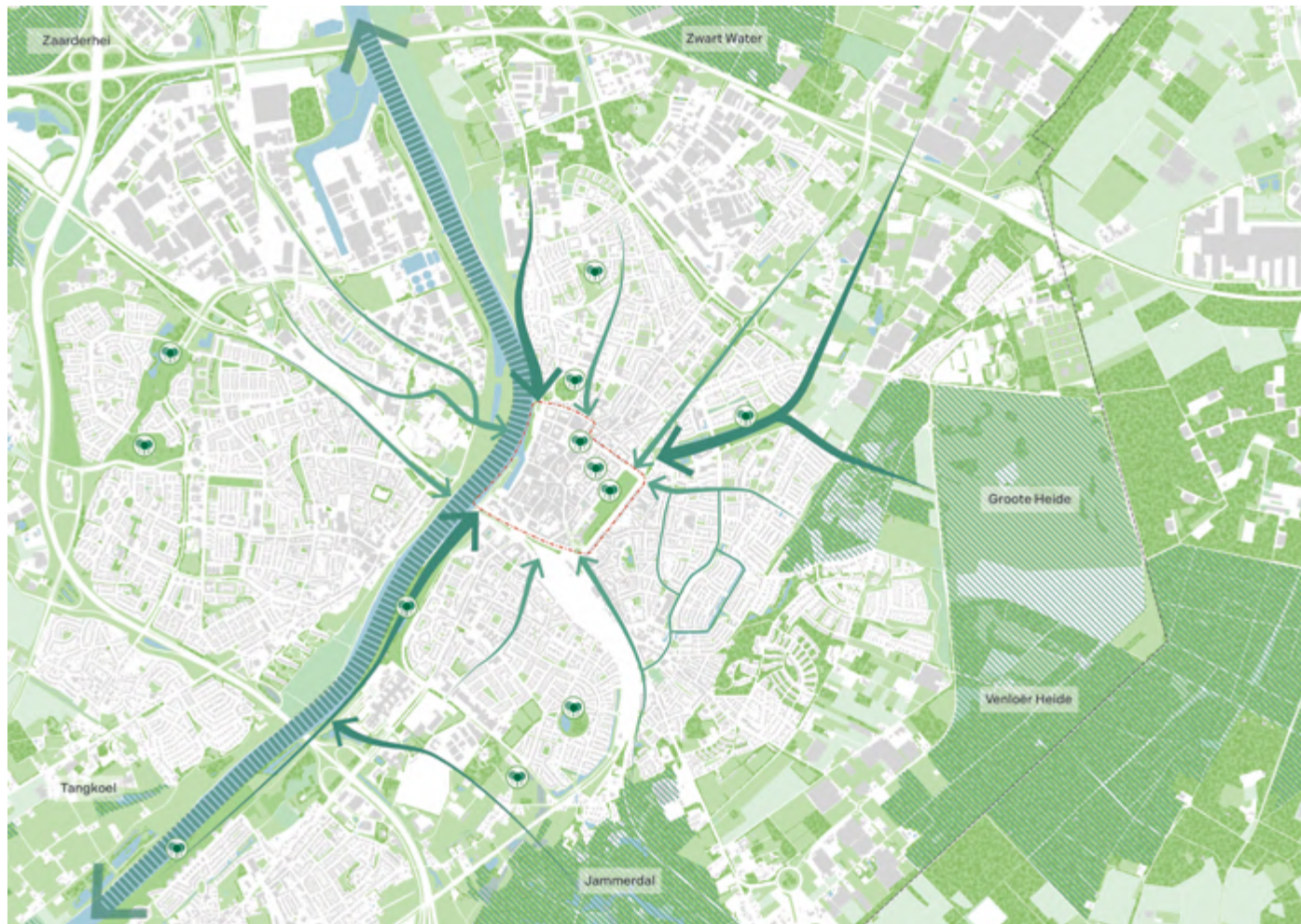
- De binnenstad van Venlo ligt aan de bocht in de Maas die fantastische zichten over het water geeft.
- In de binnenstad is het hoogteverschil voelbaar tussen enerzijds de laaggelegen Maas en anderzijds de hoger gelegen steilrand.

Ligging van Venlo in haar landschappelijke context.

Groenstructuur

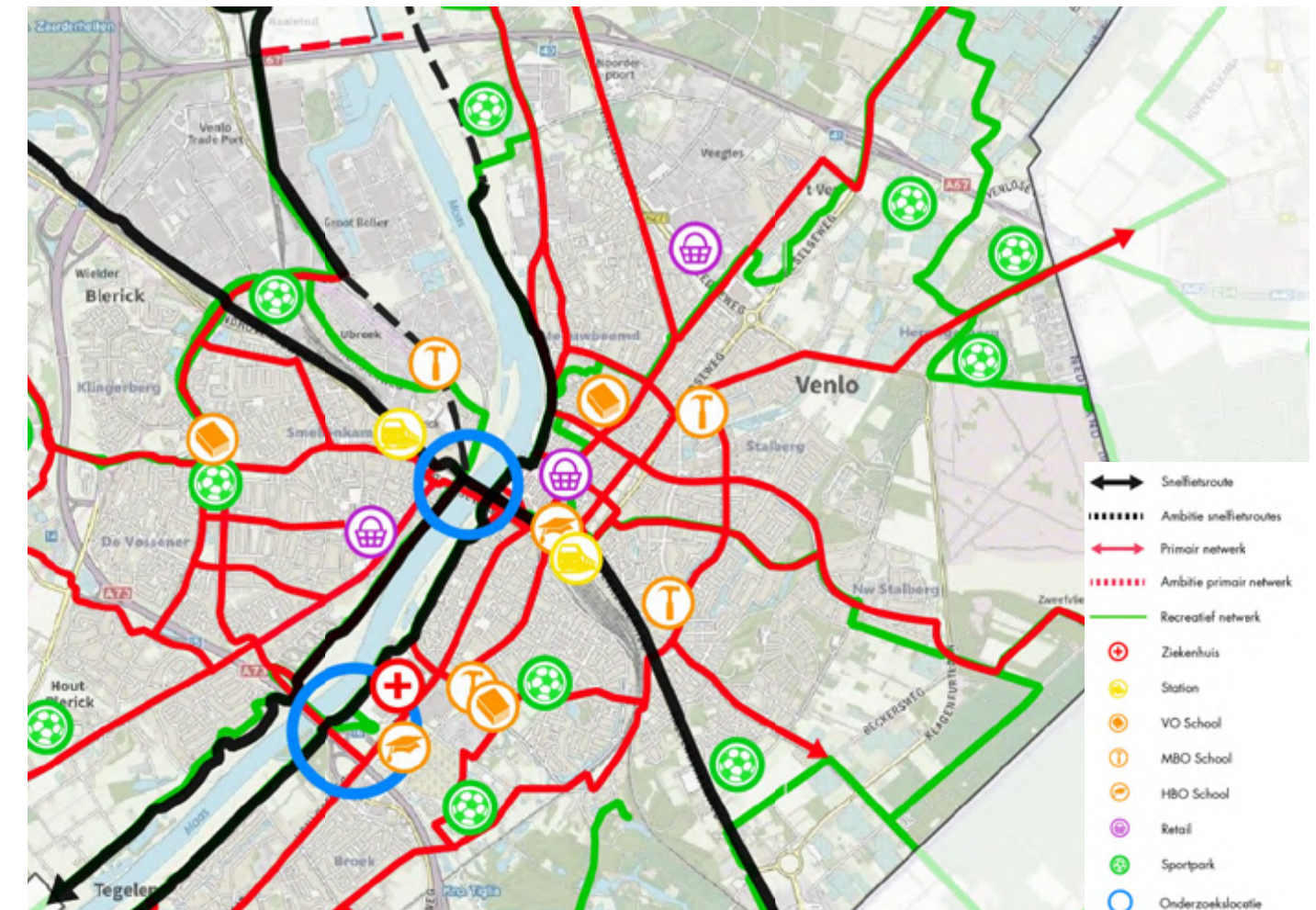
- De binnenstad van Venlo ligt op de oostoeever van de Maas. Dit vertaalt zich in het stedelijk landschap als een stad met een robuuste groenblauwe structuur door de binnenstad. Daarnaast is sprake van een aantal robuuste groenblauwe structuren die vanuit de randen tot aan de binnenstad reiken, zoals de verbindingen naar het Jammerdal, Venloërheide en Groote Heide. De laatste twee liggen op de hogere gronden en zijn zichtbaar vanuit de binnenstad.
- De binnenstad zelf is met uitzondering van het Julianapark, de kop van de Weerd en enkele andere parken en perken overwegend stenig ingericht.

Groene verbindingen verbinden het omliggende landschap met de Venlose binnenstad.

Langzaam verkeer netwerk

- De binnenstad van Venlo is zeer sterk verbonden met haar omgeving voor voetgangers en fietsers. Dat biedt kansen voor het maken van een verschuiving van auto naar langzaam verkeer.
- De hoofdfietsroutes lopen zowel parallel aan de Maas als haaks op de Maas en ontmoeten elkaar op de Maaskade.
- De robuuste groenblauwe structuren zijn de belangrijke verbindingen voor voetgangers en fietsers.

Fietsnetwerk Venlo; bron afbeelding: Fietsplan Venlo - 2021 Ambitiedocument Fiets.

Deelgebieden en sferen

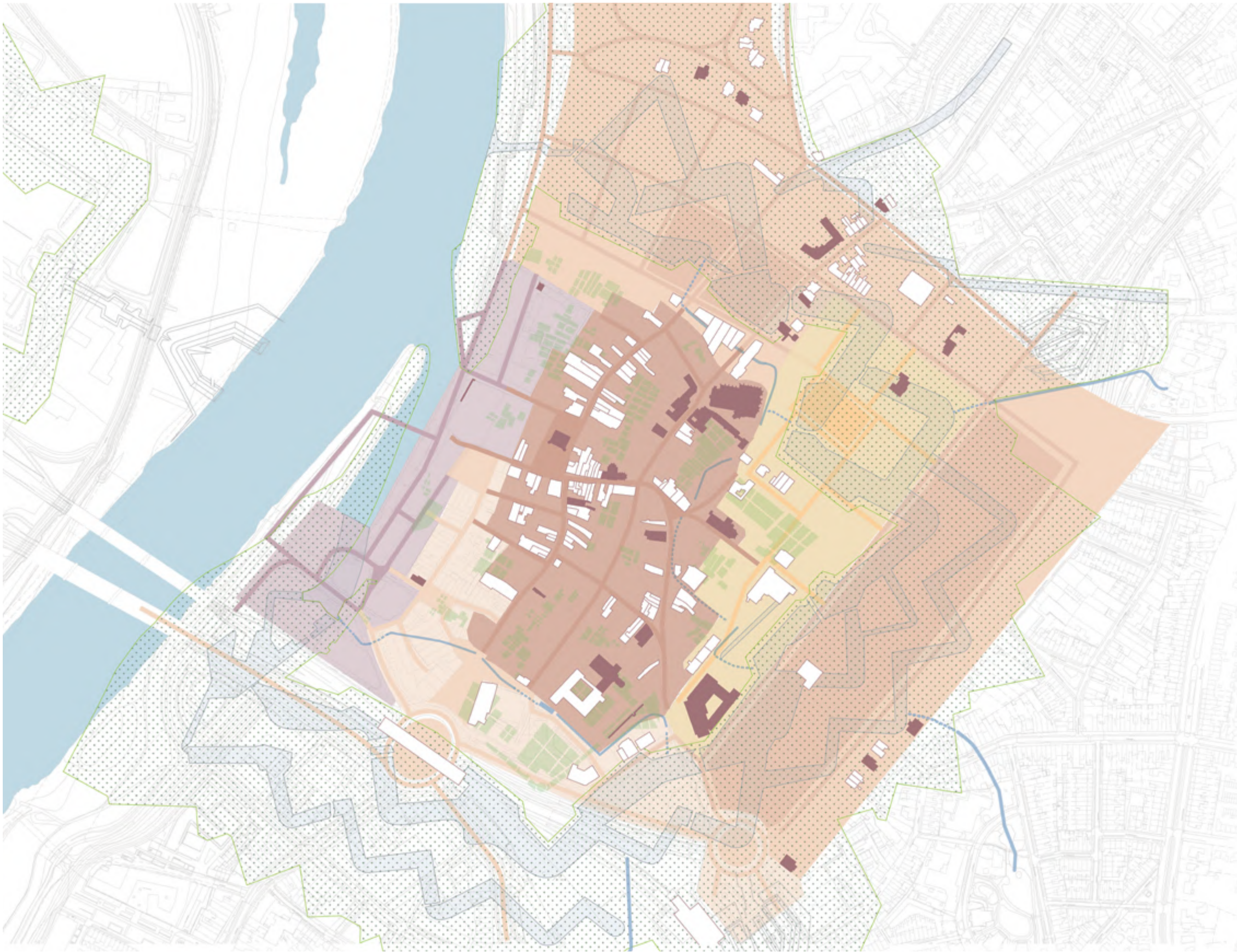
De binnenstad telt vijf deelgebieden met eigen sferen en fysiek-ruimtelijke kenmerken die worden gekoesterd, hersteld en versterkt.

1. De middeleeuwse binnenstad rond de Markt en het assenkruis van haaks kruisende handelsroutes met poorten, torens, gatsen en historische gevels.
2. De negentiende-eeuwse binnenstad met rechthoekige gesloten bouwblokken rond het Mgr. Nolensplein en langs de Burg. van Rijnsingel.
3. De interbellum binnenstad met expressieve woonhuizen in gesloten bouwblokken rond het Rosarium en langs de Deken van Oppensingel.
4. De wederopbouw binnenstad van Oude Markt tot Kwartelenmarkt in traditionalistische sfeer..
5. De moderne binnenstad die front maakt aan de Maas rond de Maasstraat e.o. ('ommuring') en in Q4 ('verweving' met historische omgeving).

LEGENDA
Kenmerken

De middeleeuwse binnenstad
 De negentiende eeuwse binnenstad
 Water netwerk
 Groene binnenhoven en siertuinen
 Buitenste vestingwerk
 De interbellum binnenstad
 De wederopbouw binnenstad
 De moderne binnenstad

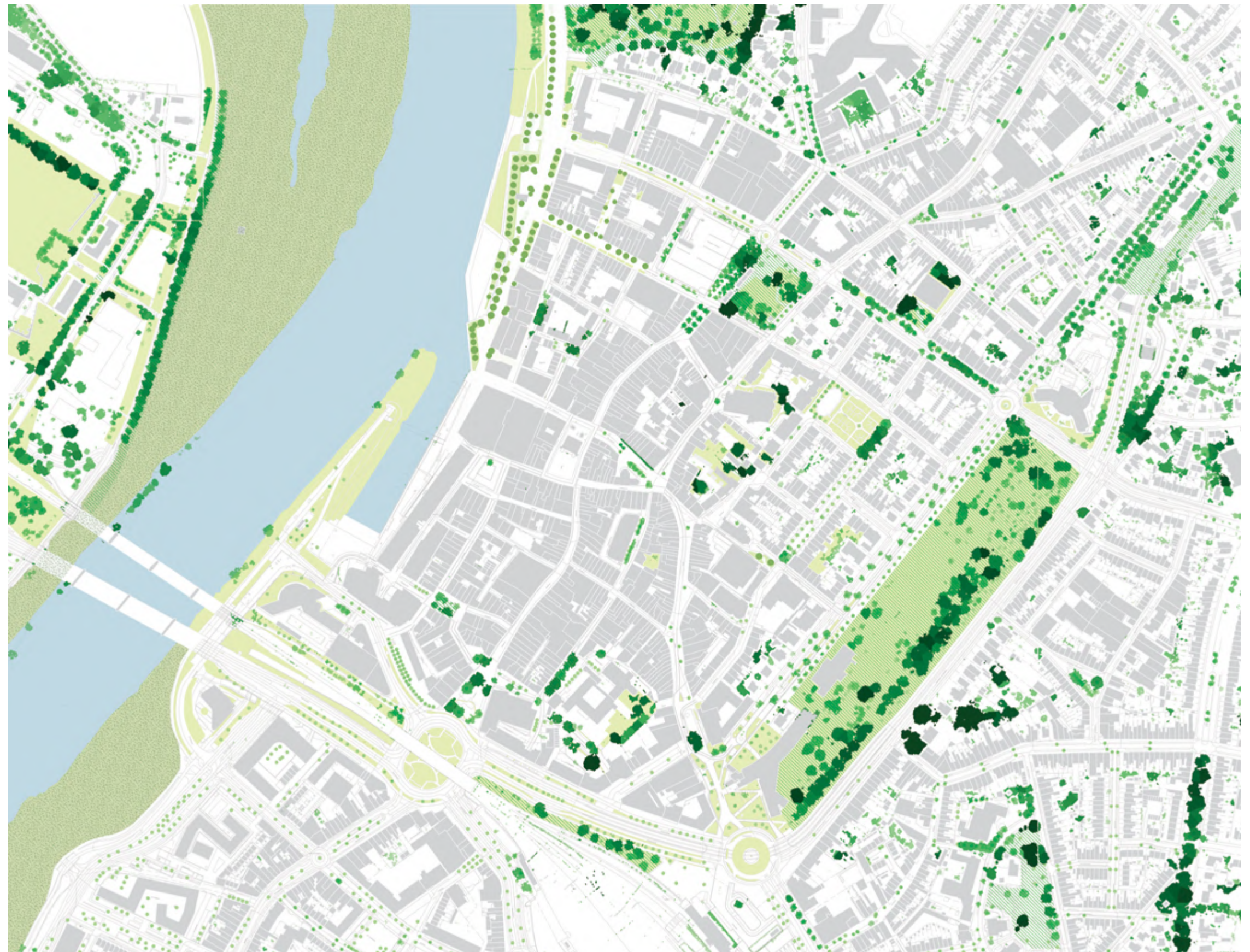
Waarden
 Rijksmonument
 Gemeentelijk monument

Historische gelaagdheid van Venlo.

Groen

- De Maas vormt samen met haar oevers de belangrijkste groenblauwe corridor in noord-zuid richting.
- Het groenblauwe netwerk van de binnenstad is beperkt aanwezig en sterk versnipperd.
- De aanwezige boomstructuur heeft een versnipperd karakter.

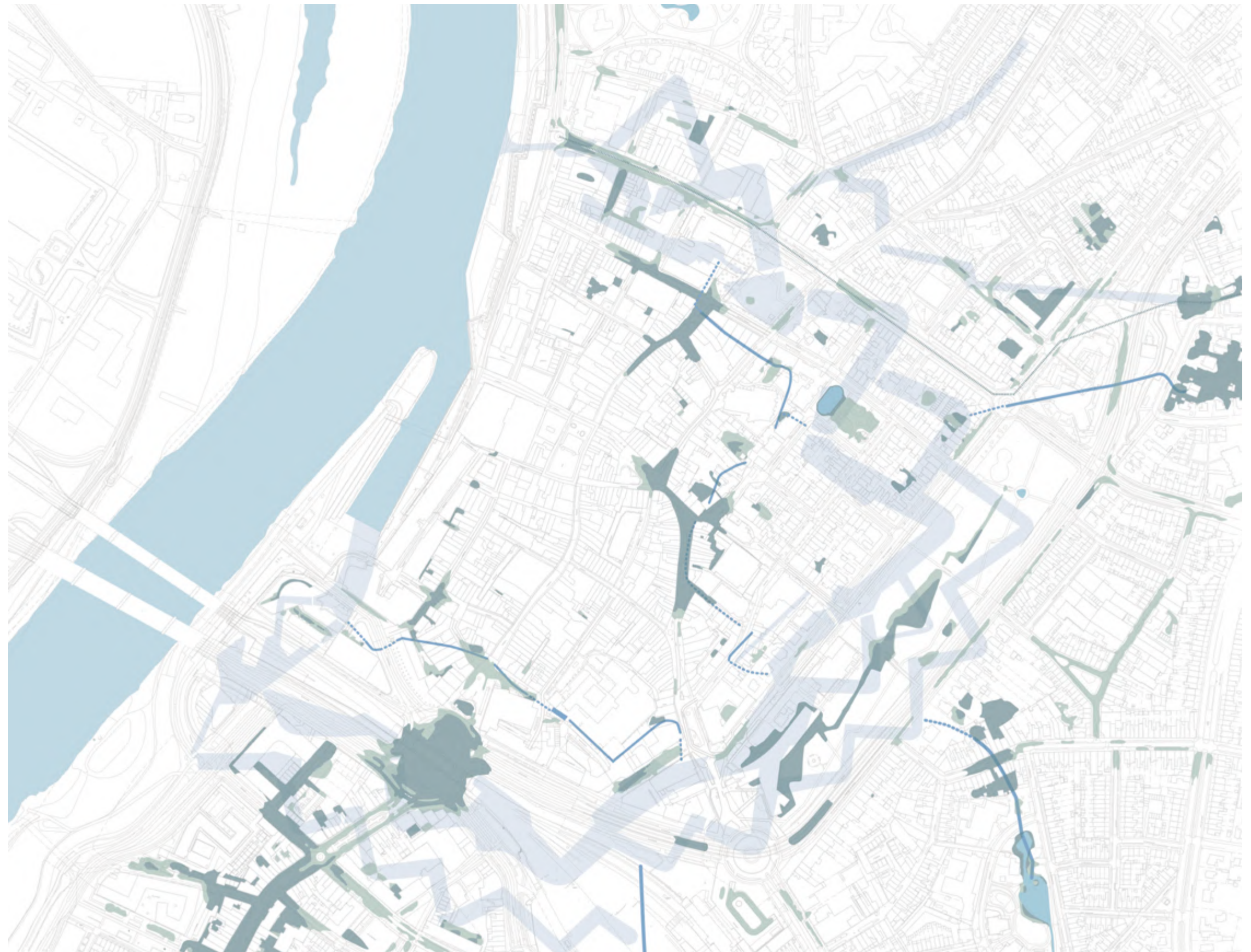

Groennetwerk van de Venlose binnenstad.

* Deze kaart geeft zowel openbaar groen weer als groen op privé gronden die substantieel van omvang zijn en bijdragen aan het groennetwerk op binnenstadsniveau.

Water

- Vanwege de ligging aan de Maas is water een belangrijk onderdeel van de binnenstad. Vroeger bestond het waternetwerk in de binnenstad uit beken die aangesloten waren op de grachten van de vestingwerken die in verbond stond met de Maas.
- In tegenstelling tot vroeger speelt water, met uitzondering van de Maas, geen zichtbare rol meer in de binnenstad omdat de stadsbeken zijn verdwenen.
- In bepaalde gebieden bestaat, onder andere door klimaatverandering, een risico op (regen) wateroverlast.

Waterkaart Binnenstad Venlo met analyse regenwateroverlastlocaties in relatie tot netwerk van historische watergangen.

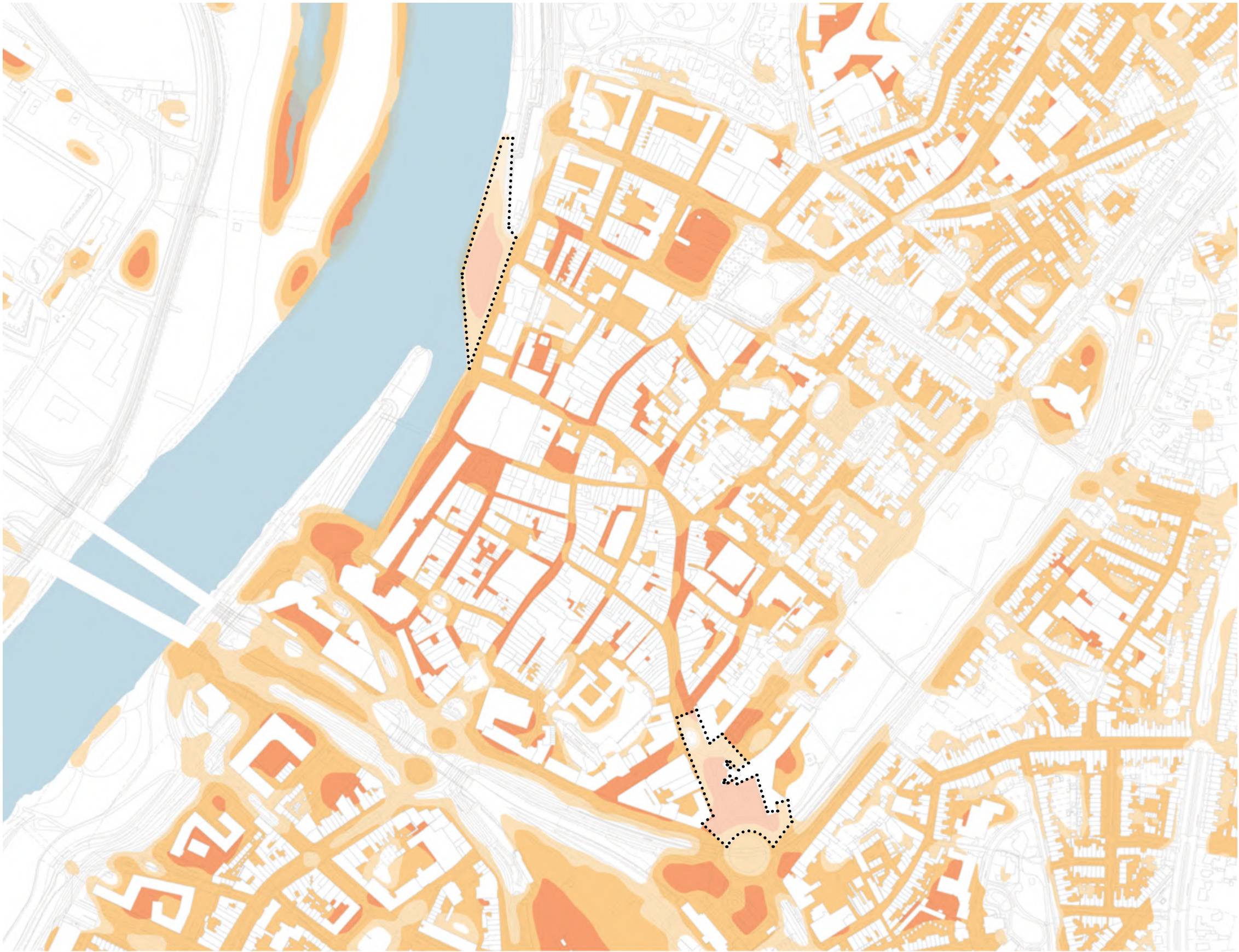
LEGENDA

- Oppervlaktewater
- Primaire watergang
- Oude beeklopen
- Stedelijke wateroverlast (T100)

Referentie:
Waterpanel Noord: wpr.klimaatmonitor.net
Atlas Limburg: portal.pvlimburg.nl

Hittestress

- De hittestresskaart van de binnenstad van Venlo laat een aantal hotspots zien. Dit zijn veelal grote verharde (open) ruimtes. Aandachtsgebieden zijn onder andere het Nolensplein, de Oude Haven, Markt, Oude Markt en de overwegend verharde winkelstraten.

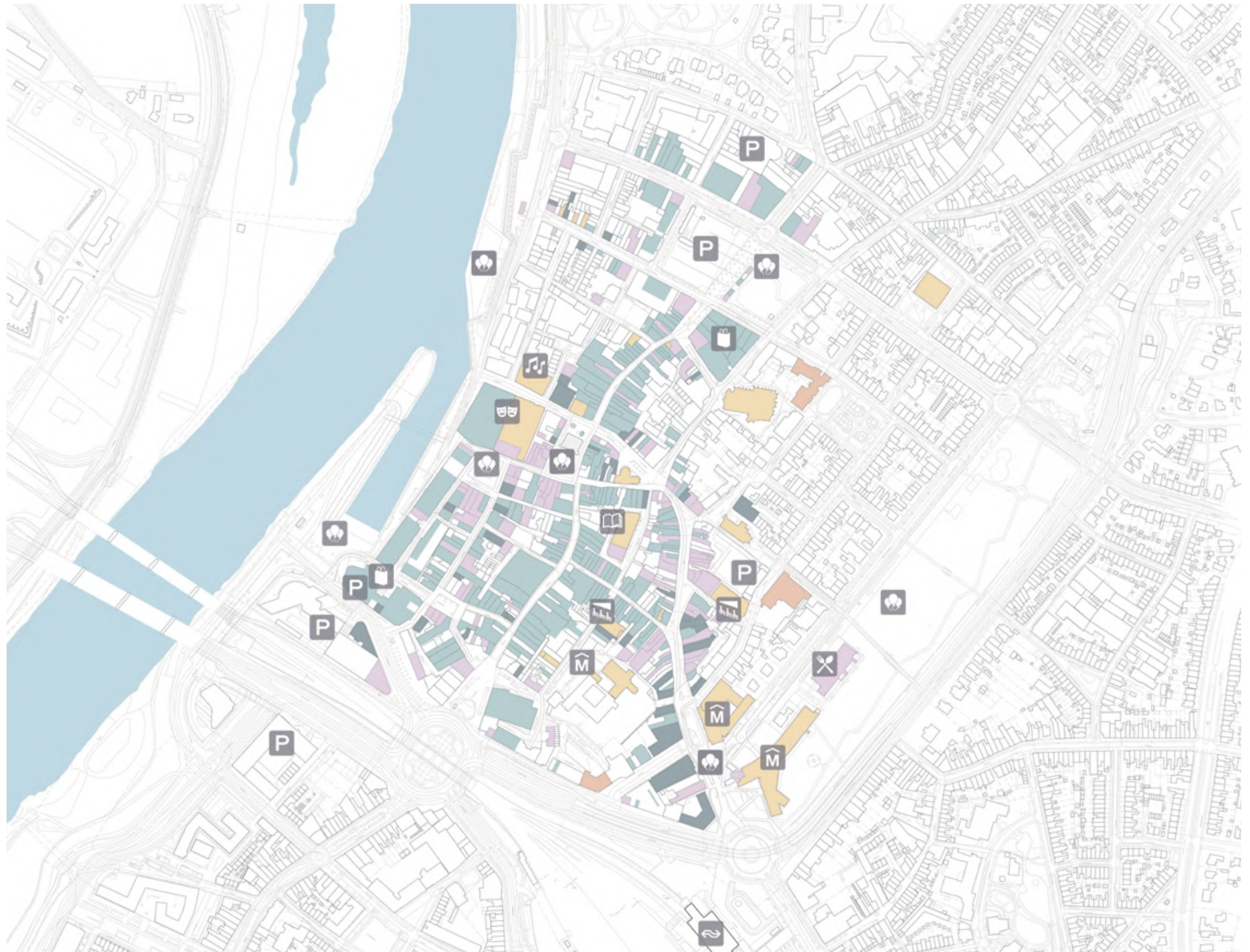

Hittestresskaart binnenstad Venlo februari 2020.

* De kaart geeft op twee locaties een vertekend beeld van de bestaande situatie doordat deze dateert van februari 2020 vóór de herinrichting van de Lage Loswal en Keulsepoort, op deze locaties is het groennetwerk aanzienlijk versterkt. Deze zones zijn gemarkeerd met een zwarte stippellijn.

Gebruik van de bebouwde omgeving

- De binnenstad van Venlo kenmerkt zich door een fijne mix van winkels en wonen.
- Publieke functies hebben een goede spreiding door de binnenstad, die met haar omvang goed beloopbaar is.
- In de randen van de binnenstad verschuift het gebruik naar wonen, al dan niet gecombineerd met werken aan huis.
- De evenementenruimtes en parkeervoorzieningen zitten voornamelijk in de randen van de binnenstad, maar de meest gebruikte evenementenruimtes zijn de Markt en Parade.

Gebruiksfuncties van de bebouwing.

Beeldkwaliteit openbare ruimte

- De ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte is in delen van de binnenstad gedateerd en sleets. De inrichting straalt geen eenheid uit en het onderhoudsniveau is basaal.
- De binnenstad kent een veelheid aan straatmeubilair (zitmeubilair, afvalbakken, verkeersborden, bewegwijzering, mupi's,...) in de openbare ruimte dat zorgt voor een rommelig straatbeeld.
- Er zijn onvoldoende fietsenparkeervoorzieningen, en degene die er zijn worden onvoldoende gebruikt, waardoor op veel plekken de fiets nog hinderlijk aanwezig is op straat.

Het stadsbeeld van de Parade is rommelig door de wildgroei aan straatmeubilair, fietsen, uitstallingen en reclame-uitingen. Werk aan de winkel!

Beeldkwaliteit bebouwing

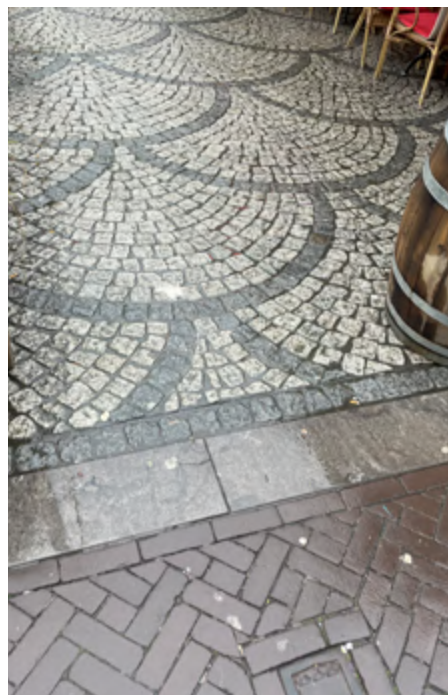
- Kijkend door de oogharen naar het gevelbeeld in de binnenstad valt op dat er sprake is van eenheid in verscheidenheid.
- Grofweg gezien ligt de eenheid opgesloten in o.a. de pandsgewijze opbouw van de straatgevels, de drieledige opbouw van de pandgevels en het natuurlijke materiaalgebruik.
- De verscheidenheid komt tot uitdrukking in de toepassing van veel verschillende bouwstijlen die je kunt herkennen aan bijvoorbeeld het markante hoekelementen, de zwierige ornamentiek, de kloekke kapvorm, het specifieke venstertype of het verfijnde ambachtelijke detail.
- Die bijzondere kwaliteiten zijn her en der verdwenen of aan het zicht onttrokken door onbezonnen ingrepen, achterstallig onderhoud en/of wildgroei aan reclames. Vooral opzichtige reclames en luifels hebben een negatieve invloed op het straatgevelbeeld.
- Schilderwerk in signaalkleuren, kunststof ramen met grove profielen, vlak plaatmateriaal tegen

Wildgroei aan opzichtige reclame-uitingen heeft een negatieve invloed op het straatgevelbeeld. De kwaliteiten van de gevelarchitectuur worden aan het zicht onttrokken.

sierlijke dakgoten, transparante inlooppuien zonder onderverdeling en een lompe luifel boven de winkelpui maken het gevelbeeld schraal.

- De gevels in de binnenstad verdienen een opwaardering! Het hoofdstuk 'Beeldkwaliteit bebouwing' reikt hiervoor inspiratie aan voor initiatiefnemers en toetsers. Daarnaast is handhaving door de gemeente belangrijk om de kwaliteit van het gevelbeeld te borgen en te bevorderen.

De verhardingen worden gekenmerkt door een veelheid aan patronen, tinten en legverbanden.

Contrastrijke verhardingen markeren de zones voor verschillende weggebruikers.

Veel verschillende materialen en overgangen zijn kenmerkend voor de Venlose binnenstad.

Versraling van het gevelbeeld aan de Van Cleefstraat door achterstallig onderhoud, aluminium ramen zonder onderverdeling en rolluiken.

Hard contrast qua schaal en gevelgeleding op de hoek Nolsplein en Parkstraat.

De begane grond is losgesneden van de prachtige verdiepingen in de Lomstraat.

Het gevelbeeld in de binnenstad wordt gekenmerkt door eenheid in verscheidenheid.

Conclusie

De binnenstad van Venlo heeft veel kwaliteiten: de prachtige ligging aan de Maas, de zichtbare rijke geschiedenis, de fijne mix aan winkels, horeca en wonen. Tegelijkertijd staat ze ook voor een aantal uitdagingen. Zo zien we de effecten van klimaatverandering in de steeds warmer wordende binnenstad en kan er meer (regen)wateroverlast verwacht worden. De openbare ruimte is sleets en netwerken kunnen versterkt worden.

Ook de bijzondere verscheidenheid aan sferen en rijkdom aan bouwstijlen in de vijf deelgebieden (een unieke kwaliteit!) raken hier en daar in de binnenstad uit het zicht door onder andere achterstallig gevelonderhoud, onbezonnen schilderwerk, wildgroei aan reclames, standaard inlooppuien, detonerende luifels en kunststof kozijnen. Die verrommeling overschreeuwt de kwaliteiten van de historische binnenstad.

De bestaande kwaliteiten in de binnenstad van Venlo geven goede aanknopingspunten om deze uitdagingen te tackelen. Denk bijvoorbeeld aan het tegengaan van hittestress en tegelijkertijd beperken van de regenwateroverlast door het versterken van historische groenstructuren, het weer zichtbaar maken van stadsbeken of het opstellen van richtlijnen voor gevelvergroening.

Citybranding en het IKBV

In dit hoofdstuk wordt de voorgestelde ontwikkelstrategie voor de binnenstad van Venlo bepaald. Voordat we de diepte in gaan op dit thema schetsen we op deze pagina een beeld van de Citybranding van Venlo.

Daaropvolgend wordt er op de volgende pagina's eerst ingezoomd op de opgaven, daarna worden de ambities bepaald, gevolgd door de uitwerkingen aan de hand van een aantal belangrijke thema's voor de binnenstad zijnde:

- Verhalende binnenstad
- Klimaatrobuuste binnenstad
- Expressieve binnenstad
- Samenhangende openbare ruimte
- Bereikbare en veilige binnenstad
- Aantrekkelijke binnenstad in de avonduren

Citybranding als versterker van ruimtelijke kwaliteit

De binnenstad van Venlo vormt het visitekaartje van de stad en is daarmee een belangrijke drager van de citybranding. Citybranding gaat over het zichtbaar en voelbaar maken van het unieke verhaal van Venlo. In het recent vastgestelde traject zijn vier kernwaarden benoemd die Venlo typeren: Ondernemend, Genieten, Samen en Groen. Deze waarden zijn richtinggevend voor de toekomstige profilering van Venlo en sluiten naadloos aan bij de ambities van dit Integraal Kwaliteitskader.

De binnenstad vertelt als geen ander het verhaal van Venlo: van handelsstad en vestingstad tot culturele en wederopbouwstad. Door deze verhalen zichtbaar en beleefbaar te maken in de openbare ruimte, de gevels en de programmering ontstaat een binnenstad die niet alleen functioneert als plek om te wonen, werken en ontmoeten, maar ook als tastbare uitdrukking van de identiteit van Venlo. Citybranding en ruimtelijke kwaliteit versterken elkaar op die manier wederzijds.

Concreet betekent dit voor de binnenstad:

- Verhaal in de ruimte
Historische lagen en verhalen – zoals de Hanze, de vestingwerken, de Maas en de vastelaovend – worden zichtbaar gemaakt in routes, pleinen, gevels en objecten. Ontwerp en inrichting dragen zo bij aan een herkenbare en onderscheidende identiteit.

- Programmering en beleving
Evenementen en activiteiten in de binnenstad, van Zomerparkfeest tot Venloop en van culturele festivals tot lokale markten, versterken de kernwaarden Genieten en Samen. De openbare ruimte wordt benut als podium voor verhalen, ontmoetingen en culturele expressie.
- Groene identiteit
De kernwaarde Groen wordt tastbaar in de binnenstad door vergroening van straten en pleinen, het versterken van de relatie met de Maas en de inzet van natuur als klimaatadaptieve maatregel. Groen vormt niet alleen een functionele, maar ook een merkversterkende kwaliteit.
- Ondernemerschap zichtbaar maken
Venlo staat bekend om zijn ondernemerschap en innovatieve kracht. Dit krijgt een plek in de binnenstad door ruimte te bieden aan lokale ondernemers, makers en vernieuwende concepten. Daarmee wordt de kernwaarde Ondernemend zichtbaar en beleefbaar voor bewoners en bezoekers.

Het IKBV borgt dat ruimtelijke kwaliteit en citybranding niet los van elkaar worden benaderd. De fysieke binnenstad vormt de drager van het merk, terwijl de merkstrategie richting geeft aan keuzes in inrichting, programmering en beleving. Zo ontstaat een verhalende binnenstad die het merk Venlo uitdraagt, de trots van bewoners versterkt en bezoekers uitnodigt om deel te worden van het Venlose verhaal.

Positiebepaling Venlo; bron afbeelding: Rapport Merk- en marketingstrategie Citybranding Venlo.

Opgaven, ambities en kansen

Opgaven

Een analyse van de binnenstad levert een aantal inzichten op. Zo zijn de robuuste groenblauwe structuren belangrijk voor het koelen van de stad en het langzaam verkeersnetwerk. Daarom moeten de robuuste groenblauwe structuren blijvend vrijgehouden worden van bebouwing en autoverkeer.

Het bestaande netwerk van groenzones wordt versterkt en de stadsbiotoop uitgebreid om een robuuster groennetwerk te creëren. Dit kan zowel via openbare groenzones als private of collectieve groenruimtes zoals bij het Groenewold, de Weem en de tuinen bij de kerken en het klooster Mariaweide (conform bestemming/ bescherming bestemmingsplan binnenstad Venlo). Het uitbreiden van het bomennetwerk speelt een belangrijke rol bij het koelen van de stad en het verhogen van de biodiversiteit en ecologie in de stad. Zodoende wordt er in de uitwerking naar typologieën een afweging gemaakt waar nieuwe bomen aangeplant kunnen worden of bestaande lanen of fragmenten daarvan herstelt of verlengd kunnen worden.

Opvallend is dat er een aantal gebieden in de binnenstad is die zowel last hebben van hittestress als ook risicogebieden zijn voor (regen)wateroverlast. Op deze hitte eilanden dient in het bijzonder ingezet te worden op het ontharden van het maaiveld en het aanplanten van de bomen. Bijkomend is te onderzoeken welke rol de architectuur en de materialisering van de openbare ruimte kunnen betekenen voor de verkoeling van de binnenstad.

Voor de bereikbaarheid van de binnenstad voor fietsers is een getrapte aanpak aan te raden met bewaakte en laagdrempelig toegankelijke (gratis) fietsenstallingen gelegen aan hoofd fietsroutes en randen van het kernwinkelgebied. Dit kan gecombineerd worden met een goede spreiding van onbewaakte fietsenstallingen in de straten. Voorgaande heeft als gemeenschappelijke deler dat alle thema's een directe of indirecte relatie hebben tot de verkeersdruk in de binnenstad, het is van belang hier een goede balans in te vinden.

Als we specifiek naar het bestratingspalet van de binnenstad kijken dan blijkt al snel dat er een grote hoeveelheid aan verschillende verhardingsmaterialen en legpatronen zijn toegepast in de binnenstad. Daardoor ontbreekt het aan samenhang en eenheid. Dit beperkt zich niet enkel tot de verhardingsmaterialen maar is ook herkenbaar bij meubilair, reclame-uitingen en verlichting. Dit beïnvloedt de sfeer en leesbaarheid van de openbare ruimte. Een beperkter en rustiger palet schept de mogelijkheid om hier verandering in te brengen.

Goed verzorgde gevels bieden zicht op de rijke historie van Venlo en dragen bij aan een positieve beleving van de binnenstad. Genoeg verscheidenheid en monumenten om trots op te zijn. Toch kan de kwaliteit van het gevelbeeld hier en daar een opwaardering gebruiken. Hiervoor is een strategie en een bondige handreiking uitgewerkt.

Kansen

Er liggen veel kansen voor het maken van een kwaliteitsslag in de binnenstad. Het is wel van belang hierin keuzes te maken.

In dit hoofdstuk worden de kansen beschreven die de grootste potentie hebben voor het creëren van meerwaarde. Daarbij worden nut- en noodzaak en haalbaarheid beschreven.

Sommige thema's uit de vorige hoofdstukken zijn hier samengebracht vanwege de onderlinge relaties. Denk daarbij bijvoorbeeld aan groen, water en hittestress.

Ambities

Voordat we kansen kunnen benoemen moet eerst de ambitie bepaald worden. Alleen dan kan er koersvast gestuurd worden over een langere termijn. Dat langdurig vasthouden aan de uitgestippelde koers is cruciaal. Het zijn ambities die thema-overstijgend zijn: abstract maar concreet genoeg om kaders te stellen.

Voor de binnenstad van Venlo zijn de volgende drie ambities bepaald:

Van erfgoed naar erfgoed

Venlo heeft een rijke historie. Die wordt als grondlegger gebruikt bij de toekomstige ontwikkelingen: soms uitgesproken als beeldmerk en soms als subtiële laag die inspiratie geeft voor de herontwikkeling. Voorbeelden zijn het beleefbaar maken van de voormalige stadspoorten als onderdeel van bronpunten voor mobiliteit, het inzetten van oude waterlopen en groenstructuren voor klimaatopgaven en het zichtbaar maken van middeleeuwse relictten om winkelstraten nog attractiever te maken.

Klimaatadaptieve stad

We willen Venlo klaar te stomen voor de toekomst en kiezen resoluut voor een duurzame, klimaatbestendige en circulaire aanpak. Dit wordt doorvertaald in een groenere, meer schaduwrijke binnenstad met een duurzaam materialenpalet. Zo wordt de stad een fijne plek om te wonen, winkelen en verblijven. Hiervoor worden binnenhoven vergroend, bomen geplant en verhardingen getransformeerd in groenblauwe structuren.

Aantrekkelijk en uitnodigend

Door bestaande kwaliteiten, kennis uit het verleden en een vernieuwende blik op de toekomst blijft Venlo een aantrekkelijke en uitnodigende stad om te wonen en recreëren nu en in de toekomst!

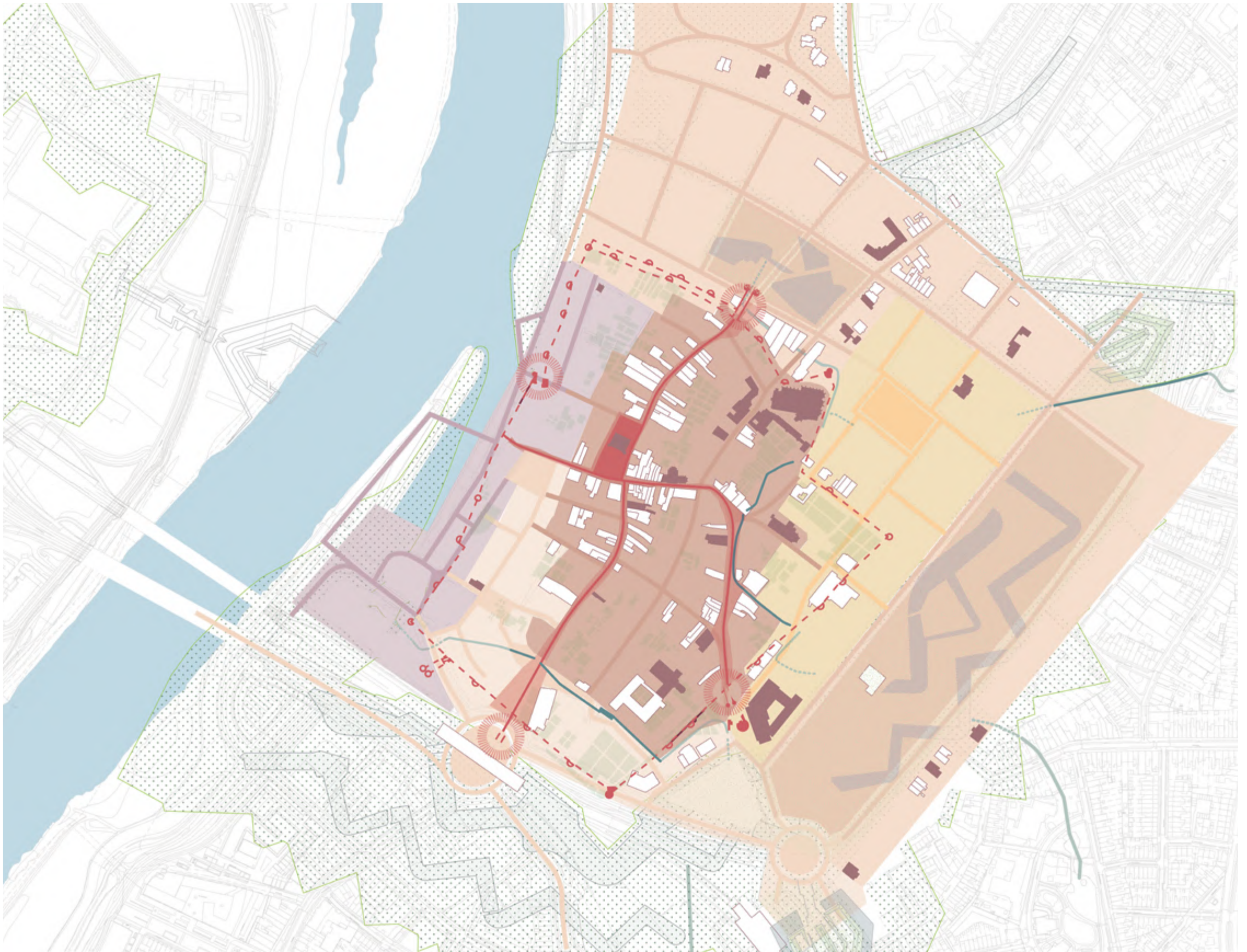
Verhaallijnen

1. Verhalende binnenstad

De relatie met de Maas is een onderbelichte troef. De beleving van én de historische relatie met de Maas kan worden verbeterd door de verbindingen tussen de binnenstad en de Maas te versterken.

Een paar beeldbepalende elementen uit het verleden zijn uit het stadsbeeld verdwenen maar verdienen het om waar mogelijk een visuele vertaling te krijgen in de openbare ruimte. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de stadsmuren, de forten, de toegangspoorten en de oude waterlopen. In aanvulling daarop liggen er kansen voor het creëren van recreatief-educatieve routes en infopunten bij erfgoedelementen om de Venlose geschiedenis publieksvriendelijk over het voetlicht te brengen. Zo maken we van erfgoed erfgoed!

De binnenstad is een historisch gelaagde stad met vijf deelgebieden uit verschillende periodes. Elk deelgebied heeft een eigen sfeer, karakteristiek en erfgoed. Samen vertellen ze het veelkleurige verhaal van de binnenstad: van de oudste middeleeuwse relict tot aan het recente rivierfront langs de Maas. Om dat bijzondere verhaal van de binnenstad afleesbaar te houden is het belangrijk om de verschillende sferen en monumenten te koesteren, de gebiedseigen karakteristieken waar nodig te versterken of herstellen, en de gevels als spiegel van de geschiedenis goed te onderhouden.

Belangrijke cultuurhistorische elementen in de binnenstad.

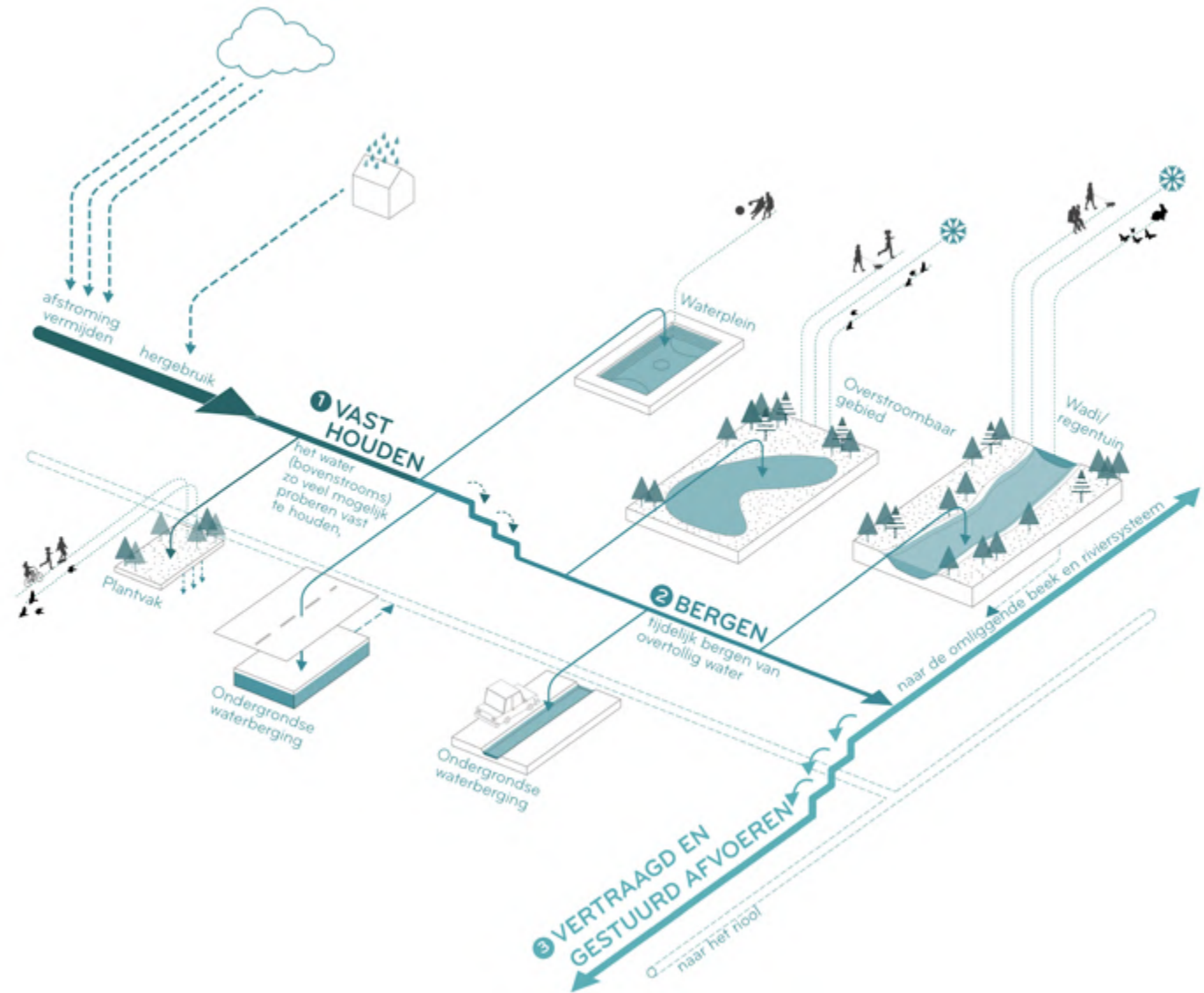
2. Klimaatrobuuste binnenstad

Het klimaat verandert: zomers worden steeds warmer en er valt meer neerslag. De binnenstad kan een sprong vooruit maken door de opgave van klimaatadaptatie slim te koppelen aan historie, gebruik en identiteit. Dat biedt de potentie om de binnenstad een aangename plek te maken met hoge gebruikskwaliteit. Een aantrekkelijke binnenstad voor bewoners, ondernemers en bezoekers.¹

Systeem aanpak

Het aan te raden om te werken met een systeem aanpak waarin gezocht wordt naar oplossingen voor water, hitte en groen die voordeel hebben voor het functioneren van de hele binnenstad. Voor het thema water moet er gekeken naar hoe het water over het maaiveld afstroomt naar lagergelegen delen en welke maatregelen in de binnenstad dit effect kunnen minimaliseren. Voordat

er concrete uitspraken gedaan kunnen worden over de ruimtelijke implementatie van maatregelen om wateroverlast te voorkomen moet er eerst berekend worden hoe groot de opgaven zijn. Er is hiervoor al een goede basis gelegd in de Klimaatatlas van Venlo waar de stroombanen en knelpunten al inzichtelijk gemaakt zijn. Bij de ruimtelijke implementatie wordt er gekeken naar de reductie van de opgave op systeemniveau door bepaalde maatregelen. Bij groen op systeemniveau gaat het over een bredere groenstrategie. Hierbij kan men denken aan robuuste groenblauwe structuren voor bepaalde soorten, de toepassing van de 3:30:300 regel en kwaliteit van groen op basis van gelaagdheid(1). De keuzes die gemaakt zijn op systeemniveau hebben ook consequenties voor de inrichting van de straatprofielen, hiervoor is maatwerk nodig.

Principe uitwerking watersysteem volgens ladder van Lansink.

¹ Zie: Omgevingsvisie Venlo 2040.

Cascade watersysteem

De basis van de oplossingsrichtingen ligt in Venlo in de “maatlat-aanpak” bestaande uit: maatlat gebruiken: volgorde redenering is dan 1) benutten en besparen 2) vasthouden en infiltreren 3) bergen – afvoeren. Hierbij proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij een integrale groenblauwe strategie: we gebruiken zo veel mogelijk groene oplossingen voor het beperken van wateroverlast.

Het reliëf van de binnenstad speelt een belangrijke rol voor de waterstrategie. Het reliëf van de binnenstad zorgt ervoor dat bij hevige regenval er veel eerder wateroverlast ontstaat dan in vlakke binnensteden en dat de knelpunten die ontstaan meestal groter zijn. De oplossing van deze wateroverlastknelpunten ligt vaak niet alleen op de locatie van het knelpunt zelf, maar hogerop in het systeem.

De groenblauwe strategie

Er wordt ingezet op ontharding en vergroening om wateroverlast bij piekregenval te beperken. Prioritair is bovenstrooms (de open plekken waar veel regen valt op verharding) de hoeveelheid groen te vergroten om zoveel mogelijk water vast te houden. Alhoewel de bottleneck zich in de lagergelegen delen van de binnenstad bevindt, heeft het zoeken naar ruimte in de straatprofielen prioriteit, alleen al om bij stevige buien zoveel mogelijk water op te vangen en tijdelijk te bergen, zodat het niet tot afstroming komt.

Zo kan het groennetwerk helpen bij het tegengaan van (regen)wateroverlast die op een aantal locaties

Ruimtelijke implementatie.

	Systeemniveau	Straatniveau
	Hoofdnetwerk	Straattype
Thema	Strategie	
Water	Cascade watersysteem	Prioritering o.b.v. cascade Focus op infiltreren en vasthouden
Hitte	Koelte plekken Koele routes	Schaduwvorming Ontharding Vergroening
Groen	Groenstrategie	

in de binnenstad voorkomt door de toepassing van waterretentie of waterinfiltratievoorzieningen zoals waterlopen, wadi’s en regentuinten. Het nieuw leven inblazen van historische waterlopen is hierbij een belangrijke kans omdat deze op de locaties liggen die zowel last hebben van hittestress als waterlast, en tevens voldoende ruim zijn voor de realisatie van SUDS. Zo kan het opnieuw zichtbaar maken van oude beeklopen een bijdrage leveren aan de klimaatopgaven.

Enkel de toepassing van vergroening en de aanleg van regentuinten lost de opgave van wateroverlast niet op, er zal een combinatie van zowel bovengrondse als ondergrondse maatregelen nodig zijn om de waterveiligheid te vergroten. Hierbij is te denken aan de eerdergenoemde regentuinten, maar ook de toepassing van waterbufferende funderingen onder verhardingen of kratten, beiden met schotten om het ondergronds afstromen van water te vertragen, het werken met hoogteverschillen in de straat om de waterstromen te sturen. Verschillende maatregelen en combinaties van maatregelen zouden doorgerekend moeten worden om tot het optimale scenario te komen.

Belevingswaarde

Bovenstaande beschrijft de werking van de te nemen maatregelen (met name op vlak van waterhuishouding) maar het moet er ook aantrekkelijk uitzien. Daarvoor kijken we naar de groenbeleving omdat hier in de zichtbare oplossingen voor water en andere thema’s zoals hitte en versterken van de biotoop samenkomen.

Als we kijken naar de vroegere situatie was de binnenstad van Venlo een versterkte stad met verdedigingswerken daaromheen. Het voormalige buitenwerk zouden we kunnen laten herleven als groene omarming van de binnenstad én koppelen aan klimaatdoelstellingen, gezondheid en recreatie: een kans om een robuust groen netwerk te creëren dat de binnenstad omarmt en verbindt met grootschalige groennetwerken. Het voormalige buitenwerk en de belangrijkste parken kunnen als netwerk gaan functioneren door een combinatie van herontwikkeling en beheer. Hierdoor kunnen ze tevens een hoge(re) ecologische waarde krijgen en als stadsbiotopen gaan functioneren.

Dit netwerk kan verder versterkt worden door pleinen en binnenhoven in de binnenstad om te vormen naar groenblauwe plekken die als groene stapstenen functioneren tussen het Julianapark en de Maas.

Daarin is reeds een stap gezet door een eerste reeks (beperkte) ingrepen die uitgevoerd worden op het gebied van beplanting, bomen, gevelgroen, daktuinen etc. Dit netwerk van plekken kan met elkaar verbonden worden door de bestaande boomstructuren te herstellen en/of uit te breiden met nieuwe boomstructuren.

Deze boomstructuren helpen ook bij het beperken van de hittestress. Daarbij wordt er gestreefd naar een goede boomkroonbedekking en bereikbaarheid van koele plekken. De 3:30:300 norm geeft goede handvatten voor deze transformatie. Deze groennorm houdt in dat elke inwoner vanuit zijn raam minimaal 3 bomen ziet, dat er 30 procent bladerdak in de binnenstad is en dat er voor iedereen binnen 300 meter van het woonhuis een park of groenelement van minimaal één hectare aanwezig is. Behalve het beschaduen van de buitenruimte helpt ook een goede materiaalkeuze van de buitenruimte bij het tegengaan van de hittestress. Zo dient er bij de bepaling van het materialenpalet gekeken te worden naar de albedowaarde van de toegepaste verhardingsmaterialen. Het verhogen van de albedo van bestrating verhoogt de hoeveelheid zonnestraling die gereflecteerd wordt en verlaagt de absorptie van zonnestraling. Dit resulteert in een lagere oppervlaktetemperatuur. Bestrating en verharding hebben over het algemeen een lagere albedo dan gebieden met groen en vegetatie. Zodoende heeft het de voorkeur om verhardingsmaterialen toe te passen met een hoge albedowaarde. Op het niveau van het plot of gebouw dragen ingrepen zoals daktuinen en gevelgroen ook bij aan het beperken van hittestress.

Denkbaar toekomstig groenblauw netwerk voor de Venlose binnenstad.

3. Expressieve binnenstad

Venlo is een ondernemende, internationaal georiënteerde stad in het groen en aan het water. Vanuit een rijke historie wordt samengewerkt aan de wereld van morgen, en wordt vandaag de kwaliteit van het leven gevierd.

De stad bezit deze kwaliteiten maar ze worden nog niet altijd optimaal uitgedragen. Er liggen kansen om de binnenstad van Venlo meer expressie te geven. Hiervoor liggen er tal van kansen waarvan een aantal meer prioriteit heeft. Denk hierbij aan het opwaarderen van de Venlose pleinen met ieder een eigen gebruik en karakter. Dat geeft betekenis aan de binnenstad en helpt bij het leesbaar maken van de hiërarchie van het stedelijk netwerk. Door het terugbrengen van deze hiërarchie ontstaat er een meer divers vestigingsmilieu, passend bij een binnenstad van nu.

Er wordt gestreefd naar een goede mix van retail, horeca, wonen en werken. De openbare ruimte wordt hier de gezamenlijke woonkamer zodat verschillende doelgroepen en leeftijden gelijktijdig en op hun eigen manier de openbare ruimte kunnen gebruiken.

Het vrijkomen van commerciële ruimtes biedt kansen voor het toevoegen van woningbouw in de binnenstad. Met name rondom naoorlogse bebouwing in de zuidflank van de binnenstad ligt potentie voor herontwikkelingsprojecten. Er liggen hier kansen om bij de herontwikkeling in te spelen op de noden van nu en de zuidflank van de binnenstad meer expressie te geven door een meer contextuele benadering.

Ook liggen er kansen bij leegstaande historische panden en in de 'getskes en steegjes' voor unieke woonvormen met hun eigen uitstraling en karakter.

In aanvulling hierop wordt er ingezet op een netwerk van publiekstrekkingen verspreid door de stad, met als doel dat bezoekers nieuwe rondjes door Venlo ontdekken en er een goede spreiding van levendige en rustige plekken komt. Belangrijke trekkers daarbij zijn het Maasfront en het netwerk van horeca en vermaak. Het Maasfront kan een waardevolle bestemming worden die voortbouwt op de rijke culturele identiteit van Venlo.

De combinatie van deze strategieën maakt dat Venlo niet alleen een aantrekkelijke en uitnodigende stad is maar dat ook blijft!

De levendige en expressieve Venlose binnenstad.

4. Samenhangende openbare ruimte

De openbare ruimte is het gebied waar de drie gestelde ambities samenkomen. Bij een goede aanpak versterken erfgoed, klimaatadaptatie en het vergroten van de aantrekkelijkheid en het uitnodigend karakter van de binnenstad elkaar. Dit mag niet onbenut blijven en is uitgangspunt voor de verdere uitwerking van de openbare ruimte tot een samenhangend geheel.

Zoals in de analyse beschreven is kenmerkt de inrichting van de openbare ruimte zich door een grote hoeveelheid verschillende materialen en elementen. Hierdoor ontbreekt het aan samenhang. Ook is er na de oorlog toen de auto in opkomst was een aantal stedenbouwkundige ingrepen gedaan die een schaalbreuk veroorzaakt hebben met de rest van de binnenstad. Zeker aan de zuidrand van de binnenstad is dit het geval. Het herontwikkelen van die gebieden is een ingrijpende, maar ook belangrijke, stap in de transformatie van een overwegend monofunctionele ruimte naar een binnenstad met een divers gebruik. Te ruim bemeten infrastructuur en doorbraken worden getransformeerd naar een stadsweefsel passend bij het huidige en toekomstige gebruik. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de Jorisstraat, het Flujasplein en de omgeving de Jongerenkerk.

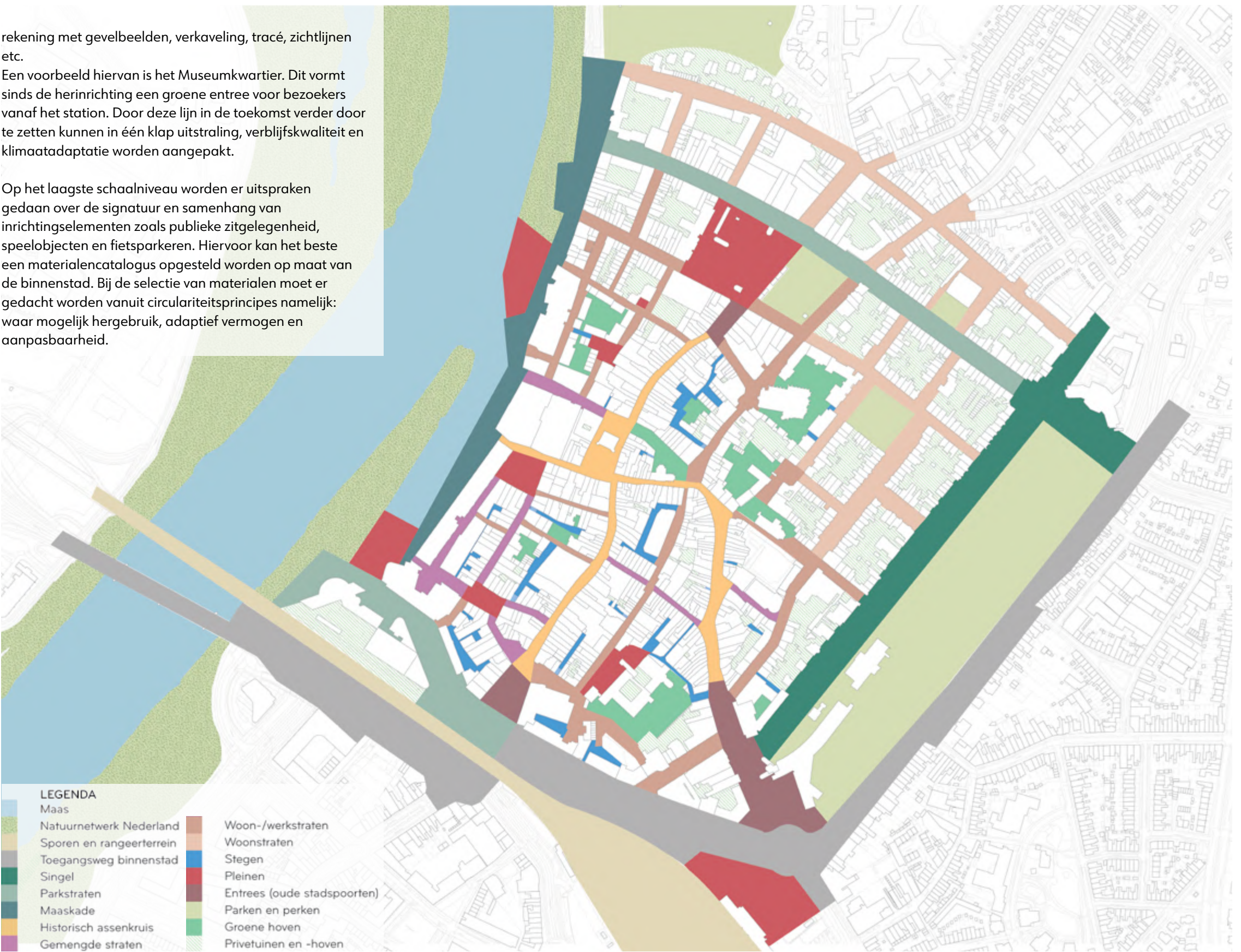
Een schaalniveau lager wordt er gestuurd op de inrichting van straten en pleinen. Qua materialen, kleuren, legpatronen, meubilair etc. staat het streven naar samenhang en continuïteit voorop. Daarbij zijn hergebruik van materialen en toekomstbestendig ontwerpen door losmaakbaarheid en adaptiviteit een belangrijk ontwerpuitgangspunt. Een bewezen middel om te komen tot een samenhangende, leesbare en kwalitatieve hoogwaardige openbare ruimte is het opstellen van een ruimte typologische kaart voor de binnenstad en daar decennialang consequent aan vasthouden.

Het secundaire netwerk van gatsen, stegen, binnenterreinen en (expeditie)hoven kan hiermee ook attractiever gemaakt worden en onderdeel gaan uitmaken van het dwaalgebied. Het waar mogelijk vergroenen van hoven en/of inzetten voor de ontsluiting van (boven) woningen en kleinschalige bedrijvigheid is daarbij een kans. Een fraai lichtbeeld in de avonduren vergroot de sfeer en aantrekkelijkheid van de binnenstad en moet daarom ook integraal onderdeel worden van de aanpak.

De inrichtingsprincipes per ruimtetypologie zorgen voor een rustige basis. Daarbinnen zijn per deelgebied nuanceverschillen mogelijk. Deze sluiten aan bij de sfeer en karakteristiek van het betreffende deelgebied en houden

rekening met gevelbeelden, verkaveling, tracé, zichtlijnen etc. Een voorbeeld hiervan is het Museumkwartier. Dit vormt sinds de herinrichting een groene entree voor bezoekers vanaf het station. Door deze lijn in de toekomst verder door te zetten kunnen in één klap uitstraling, verblijfskwaliteit en klimaatadaptatie worden aangepakt.

Op het laagste schaalniveau worden er uitspraken gedaan over de signatuur en samenhang van inrichtingselementen zoals publieke zitgelegenheid, speelobjecten en fietsparkeren. Hiervoor kan het beste een materialencatalogus opgesteld worden op maat van de binnenstad. Bij de selectie van materialen moet er gedacht worden vanuit circulariteitsprincipes namelijk: waar mogelijk hergebruik, adaptief vermogen en aanpasbaarheid.

Ruimtetypologiekaart binnenstad Venlo.

5. Bereikbare en veilige binnenstad

We streven naar een bereikbare binnenstad voor iedereen. Dit betekent dat de binnenstad integraal toegankelijk moet zijn en de openbare ruimte door alle doelgroepen – van jong tot oud – op een veilige en comfortabele manier gebruikt kan worden. Uitgangspunt daarbij is het streven naar nul verkeersslachtoffers.

Woonstraten worden ingericht volgens het STOMP-principe: Stappen, Trappen, Openbaar (alternatief) Vervoer, Mobility as a Service en Parkeren. Dit betekent dat duurzame mobiliteit – zoals lopen, fietsen en deelvervoer – wordt gestimuleerd en het autogebruik wordt ontmoedigd. De inrichting van de openbare ruimte speelt hierin een cruciale rol.

Om deze mobiliteit voor iedereen mogelijk te maken, wordt bij het ontwerp van de openbare ruimte nadrukkelijk rekening gehouden met de behoeften van senioren, mensen met een beperking én kinderen. Dit betekent onder andere het vermijden van hoogteverschillen, het voorzien in voldoende rustpunten met comfortabele zitgelegenheden, schaduwrijke plekken en het creëren van veilige, overzichtelijke routes. Voor kinderen wordt ingezet op speelaanleidingen en beweegprikkels verspreid door de stad – in parken, op pleinen én in winkelstraten – zodat zij spelenderwijs de stad kunnen ontdekken. Deze voorzieningen dragen bij aan een inclusieve, toegankelijke en levendige binnenstad.

In het kader van deze inclusieve mobiliteitsaanpak wordt gestreefd naar het opheffen van de barrièrewerking van de Koninginnensingel en Burgemeester van Rijnsingel voor voetgangers en fietsers tussen de binnenstad en de aangrenzende stadsdelen.

Nadat de binnenstad verkeersveiliger gemaakt is kan het recreatief netwerk voor voetgangers en fietsers versterkt worden. Op het grote schaalniveau betekent dit het versterken van verbindingen tussen de Maas, het buitengebied, groene uitloopgebieden en toeristische attracties. Op de schaal van de binnenstad wordt de snelheid van het autoverkeer nog verder verlaagd en wordt ingezet op rustige verplaatsingen. Dat wordt gestimuleerd door het realiseren van bewaakte fietsenstallingen langs de routes door de binnenstad aan de rand van het kernwinkelgebied. In het kernwinkelgebied zijn er ook mogelijkheden voor bewaakte fietsenstallingen, maar dan in gebouwen. In aanvulling hierop is een goede spreiding van onbewaakte fietsenstallingen gewenst. Dit stimuleert het gebruik van de fiets als alternatieve vervoerswijze.

De binnenstad wordt een zero emissiezone. Dit betekent dat in de toekomst de winkelbevoorrading enkel nog volledig elektrisch mag plaatsvinden én binnen venstertijden. Omdat niet alle winkels de mogelijkheden hebben om volledig elektrische toelieferingen te krijgen, wordt er voorzien in een laad- en losplek voor voertuigen rijdend op fossiele brandstoffen.

Daarmee verandert de mobiliteit in de binnenstad. In het parkeerbeleid van Venlo wordt geopteerd voor een verschuiving van het bezoekersparkeren naar geclusterde parkeeroplossingen in de randen van de binnenstad waardoor de binnenstad verkeersluwer wordt.

Bij een verdere verdichting van de woonfuncties in de binnenstad wordt ingezet op parkeerabonnementen in garages aan de randen van de binnenstad, elektrische deelauto's of niet bezitten van een auto.

Mobiliteitsprincipes binnenstad Venlo.

6. Aantrekkelijke binnenstad in de avonden

Voor de binnenstad van Venlo is een verlichtingsstrategie gemaakt met de naam Duurzaam Lichtsnoer. Dat plan beschrijft een afgewogen aanpak voor de verlichting van de binnenstad van Venlo. Bezoekers en gebruikers worden subtiel door de binnenstad begeleidt en gestuurd door verschillen in lichtintensiteiten en kleuren van het

netwerk. Bijzondere panden en elementen worden uitgelicht. Etalageverlichting wordt na sluitingstijd op een passende manier gedimd. Dit draagt bij aan een harmonieus avondbeeld en een prettige, samenhangende lichtomgeving. Iconische gebouwen worden in het middelpunt van de belangstelling geplaatst en krijgen in dat licht de aandacht die ze verdienen.

Lichtconcept binnenstad; bron afbeelding: Studio DL.

Avondbeleving van de Keulsepoort, lichtontwerp Studio DL, fotograaf: Tomas Daniëlse/Studio DL

Licht als sturend middel op het historisch assenkruis; bron afbeeldingen: Studio DL.

Conclusie

Het historisch assenkruis is van grote waarde voor de ontstaans- en gebruiksgeschiedenis van de binnenstad. Dit kruis van hoofdwegen is vandaag de dag niet meer leesbaar als samenhangend stelsel. Door het benadrukken van het assenkruis ontstaat er opnieuw hiërarchie in de openbare ruimte en wordt de opdeling van de binnenstad in vier kwadranten weer versterkt. Aan het einde van de vier assen stonden vroeger de stadspoorten. Deze kunnen belangrijke en betekenisvolle bronpunten worden voor mobiliteit (ontvangst, parkeren, aankomst en vertrek). Vervolgens kan het religieuze erfgoed in de lijn Grote Kerkstraat – Begijnengang – Nieuwstraat als sfeervolle luwte betrokken worden bij het dwaalgebied. Aan de randen van de middeleeuwse stad (m.n. aan de zuidzijde) wordt gestreefd naar herstel van of betere aanhechting op het historische stadswefsel. Zo ontstaat er een openbare ruimtetypologie die de leesbaarheid van de binnenstad helpt vergroten. Daarvoor worden inrichtingsprincipes bepaald voor typologieën als pleinen, parken, stegen, woonstraten.

LEGENDA

Programma

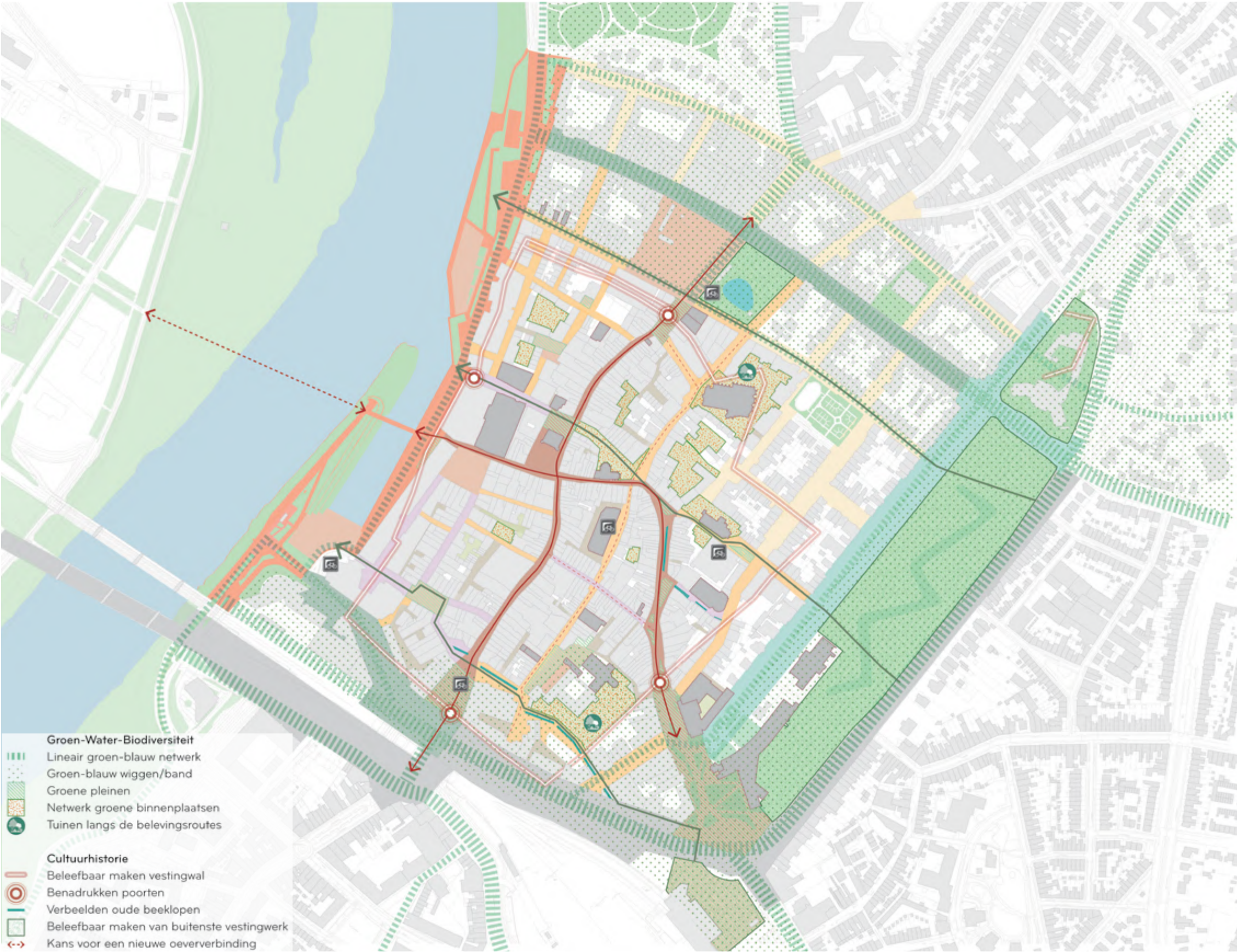
- Leesbare ruimtetypologies
- Historische assenkruis
- Gemengde straten
- Woon-/werkstraten
- Woonstraten
- Stegen
- Maaskade
- Pleinen
- Groene hoven
- Parken
- Parkstraten
- Singel
- Toegangsweg binnenstad
- Beleefbare Oost-West verbindingen
- Assenkruis en markt als samenhangend stelsel
- Secundaire straten met historische uitstraling
- Publiekstrekker
- Bewaakte fietsstalling

Groen-Water-Biodiversiteit

- Lineair groen-blauw netwerk
- Groen-blauw wiggen/band
- Groene pleinen
- Netwerk groene binnenplaatsen
- Tuinen langs de beleevingsroutes

Cultuurhistorie

- Beleefbaar maken vestingwal
- Benadrukken poorten
- Verbeelden oude beeklopen
- Beleefbaar maken van buitenste vestingwerk
- Kans voor een nieuwe oeververbinding

Ambitiekaart binnenstad Venlo.

Beeldkwaliteit buitenruimte

Venlo klaar voor de toekomst

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de buitenruimte van de binnenstad klaargestoomd kan worden voor de toekomst. Dit vraagt om eenduidige keuzes en een aanpak van de lange adem. Want een binnenstad transformeer je niet van vandaag op morgen maar vraagt strategie en uithoudingsvermogen. Maar dan is er ook veel mogelijk!

Circulariteit in palet

Vooruit kijken

De wereldbevolking blijft sterk groeien, waardoor de vraag naar producten groeit en we veel grondstoffen verbruiken. Dat heeft effect op het klimaat en de biodiversiteit en zorgt tevens voor vervuiling. Tegelijkertijd dreigen voorraden van cruciale producten en grondstoffen op te raken. Door efficiënter om te gaan met grondstoffen, kunnen mensen in de toekomst welvarend leven op een gezonde planeet, met een duurzame en sterke economie.

Ontwerpen aan de toekomst

Vaak wordt gezegd dat we vandaag ontwerpen aan de opgaven van morgen. Vrij geïnterpreteerd is dit veelal de levensduur van een project. In de buitenruimte wordt vaak gerekend met een cyclus van 20-30 jaar.

Als we onze doelen willen halen en zorg willen dragen voor onze planeet en grondstoffen zal de ambitie hoger moeten liggen. Het is niet mogelijk onze doelen "morgen" te behalen dus we moeten over de levensduur van projecten heen kijken. Dat betekent kiezen voor een niet

trendgevoelig palet dat niet 30 maar 50 of 100 jaar mee kan. En kiezen voor materialen die hergebruikt kunnen worden. Alleen dan kunnen we onze doelen behalen en de impact op het milieu en onze leefomgeving beperken.

Op de volgende pagina is een aantal trends met betrekking tot materiaalgebruik, mobiliteit, klimaat en demografie weergegeven die samen belangrijke kaders geven voor de stedenbouwkundige en landschappelijke opgaven in de toekomst.

Mobiliteit

Emissievrije transitie, 2030

In 2030 moeten alle nieuwe auto's die in Nederland worden verkocht emissievrij zijn. Dit vraagt een transitie naar elektrische voertuigen en uitbreiding van laadinfrastructuur.

Fietsinfrastructuur, 2030

Er is een voortzetting van de investeringen in fietsinfrastructuur voorzien, waardoor de totale investering in Nederland in 2030 op € 1,1 miljard uitkomt.

Focus op de kracht van het openbaar vervoer, 2040

Er wordt ingezet op een verbetering van het openbaar vervoer. Aangevuld met MaaS, Mobility as a Service, een multimodaal reisadvies op maat; MaaS gaat zet in op het plannen, boeken en betalen van al het mogelijke vervoer via apps.

Materialen en hulpbronnen trends

Het gebruik van primaire hulpbronnen met 50% terugdringen, in 2030

Nederland streeft ernaar het verbruik van primaire grondstoffen in 2030 met 50% te verminderen ten opzichte van het niveau van 2016 om zo in 2050 een volledig circulaire economie te zijn. Dit doel is onderdeel van het landelijke Grondstoffenakkoord.

100% circulair overheidsinkopen, 2050

Nederland stelt een ambitieus doel om ervoor te zorgen dat al haar inkoopprocessen en -activiteiten in 2050 volledig circulair zijn. Hierbij hoort ook het gebruik van circulaire producten en diensten in de overheidsoperaties. Duurzame, hernieuwbare grondstoffen worden waar mogelijk steeds opnieuw gebruikt; producten en materialen zijn ontworpen met het oog op circulariteit en hergebruik en kunnen worden gerepareerd of refurbished; met andere woorden er wordt nauwelijks afval geproduceerd.

Klimaat

Halvering van uitstoot broeikasgas, 2030

Zoals overeen gekomen in de klimaatovereenkomst van Parijs, moeten de emissies tegen 2030 met 45% worden verminderd zijn en in 2050 zelfs de netto nul bereikt moeten zijn, om de opwarming van de aarde tot maximaal 1,5°C te beperken.

Netto nul broeikasgasemissies, 2050

De opwarming van de aarde beperken tot 1,5°C

Het beperken van de opwarming tot 1,5°C betekent dat er rond 2050 wereldwijd een netto nul CO₂-uitstoot moet worden bereikt.

Demografie

4,2 miljoen 65-plussers in 2030

Nederland heeft een vergrijzende bevolking. Dit vraagt om levensloopbestendige woningen en leeftijdsvriendelijke gemeenschappen: Lokale overheden en gemeenten worden aangemoedigd om leeftijdsvriendelijke gemeenschappen te ontwikkelen, inclusief toegankelijke openbare ruimtes en sociale diensten die tegemoetkomen aan de behoeften van oudere bewoners.

In 2050 woont 66% van de wereldbevolking in steden.

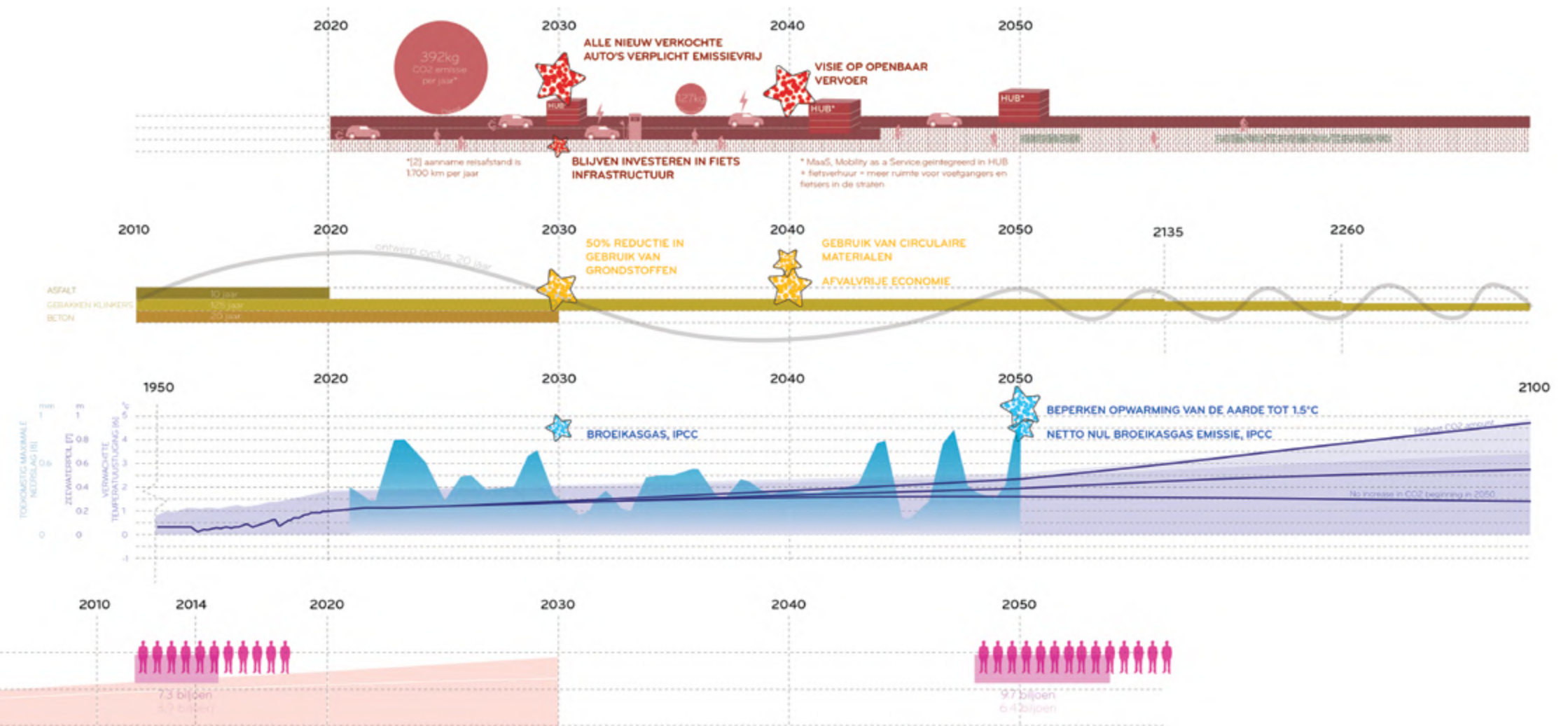
90% van de verstedelijking tot het jaar 2050 zal plaatsvinden in Afrika en Azië.

MOBILITEIT

MATERIALEN

KLIMAAT

DEMOGRAFIE

Geënt op het verleden en klaar voor de toekomst

Het huidige materialenpalet in de binnenstad van Venlo is zeer gevarieerd en daardoor onrustig en niet samenhangend. Er is veel gebakken materiaal toegepast dat een zeer lange levensduur heeft. Bij een mogelijk nieuw palet is ten alle tijden te onderzoeken of de bestaande materialen die nog niet versleten zijn een nieuwe bestemming kunnen krijgen. Ook de aanwezige natuursteen verhardingen kunnen het beste geïnventariseerd en beoordeeld worden om te bepalen op welke manier deze een nieuwe bestemming kunnen krijgen in de binnenstad zoals op bijzondere pleinen en plekken, in plinten of in de stegen.

Voor de binnenstad is het advies om naar een nieuw rustiger materialenpalet te gaan waarbij de verschillen in de straattypologieën niet leesbaar worden door het materiaal maar door de toepassing en inrichting van de profielen. Hierdoor ontstaat een rustig en continue beeld waarbinnen de gebouwen, het groen, het water en de mensen nuances en onderscheid kunnen maken.

Vanuit duurzaamheidsoogpunt stellen wij voor de basis verharding een mix van gebakken klinkers of natuursteen voor, of een combinatie van beide. Gebakken klinkers en natuursteen lenen zich goed voor (continu) hergebruik.

De kleurtoon van een eventuele materialenmix moet gezocht worden in een ton-sur-ton palet en niet in een sterk contrasterend palet. Voor de gebakken klinkers kan het beste gekozen worden voor een mix omdat vervuilingen als gevolg van gebruik minder zichtbaar zijn en de vloer meer gaat leven. De mix kan samengesteld worden vanuit verschillende basistinten zoals een zandtint, neutrale grijzige tint of een warmrode tint. Voor alle materialen is van belang om te kiezen voor materialen met een relatief lage albedowaarde om hittestress zoveel mogelijk tegen te gaan.

De Venlose binnenstad kent een traditie in de toepassing van natuursteen. Dit historische gegeven is een belangrijk onderdeel van de identiteit en moet daarom in de toekomst behouden blijven. Profielen, materialen en patronen van de vooroorlogse binnenstad dienen als inspiratie voor het nieuwe palet. Zeker de oude grove kasseien zijn beschermde elementen die hergebruikt moeten worden.

Inspiratiebeeld verharding Mariaweide in 1950.

Inspiratiebeeld verharding Floddergats in 1950.

Inspiratiebeeld verharding Helsehriksel in 1930.

Inspiratiebeeld verharding Vleeschstraat in 1930.

Inspiratiebeeld verharding Lomstraat in 1910.

In de uitwerking van dit IKBV naar een Masterplan Openbare Ruimte moet de definitieve materiaalkeuze van de verharding bepaald worden. Behalve de keuze over basismateriaal en kleurenmix gaat dat ook over de geleding van het profiel. Hiernaast is een aantal referentiebeelden te zien uit Sittard, Brakel, Alkmaar en Mechelen. Daarin is de bandenlijn beeldbepalend voor de straatprofielen, net zoals dat vroeger in Venlo ook was.

De onderste referenties laten een reeks kleurtinten zien die als inspiratie kunnen dienen voor de definitieve materiaalkeuze van een koele grijs tint tot een warmrode tint.

Lange Schipstraat Mechelen; ontwerp: OKRA.

Kerkplein Brakel; ontwerp: BRUT, fotograaf: Steven Neyrinck.

Paardenstraat Sittard; ontwerp: OKRA, fotograaf: Annie Beugel.

Ringersplein Alkmaar; ontwerp: DELVA.

Stationstraat Sittard; ontwerp: OKRA, fotograaf: Annie Beugel.

Hergebruik van bestaande gebakken klinkers

De binnenstad van Venlo kent een divers palet aan kleurtonen en patronen in baksteenverharding. Om te komen tot een samenhangend straatbeeld en tegelijkertijd in te zetten op duurzaam hergebruik van materialen en circulariteit, worden bestaande bakstenen van goede kwaliteit opgeslagen en opnieuw toegepast in de binnenstad. Deze hergebruikte stenen worden specifiek ingezet in de straten die typerend zijn voor de historische periode van de interbellumstad. Deze keuze is gebaseerd op de wens om een eenduidig beeld te creëren door het hergebruik van materialen ruimtelijk te concentreren.

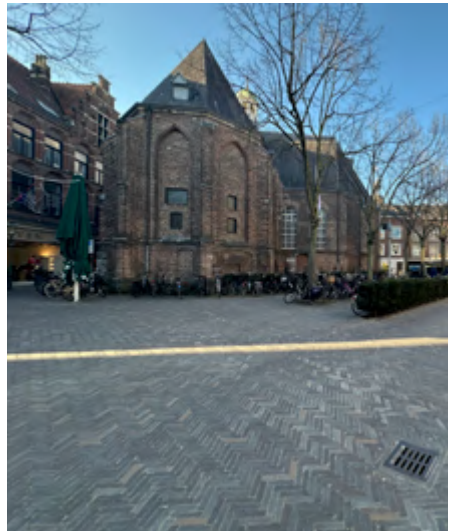

Hergerbruik van bestaande gebakken klinkers binnen de zone van de interbellumstad.

Palet van bestaande gebakken klinkers

Het bestaande kleurpalet van bakstenen in de binnenstad varieert van diepe, vergrijsde roodtinten tot lichte okergele en grijsig-neutrale tonen.

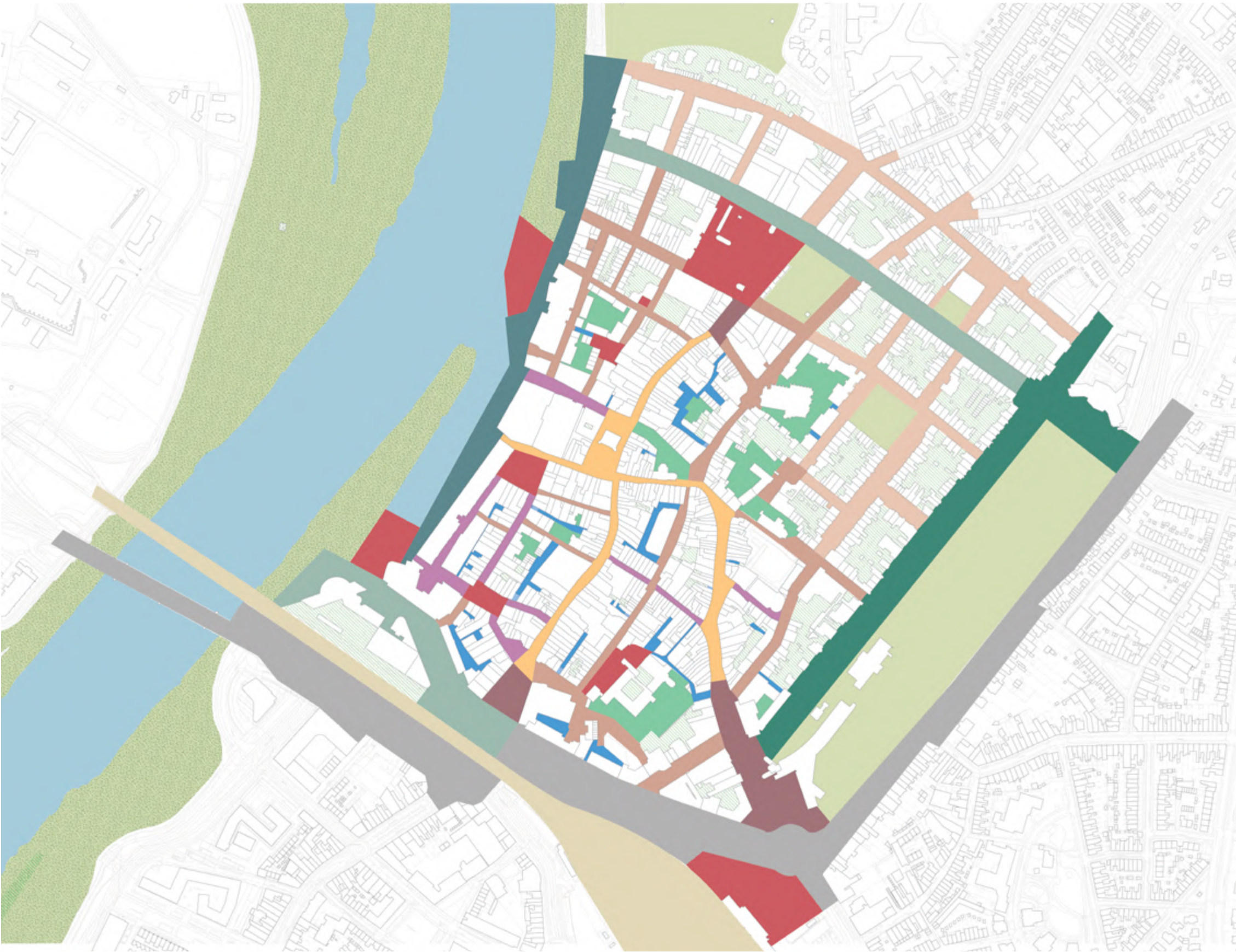
Inrichtingsprincipes

Een ingetogen basis

In dit hoofdstuk gaan we verder in op de inrichtingsprincipes van belangrijke openbare ruimte structuren. Zo worden de geïntroduceerde ruimte typologieën vertaald naar straatprofielen met een meer tijdloze inrichting geïnspireerd op de historische profielen van de Venlose binnenstad.

Daarnaast lichten we een aantal ontwerpprincipes toe voor kenmerkende openbare ruimte plekken. Deze plekken hebben veelal een rijke historie, zijn gelegen op strategische posities en/of hebben interessante ruimtelijke dilemma's.

De getoonde uitwerkingen in dit document zijn geen definitief ontwerp maar dienen als denkrichting voor toekomstige planvorming.

Ruimtetyperingskaart binnenstad Venlo.

Toegangsweg binnenstad

Voorkomen

Rond de binnenstad en bestaat uit de Koninginnesingel en Burgemeester van Rijsingel.

Kenmerken

- Entree naar de binnenstad
- Hoofdontsluiting rond de binnenstad
- Belangrijke busroute naar het station

Indeling van het profiel

- Vrijliggende fietspaden (3.00m) in tweerichtingen
- 2x2 rijbanen (4x 3.40m) met opsluitbanden in opstand
- Verhoogde middenberm (1.20m)
- Bomenlanen langs de weg

Toegepaste materialen

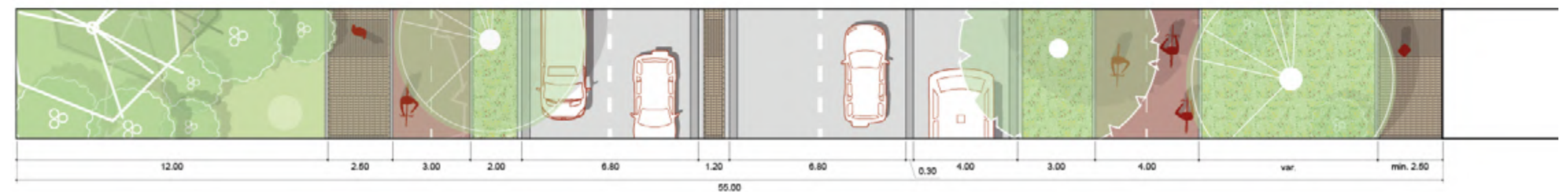
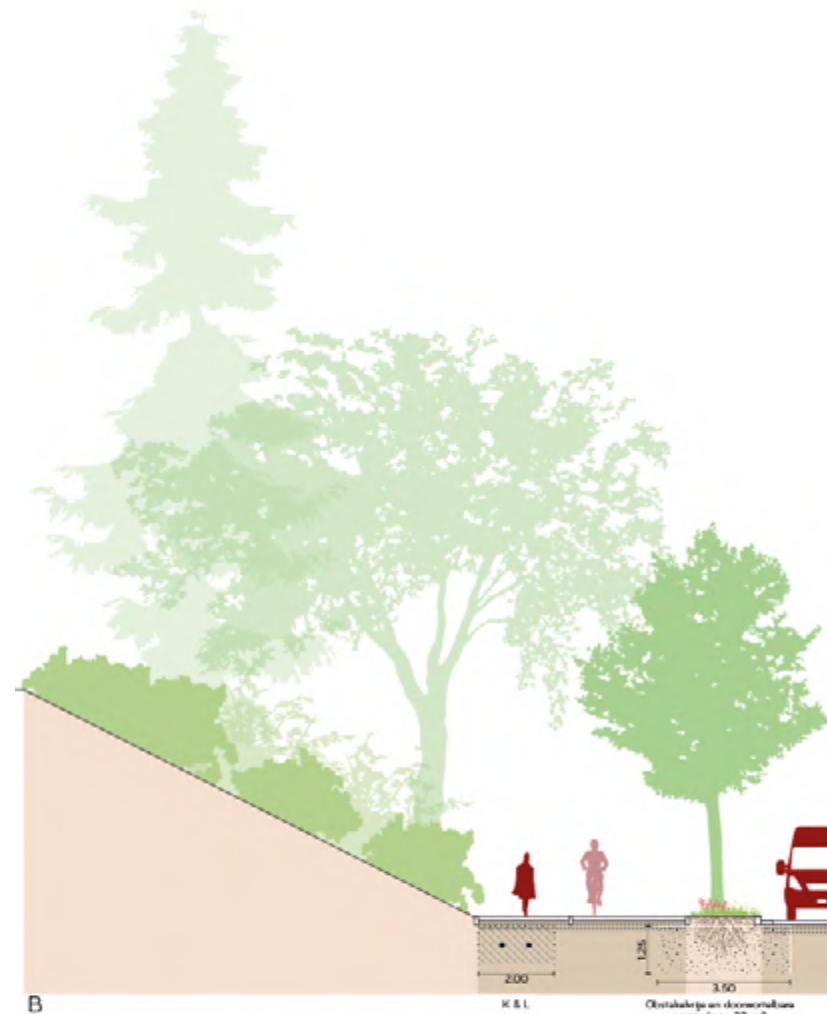
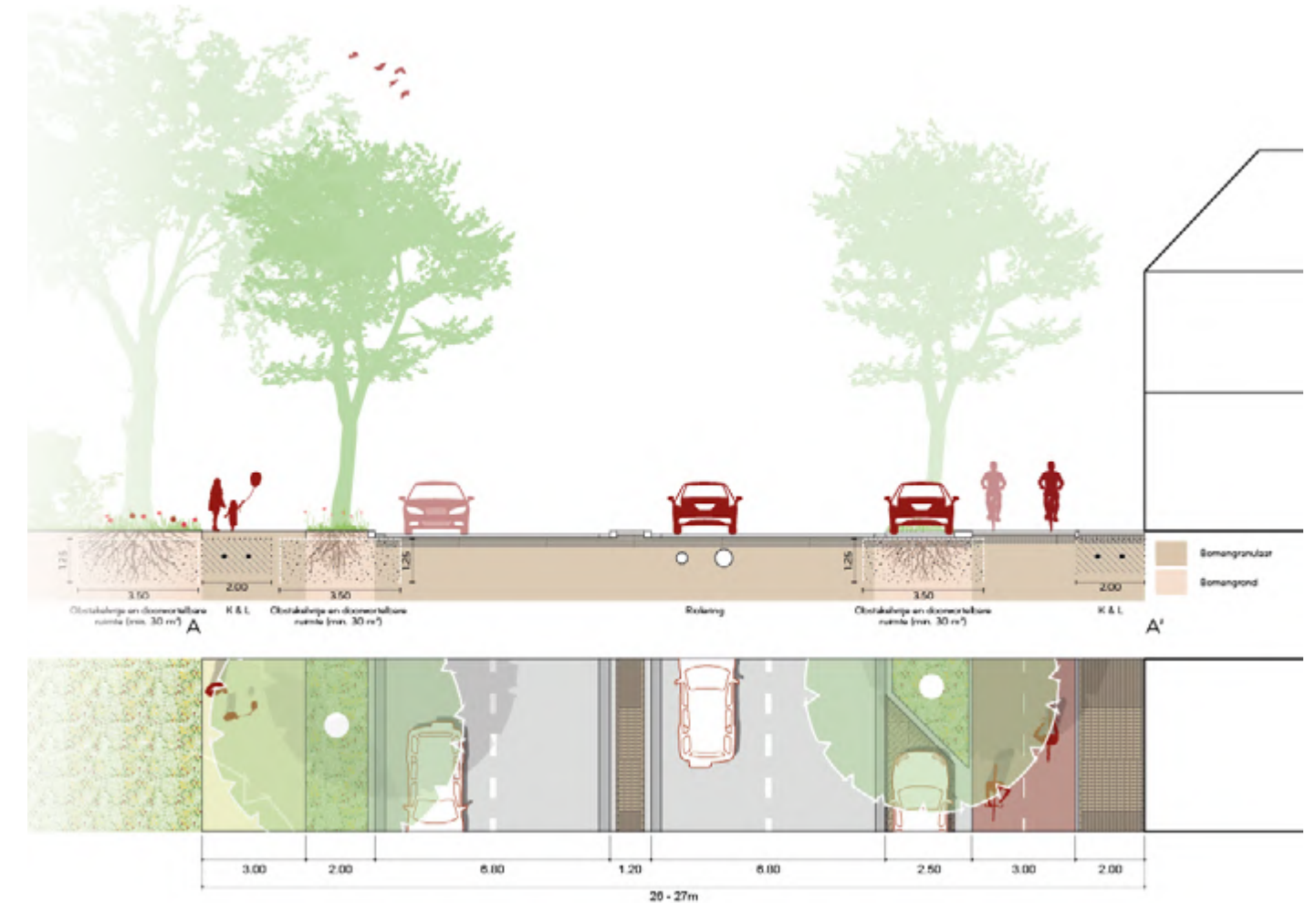
- Fietspaden in rood asfalt
- Voetpaden in gebakken klinkers
- Rijbanen in asfalt
- Pad parkzijde in gebonden halfverharding

Visie op groen

- Verrijken van het groenbestand op de spoordijk
- Versterken van de laanstructuren aan de zijde van de binnenstad
- Voorzien van bloemrijke kruidenmengsels onder de bomenlanen

Visie op water

- De benadering van de maatlat gebruiken: 1) benutten en besparen 2) vasthouden en infiltreren 3) bergen - afvoeren
- Natuurlijke en bovengrondse afwatering gaat boven technische maatregelen onder de grond
- Groen en waterfunctie kunnen fysiek gekoppeld worden in bijvoorbeeld een groenvak

Singel

Voorkomen

Aan de binnenzijde van het Julianapark, de Deken van Oppensingel.

Kenmerken

- Woonweefsel aan het park
- Lokale ontsluiting

Indeling van het profiel

- Vrijliggende voetpaden aan gevel- (min. 2.00m) en parkzijde (3.00m)
- Gemengde rijbaan met auto's en fietsers (5.60m) met opsluitbanden in opstand
- Langsparkeren (2.00m) tussen de bomen
- Bomen langs beide zijden van de weg

Toegepaste materialen

- Voetpad aan gevelzijde in gebakken klinkers
- Voetpad aan parkzijde in gebonden halfverharding
- Rijbaan in gebakken klinkers

Visie op groen

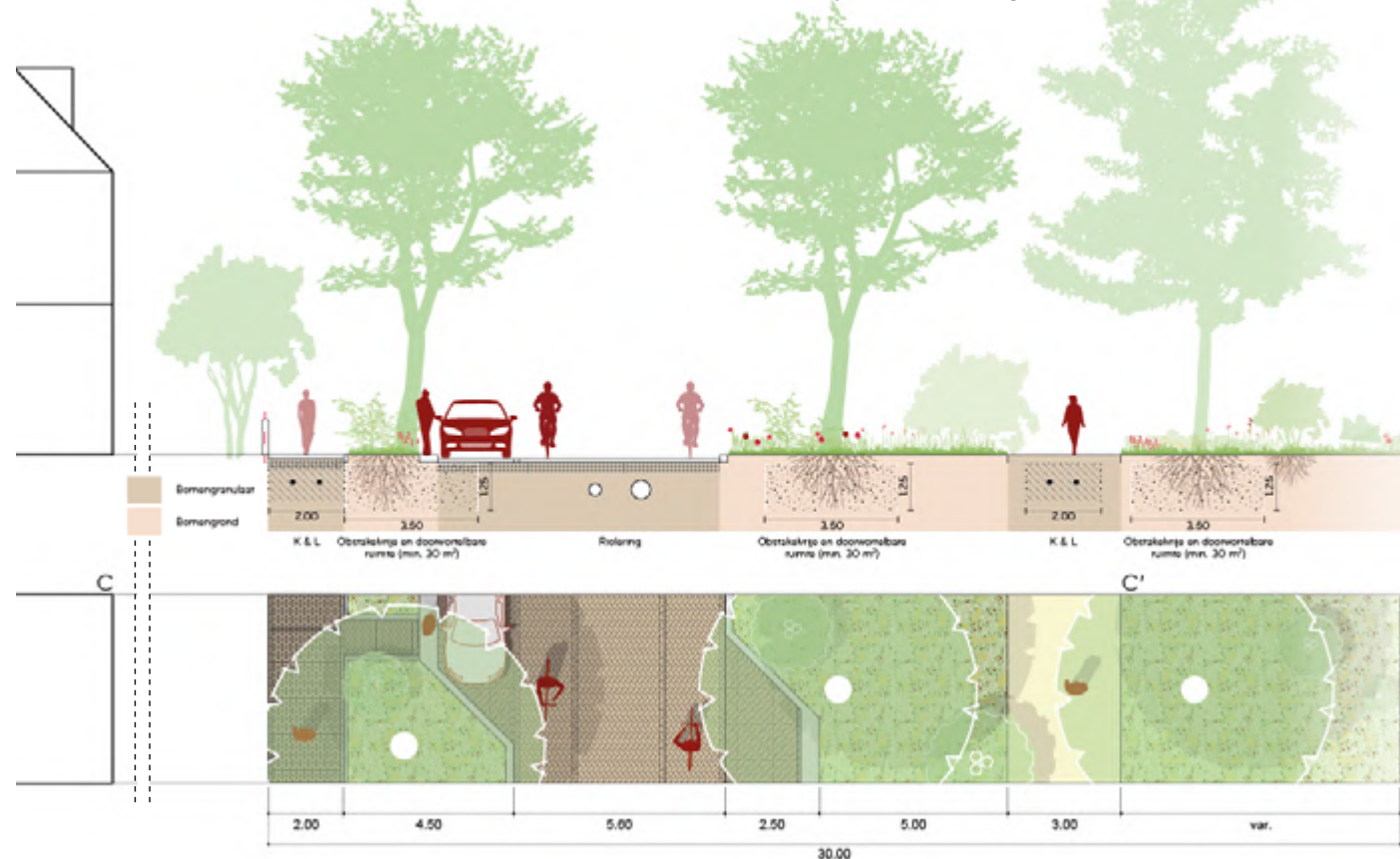
- Herstellen van de bomenlaan aan de woningzijde
- Introduceren van bomenlaan aan de zijde van het park
- Opwaarderen van de sierbeplanting onder de bomen

- aan de woningzijde
- Voorzien van bloemrijke kruidenmengsels onder de bomenlanen aan parkzijde

Visie op water

- De benadering van de maatlat gebruiken: 1) benutten en besparen 2) vasthouden en infiltreren 3) bergen - afvoeren
- Natuurlijke en bovengrondse afwatering gaat boven technische maatregelen onder de grond
- Groen en waterfunctie kunnen fysiek gekoppeld worden in bijvoorbeeld een groenvak

Parkstraten

Voorkomen

Grenzend aan de binnenstad in het noorden en zuiden: de Goltziusstraat-Puteanusstraat en Prinsessesingel.

Kenmerken

- Auto- en fietsverbindingen naar de Maas
- Belangrijke rol in de autobereikbaarheid van de binnenstad

Indeling van het profiel

- Vrijliggende voetpaden aan gevel (min. 2.40m)
- Gemengde rijbaan met fietssuggestiestroken (5.60m + 2x 1.70m) met opsluitbanden in opstand
- Langsparkeren (2.00m) aan één kant met groene buffer
- Bomen langs beide zijden van de weg

Toegepaste materialen

- Voetpad aan gevelzijde in gebakken klinkers
- Rijbaan in gebakken klinkers

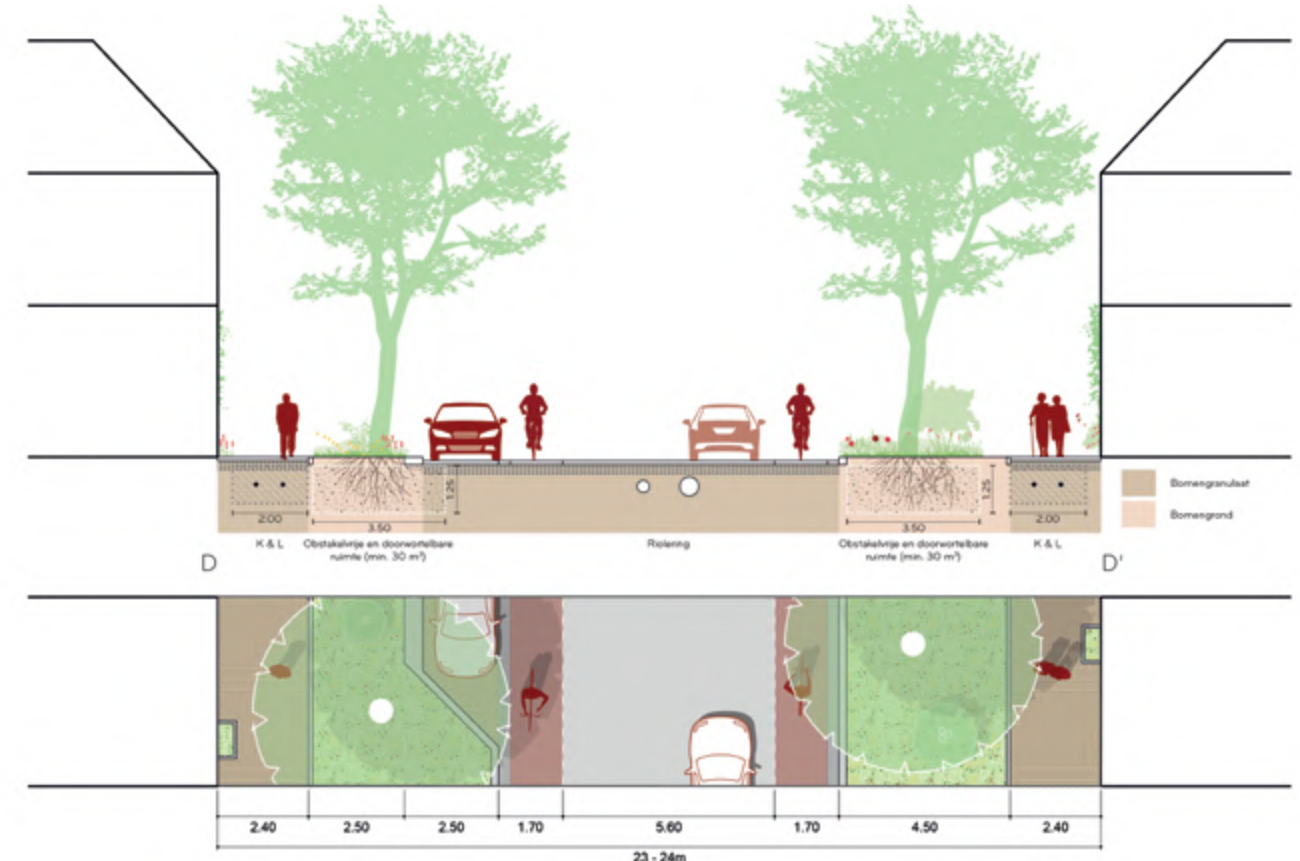
Visie op groen

- Herstellen en introduceren van bomenlaan aan beide zijden
- Voorzien van bloemrijke kruidenmengsels onder de bomenlanen

Visie op water

- De benadering van de maatlat gebruiken: 1) benutten en besparen 2) vasthouden en infiltreren 3) bergen - afvoeren
- Natuurlijke en bovengrondse afwatering gaat boven technische maatregelen onder de grond
- Groen en waterfunctie kunnen fysiek gekoppeld worden in bijvoorbeeld een groenvak

Assenkruis

Voorkomen

Parade-Gasthuisstraat-Steenstraat. Op de Miste en Vleesstraat-Lomstraat.

Kenmerken

- Historische straten, overwegend mineraal van oorsprong
- Belangrijke commerciële en recreatieve assen in de binnenstad van Venlo

Indeling van het profiel

- Gelijkvloerse inrichting van het profiel met geleding door natuurstenen banden
- Profiel wordt geleed in drie vlakken
- Voetpaden aan gevelzijde hebben in de smalle profielen een breedte van min. 1.00m en in de brede straten een breedte van min. 2.50m
- De verkeerszone voor voornamelijk fietsverkeer krijgt een breedte van 3.50m

Toegepaste materialen

- Plintstoepen in natuursteen
- Centrale loopzone in natuursteen
- In straten met historische hardstenen bestrating dient deze behouden te worden
- Afwatering door middel van gestraatte molgoten

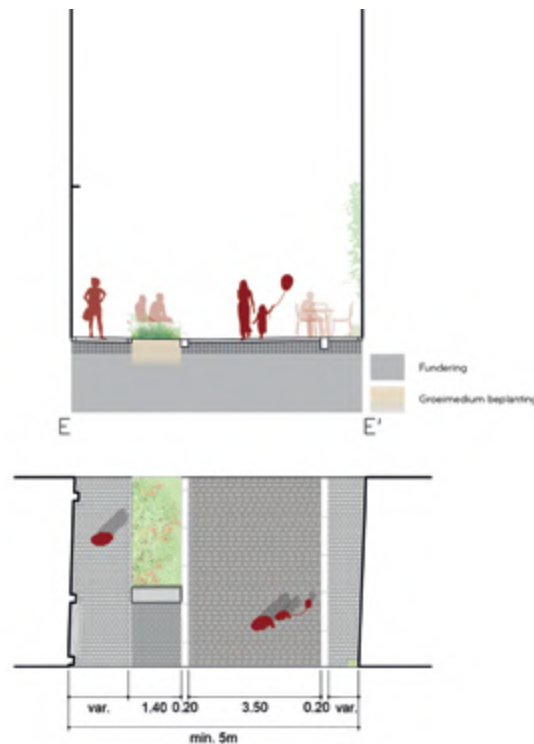

Visie op groen

- In ruim bemeten buitenruimtes en straatgevelwanden zijn er mogelijkheden tot vergroening, mits zorgvuldig ingepast in het structuur-, ruimte- en gevelbeeld.
- Waar mogelijk worden bomen aangeplant in verbredingen van de straten en op de pleintjes van de Parade

Visie op water

- De benadering van de maatlat gebruiken: 1) benutten en besparen 2) vasthouden en infiltreren 3) bergen - afvoeren
- Natuurlijke en bovengrondse afwatering gaat boven technische maatregelen onder de grond

Gemengde straten

Voorkomen

Verspreid door de binnenstad

Kenmerken

- Kernwinkelgebied, met een gemengd gebruik van wonen, werken, winkels terrassen en aanwezigheid van diverse publiekstrekkingen zoals winkels en terrassen
- Onderdeel van de autoluwe binnenstad

Indeling van het profiel

- Gelijkvloerse inrichting van het profiel met geleding door natuurstenen banden
- Profiel wordt geleed in drie vlakken waarbij aan de gevels een loop-, terras- en/of uitstallingszone en centraal een loopzone

Toegepaste materialen

- Plintstoepen in gebakken klinkers
- Centrale loopzone in natuursteen
- Afwatering door middel van roostergoten

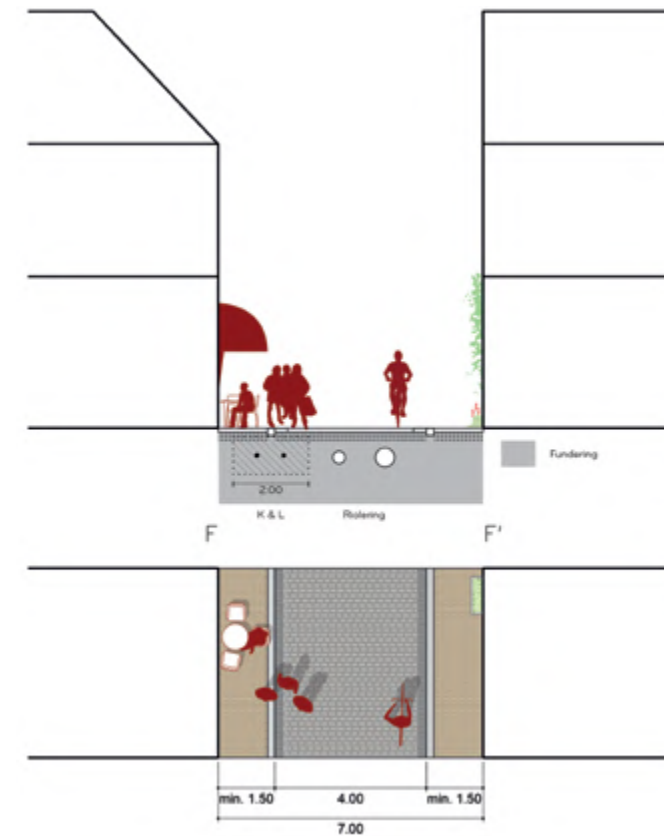
Visie op groen

- Mogelijkheid voor aanleg van geveltuinen
- Bomen in de plintstoepen waar voldoende ruimte is

Visie op water

- De benadering van de maatlat gebruiken: 1) benutten en besparen 2) vasthouden en infiltreren 3) bergen - afvoeren
- Natuurlijke en bovengrondse afwatering gaat boven technische maatregelen onder de grond

Woon-/werkstraten

Voorkomen

Verspreid door de binnenstad

Kenmerken

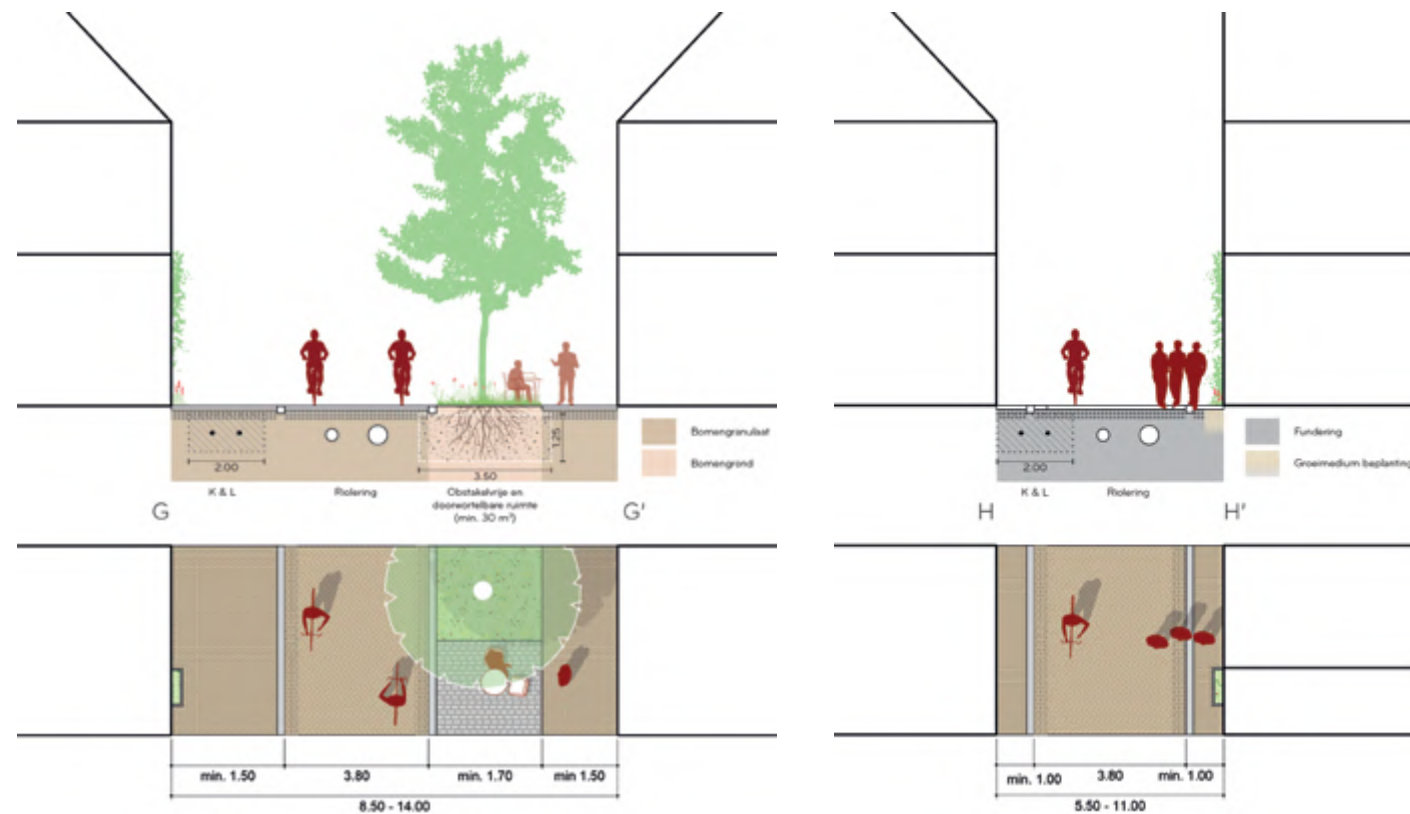
- Gemengd gebruik van overwegend wonen en werken
- Lokale ontsluiting
- De ruimere profielen binnen deze typologie vervullen tevens een belangrijke rol in het fietsnetwerk van de binnenstad

Indeling van het profiel

- Gelijkvloerse inrichting van het profiel met geleding door natuurstenen banden
- Profiel wordt geleed in drie vlakken waarbij er aan de gevels ruimte is voor een voetpad en centraal in het profiel een verkeerszone voorzien wordt
- Voetpaden aan gevelzijde hebben in de smalle profielen een breedte van min. 1.00m en in de brede straten een breedte van min. 2.50m
- De verkeerszone voor voornamelijk fietsverkeer krijgt een breedte van 3.80m in de smalle profielen en 5.60m in de brede straten met hemelwaterafvoer aan beide zijden

Toegepaste materialen

- Voetpad in gebakken klinkers
- Rijbaan in gebakken klinkers

Visie op groen

- Mogelijkheid voor aanleg van geveltuinen
- Bomen in de plintstoepen in de breedste profielen (Spoorstraat)

Visie op water

- De benadering van de maatlat gebruiken: 1) benutten en besparen 2) vasthouden en infiltreren 3) bergen - afvoeren
- Natuurlijke en bovengrondse afwatering gaat boven technische maatregelen onder de grond
- Groen en waterfunctie kunnen fysiek gekoppeld worden in bijvoorbeeld een groenvak

Woonstraten

Voorkomen

Hoofdzakelijk in de negentiende eeuwse en interbellum binnenstad waaronder de Van Cleefstraat, Wilhelminastraat en schoolstraat

Kenmerken

- Woongebieden aan de randen van de binnenstad
- Lokale ontsluiting

Indeling van het profiel

- Vrijliggende voetpaden aan gevel (min. 1.50m)
- Gemengde rijbaan met auto en fietsverkeer (3.80m) met opsluitbanden in opstand
- Langsparkeren (2.00m) tussen de bomen
- Bomen alternerend langs beide zijden van de weg

Toegepaste materialen

- Plintstoepen in (hergebruik) gebakken klinkers
- Centrale loopzone in (hergebruik) gebakken klinkers
- Afwatering door middel van gestraatte molgoten

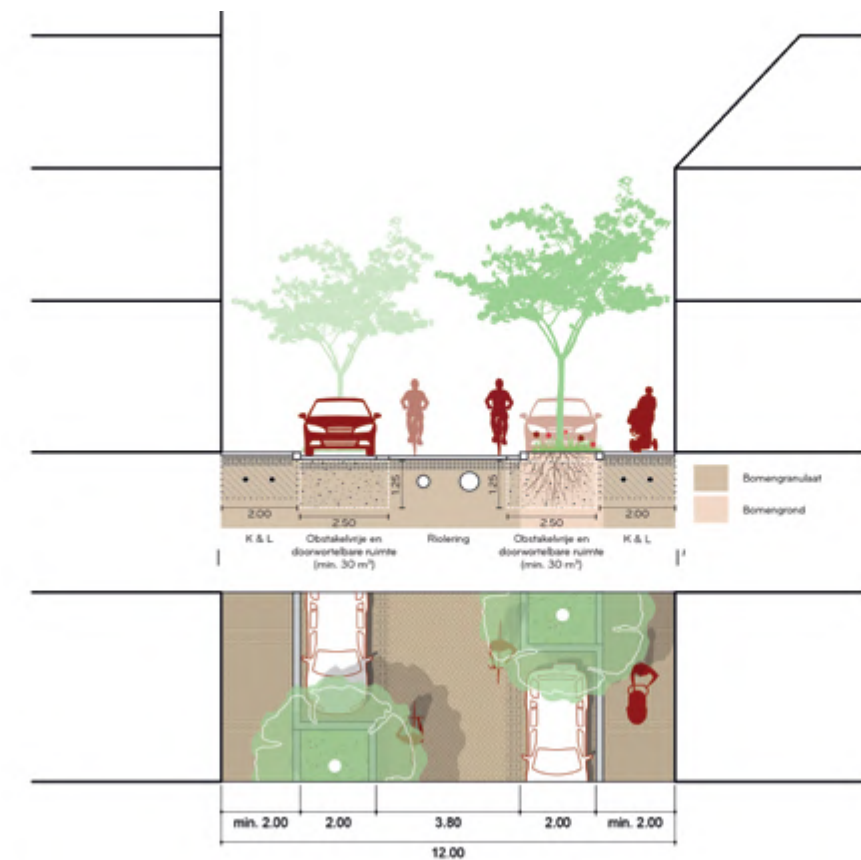
Visie op groen

- Versterken van de boomstructuren met daaronder sierbeplanting
- Aanmoedigingsbeleid van particuliere geveltuintjes

Visie op water

- De benadering van de maatlat gebruiken: 1) benutten en besparen 2) vasthouden en infiltreren 3) bergen - afvoeren
- Natuurlijke en bovengrondse afwatering gaat boven technische maatregelen onder de grond
- Groen en waterfunctie kunnen fysiek gekoppeld worden in bijvoorbeeld een groenvak

Stegen

Voorkomen

Verspreid over de binnenstad met een hogere dichtheid in het dwaalgebied rond het kernwinkelgebied

Kenmerken

- Onderdeel van het historische netwerk van Venlo
- Relatief smalle profielen in relatie tot overige straatprofielen

Indeling van het profiel

- Inspiratie voor de inrichting van het profiel wordt gevonden in de historische stegen, daarin worden natuurstenen kasseien gecombineerd met vlakke loopstroken. Hierdoor is het profiel volledig gelijkgronds ingericht met een vrije plaatsing van de vlakke loopstroken.
- In de stegen die meer geprogrammeerde plinten hebben worden uitgevoerd met vlakke natuurstenen kasseien om het gebruikskomfort te combineren met het beoogde karakter.
- De vlakke loopstroken hebben een vaste breedte van 1.50m.
- Hemelwaterafvoer wordt georganiseerd door middel van kolken

Toegepaste materialen

- Rondom gezaagde en gebrande mozaïkkeien in de loopstroken

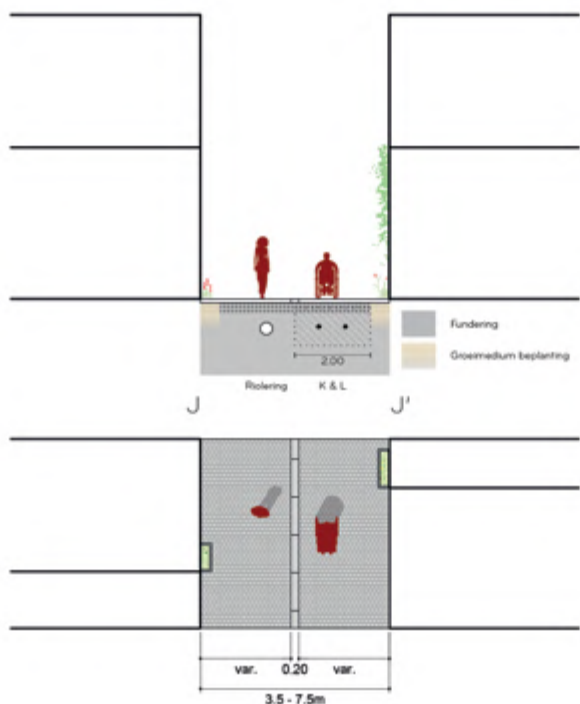
- Rondom behakte historische kasseien in verkeersluwe stegen
- Rondom behakte en bovenzijde gezaagde en gebrande kasseien in verkeersintensieve stegen

Visie op groen

- Vergroening door de aanleg van geveltuinen

Visie op water

- De benadering van de maatlat gebruiken: 1) benutten en besparen 2) vasthouden en infiltreren 3) bergen - afvoeren
- Natuurlijke en bovengrondse afwatering gaat boven technische maatregelen onder de grond

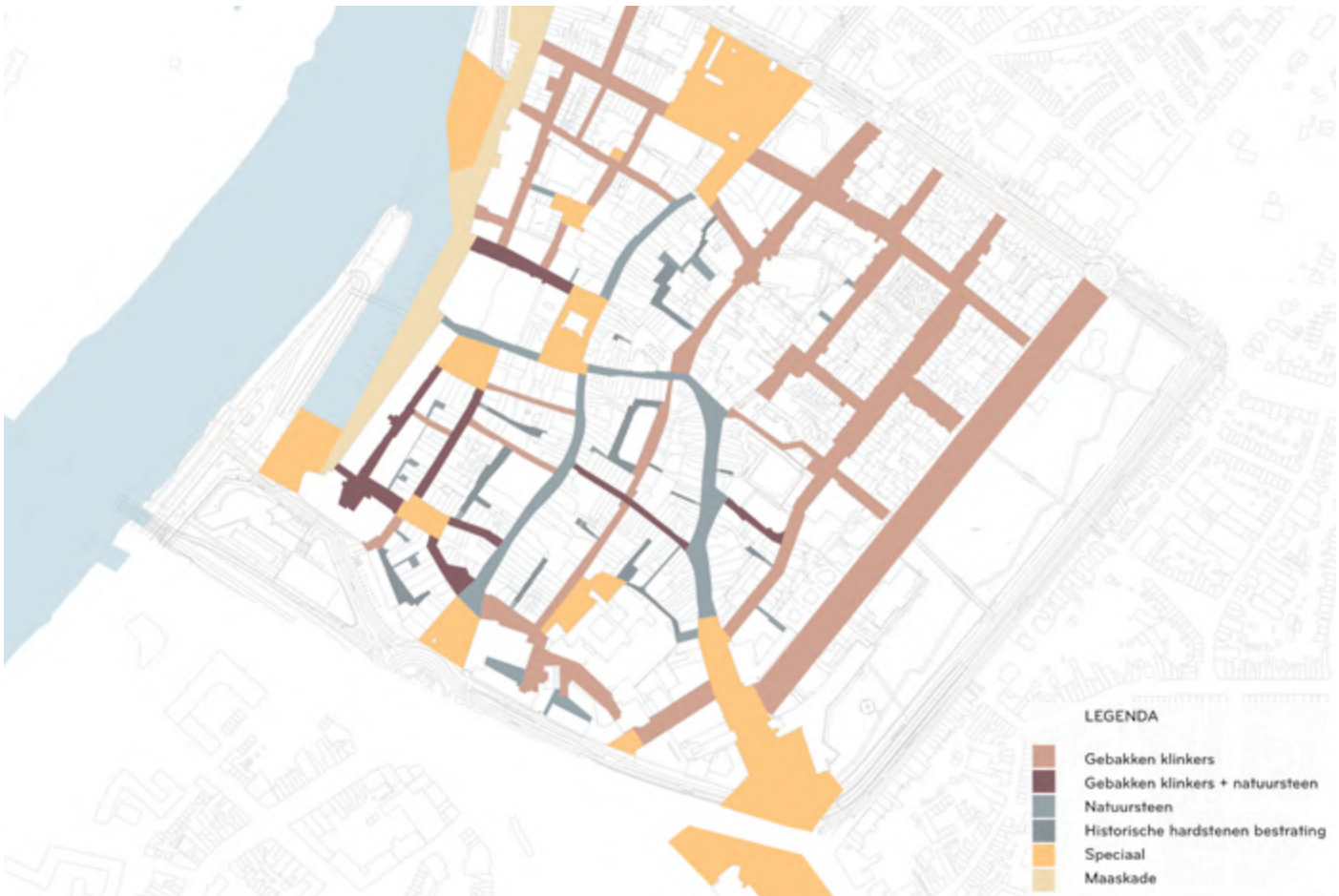

Steenkeuze

In deze paragraaf maken we de steenkeuze voor de binnenstad concreet. De eerder beschreven doelstelling om een rustig materialenpalet te creëren is daarbij het uitgangspunt. Om dit te bereiken en tegelijkertijd de historie van de stad beleefbaar te houden, is gekozen voor de volgende hoofdprincipes:

- Het historisch assenkruis en de stegen worden uitgevoerd in natuursteen;
- De gemengde straten met wonen, werken en winkelen worden uitgevoerd in een combinatie van natuursteen en gebakken klinkers;
- De singel, woon- en woon-/werkstraten worden uitgevoerd in gebakken klinkers;
- Pleinen kunnen een verbijzondering van de verharding krijgen (locatiespecifiek te bepalen);
- Waar nog historische natuursteenverharding aanwezig is, wordt deze hergebruikt;
- Parkstraten worden uitgevoerd in een combinatie van gebakken klinkers en asfalt.

Op de volgende pagina's wordt de samenstelling van het verhardingsmateriaal gespecificeerd. Hiermee kan gewerkt worden aan een geleidelijke opwaardering van de binnenstad, waarbij te allen tijde een samenhangend beeld gewaarborgd is doordat het toekomstige materiaal wordt afgestemd op het bestaande. Zo blijft de binnenstad van Venlo de nodige rust uitstralen, vanaf de eerste realisaties tot aan het moment dat de hele binnenstad voorzien zal zijn van een nieuw tapijt.

Overzichtskaart bestratingsmaterialen binnenstad Venlo.

Voorbeelden van mogelijke kleurencombinaties

Loopstrook: Ardeche (70%), Burano (30%); Halfsteensverband
Middenloper: Ardeche (70%), Autunno (30%); Keperverband ;
Bron: Textuurgenerator, Van der Sanden

Loopstrook: Ardeche (40%), Burano (60%); Halfsteensverband
Middenloper: Ardeche (80%), Burano (20%); Keperverband ;
Bron: Textuurgenerator, Van der Sanden

Loopstrook: Ardeche (70%), Burano (30%); Halfsteensverband
Middenloper: Ardeche (70%), Anthra (30%); Keperverband ;
Bron: Textuurgenerator, Van der Sanden

Palet van bestaande natuursteen

Het palet aan natuursteenverharding is sterk gevarieerd in formaat en kleur. Beschermde hardstenen bestrating in de gatsen wordt behouden. Het doel is om zoveel mogelijk bestaande natuursteenelementen te hergebruiken, of juist volledig nieuwe bestrating toe te passen binnen een bepaald gebied, zonder nieuwe en hergebruikte stenen met elkaar te mengen.

Mogelijkheden om te combineren

Granieten kasseien
Formaat: langwerpig 14×20 cm

Granieten mozaïekkeien
Formaat: 10×10 cm

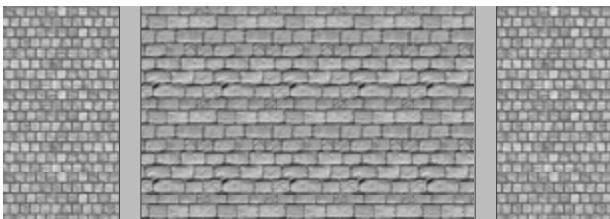
- Bewerking: rondom grof behakt; bovenzijde gezaagd en gebrand
- Legverband: halfsteensverband
- Herkomst: nieuw of hergebruikt, homogeen per partij
- Kleur: natuurlijke variatie binnen bandbreedte grijs tot gemeleerd
- Menging van nieuwe en hergebruikte kasseien binnen één aaneengesloten vlak is niet toegestaan
- Voegvulling: gemodificeerde mortel
- Kwaliteit conform NEN-EN 1342 (natuursteen bestratingselementen)

Loopstrook: Granieten mozaïekkeien, kleur: natuurlijke variatie binnen bandbreedte grijs tot gemeleerd
Middenloper: Granieten kasseien, kleur: natuurlijke variatie binnen bandbreedte grijs tot gemeleerd

Loopstrook: Ardeche (70%), Burano (30%); Halfsteensverband
Middenloper: Granieten kasseien, kleur: natuurlijke variatie binnen bandbreedte grijs tot gemeleerd

Loopstrook: Granieten mozaïekkeien, kleur: 40% donkere grijs, 60% lichtere grijs
Middenloper: Granieten kasseien, kleur: natuurlijke variatie binnen bandbreedte grijs tot gemeleerd

Loopstrook: Ardeche (40%), Burano (60%); Halfsteensverband
Middenloper: Granieten kasseien, kleur: natuurlijke variatie binnen bandbreedte grijs tot gemeleerd

Ontwerp aanpak voor banden in de binnenstad

Bij het bepalen van de conceptuele aanpak voor banden in de binnenstad van Venlo laten we ons inspireren door historische beelden van de stad. Hieruit blijkt hoe de bandenlijn als een doorlopend element functioneerde, ook rondom hoeken, en zo een samenhangend straatbeeld vormde. Deze continue lijn vormt in het nieuwe concept het verbindende element tussen de verschillende straattypologieën, waardoor rust en eenheid ontstaan binnen de diversiteit van de Venlose binnenstad.

De toepassing van dit principe varieert per context: in stegen lopen de banden niet door; in straten loopt de bandenlijn langs de gevels; en op pleinen vormt zij een gesloten lus die de grens van de straat bepaalt.

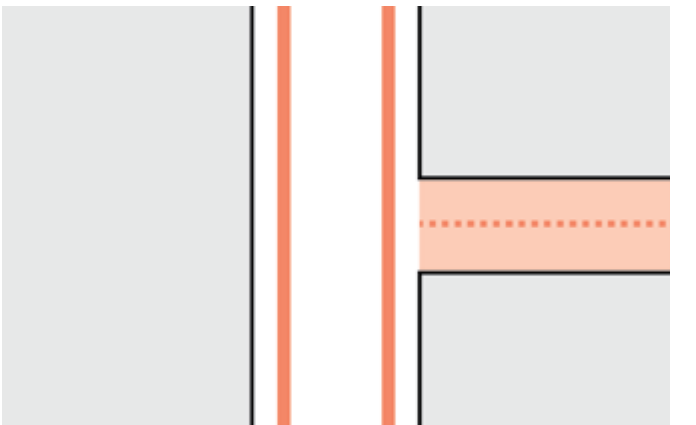

- Straten - doorlopende banden
- Pleinen - van gevel tot gevel
- Stegen - goot in het midden

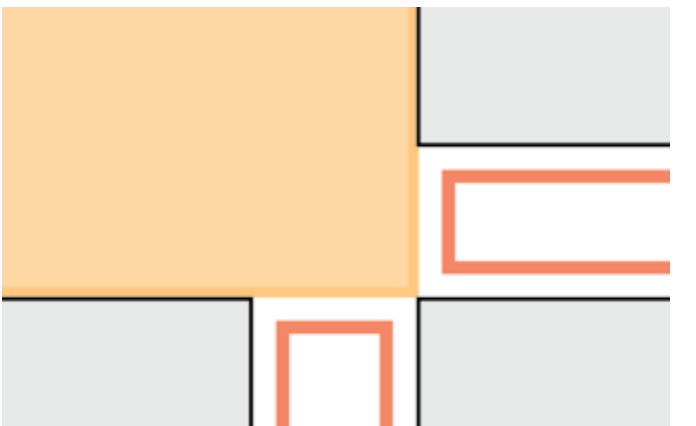
Doorlopende banden

De vooroorlogse binnenstad wordt kenmerkt door hardstenen rijlopers met banden en voetpaden die de hoek omgaan. Het idee is dan ook om de banden, opnieuw te introduceren en één doorlopend element dat alle straten van het stadscentrum met elkaar verbindt.

Op de kruising met stegen

De doorlopende banden lopen parallel aan de gevels en zijn onafhankelijk van de stegen. De bestrating van de stegen, samen met de centrale goot, stopt bij de kruising met het trottoir van de straat.

Op het kruispunt met pleinen

De pleinen hebben een bijzonder bestratingspatroon in natuursteen dat van gevel tot gevel loopt. Dit betekent dat de banden van de kruisende straten op de kruising een gesloten lus vormen, met een verspringing gelijk aan de breedte van het loopstroken.

Ingetogen palet van objecten en elementen

Een afgewogen kader

Behalve de vloer als neutrale basis vormen ook de objecten en elementen in de openbare ruimte voor eenheid en verscheidenheid. Hieronder vallen: terrassen, reclame-uitingen, kunst en straatmeubilair. Om te zorgen dat er een ingetogen palet ontstaat wordt in dit hoofdstuk een aantal kaders voor deze thema's gegeven.

Kunst in de openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte en gebouwgebonden kunst vormen een belangrijk deel van ons cultureel erfgoed en maakt integraal onderdeel uit van het binnenstadslandschap. Het is te vinden in parken, op pleinen, op straat en op of aan gebouwen. Dat maakt het goed zichtbaar, maar ook kwetsbaar.

Kunst is vaak in opdracht gemaakt voor een specifieke plek en heeft een relatie met een gebouw of omgeving en kan zowel oud als modern zijn.

Kwetsbaar erfgoed

Kunst in de openbare ruimte bevindt zich meestal buiten. Dat maakt het gevoelig voor weersomstandigheden, begroeiing, dieren en (al dan niet opzettelijk) menselijk handelen. Deze factoren kunnen leiden tot verlies

van betekenis, waardering en beleving van deze vorm van kunst. Het is kwetsbaar erfgoed en dient daarom beschermd te worden.

Coördinator kunst in de openbare ruimte

Ondanks dat kunst in de openbare ruimte kwetsbaar is is het belangrijk om hier ruimte aan te bieden. De gemeente Venlo biedt ruimte voor initiatieven, mits deze een bijdragen leveren aan de totaalbeleving van de binnenstad. Ze mogen geen afbreuk doen aan het straatbeeld (en de waardes/kwaliteiten van de stad). Initiatieven worden voorgelegd aan de coördinator 'Kunst in de openbare ruimte' die de voorstellen samen met het team Realisatie en beheer openbare ruimte (RGBORU) beoordeeld.

Goede voorbeelden van kunstintegratie in de Jodenstraat en de knoop van Tajiri aan de entree van het Museum Van Bommel Van Dam.

Terrassenbeleid

In haar terrassenbeleid streeft Venlo naar een optimale samenkost van het belang van de stad en het belang van de ondernemers waarbij er ruimte gegeven wordt waar het kan en richting waar het moet.

Het vigerend terrassenbeleid is in werking getreden op 1 januari 2024. Op dat tijdstip werden de beleidsregels "Beleidsregels terrassen horecabedrijven gemeente Venlo 2019" (in werking getreden op 1 oktober 2019) ingetrokken.

De inrichting en uitstraling van een terras zijn in beginsel de verantwoordelijkheid van de ondernemer. Een terras is echter medebepalend voor de uitstraling van de openbare ruimte. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid de kwaliteit van de openbare ruimte te waarborgen en te bevorderen. Het mogen voeren van een terras is daarom geen recht. Het is een gunst die de gemeente op de openbare weg biedt, daar waar het mogelijk, verantwoord en passend in de omgeving is. Een terras is altijd maatwerk.

Straten en pleinen zijn onderdeel van het openbare gebied en vervullen meerdere functies. Het openbaar gebied dient toegankelijk te zijn voor iedereen en heeft invloed op de beleving van het betreffende gebied. Het gaat daarbij om een combinatie van functies die leidt tot de juiste synergie. Dit is enerzijds de openheid en toegankelijkheid van pleinen en straten, maar anderzijds ook de (commerciële) functies die aan pleinen of straten zijn gelegen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de belangen van de verschillende gebruikers. Hiertussen zal een juiste balans moeten bestaan.

Werkingssfeer

- Terrassen kunnen alleen worden geplaatst bij horeca-inrichtingen.
- Voor het mogen plaatsen van een gevelterras, aanleunterras, buurterras of pleinterras is een exploitatie- en terrasvergunning vereist.
- Het bevoegd gezag kan in de vereiste exploitatie- en terrasvergunning afwijken van de beleidsregels terrassen.
- Indien en voor zover de exploitant wenst af te wijken van de regels die in de onderhavige beleidsregels zijn opgenomen, dan dient hij in het kader van de vergunningsaanvraag aan te geven wat de gewenste afwijking is en te motiveren waarom afwijking van de beleidsregels in zijn specifieke geval wenselijk en gerechtvaardigd is.

Voorschriften

Met betrekking tot de plaatsing van de terrassen zijn volgende bepalingen en voorschriften van toepassing, de exploitant draagt er zorg voor dat de bepalingen en voorschriften worden nageleefd.

- Alleen terrassen zijn toegestaan. Alvorens serres of andere bouwwerken mogen worden opgericht, dient de exploitant te beschikken over de daarvoor benodigde omgevingsvergunning.
- In de volgende gevallen mag geen gevelterras worden geplaatst, maar wel een aanleunterras:
 - In straten waarbij wegmeubilair (lantaarnpalen, verkeersborden e.d.) de vrije doorgang voor de voetganger zou beletten indien de ruimte langs de gevel vrij zou moeten blijven.
 - Op de Parade, Geldersepoort, Bolwaterstraat en Kloosterstraat en door de burgemeester bij openbare bekendmaking aan te wijzen straten.
- Terrassen mogen niet op de rijweg geplaatst worden en blindegeleidestroken dienen geheel vrij te blijven om een ongehinderde doorgang te garanderen.
- Bij een aanleun- of pleinterras dient er altijd minimaal 1,50 meter vrije doorgangruimte beschikbaar te blijven voor voetgangersverkeer.
- In straten waar geen rijweg aanwezig is, dient er altijd minimaal 4,5 meter vrije doorgangruimte beschikbaar te blijven voor (hulpverlenings)voertuigen.

In aanvulling op deze algemene voorschriften met betrekking tot plaatsing van terrassen zijn er ook nog specifieke bepalingen voor pleinterrassen en buurterrassen, de inrichting van de terrassen, openbare orde en veiligheid en de huur van gronden voor het terras. Hiervoor verwijzen wij het volledige terrassenbeleid dat te vinden is op: [Beleidsregels terrassen horecabedrijven gemeente Venlo 2024](#).

Voor- en in samenspel met kinderen ontworpen speelplek op het Koopmansplein in Assen en waterelement als spelprikkels in de Grote Straat in Nijverdal. Ontwerp: OKRA.

Spelen en bewegen voor kinderen

Kinderen vormen een belangrijke doelgroep in de binnenstad. Zij ontdekken de stad spelenderwijs en verdienen een omgeving die hen uitnodigt tot bewegen, spelen en leren. Daarom wordt ingezet op het creëren van speelaanleidingen en beweegprikkels verspreid door de stad: in parken, op pleinen én in winkelstraten. Denk aan speelse elementen in de straatinrichting, interactieve objecten, waterelementen en kunst die uitnodigt tot spel. Deze voorzieningen dragen bij aan een levendige, inclusieve stad waar kinderen zich welkom voelen en op een natuurlijke manier kennismaken met de stad en haar verhalen.

Reclame uitingen

Gevelreclame is een effectief middel om aandacht te vragen voor koopwaar of diensten. De beste voorbeelden vallen niet alleen op, maar zijn ook verzorgd vormgegeven en voegen zich in de karakteristiek van het gevelbeeld. Het commerciële visitekaartje bestaat uit het totale plaatje waarin architectuur, pui en reclame met elkaar samenhangen. Opzichtige en verkeerd geplaatste reclames hebben een negatieve invloed op het gevelbeeld. De optelsom van reclame-uitingen mag evenmin leiden tot wildgroei. Dan gaan de uitingen elkaar overschreeuwen en de architectuur van het gevelbeeld overschaduwen, met als gevolg dat je door de bomen het bos niet meer ziet. Hoe er omgegaan wordt met reclame is een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente en ondernemers. Om die balanceer-act te reguleren én voor iedereen een gelijk speelveld te creëren, hanteert de gemeente Venlo een Reclamebeleid.

Voor de binnenstad gelden voor dit aspect de volgende aandachtspunten (kernachtig samengevat):

- De begane grond of winkelpui zorgt voor interactie met de straat dankzij de hoge mate van transparantie, de diepte van de entree (portiek) en de ramen (dagkant), de uitkragende zonwering en/of de aandacht vragende reclame.
- Die interactie tussen straat en pand mag niet teniet worden gedaan door een volledig dicht uitgevoerd rolluik. Bovendien is zonwering zorgvuldig geïntegreerd in de winkelpui.
- Een reclameteken heeft een bondige boodschap, is gerelateerd aan het gebruik van het pand en voegt zich qua plaatsing, maatvoering, ontwerp, kleur- en materiaalgebruik éénmalig in de structuur en architectuur van het platte vlak van de winkelpui en/of de zonwering. Haaks op de gevel is per pand éénmalig een dubbelzijdig reclamebord toegestaan. Niet toegestaan zijn o.a. vlaggen, bewegende reclames, lichtkranten, projecties en led-schermen, ook niet aan de binnenzijde achter een etalage.
- Buiten het kernwinkelgebied is bij praktijkruimtes een ingetogen reclameteken mogelijk bij de entree of een bescheiden 'zuil' in de voortuin. Gevelreclames en uitstallingen vormen een belangrijk en beeldbepalend element van de binnenstad. In gebieden met commerciële functies zijn reclames op zijn plaats en kunnen, tot een kritische grens, bijdragen aan de visuele aantrekkingskracht. De bijzondere ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad van Venlo vraagt echter een ingetogen inpassing van reclameobjecten.

Reclame en straatmeubilair in de openbare ruimte

Los van de panden en de daar aanwezige ondernemers, staan in de openbare ruimte een breed scala aan straatmeubilair zoals zitmeubilair, afvalbakken, verkeersborden, bewegwijzering en mupi's. Deels zijn dit objecten die het goed functioneren van de binnenstad mogelijk maken anderzijds zijn dit objecten die reclame voeren zoals lichtbakreclame aan straatverlichting, bushokjes, mupi's en driehoeksborden. De combinatie van de twee en de ogenschijnlijk willekeurige plaatsing van beiden zorgen voor een rommelig straatbeeld.

De veelheid aan verschillende objecten in de openbare ruimte wordt teruggebracht om deze verrommeling tegen te gaan. Objecten worden geclusterd en georganiseerd geplaatst en uitgevoerd in de standaardkleur van Venlo, RAL 7016. Hierdoor ontstaat een rustiger straatbeeld waarbij de functionele- en reclame-matige objecten ondersteunend zijn de binnenstadsbeleving en deze niet overstemmen. Een uitwerking van plaatsingsprincipes van straatmeubilair dient afzonderlijk uitgewerkt te worden en kan opgenomen worden in een masterplan openbare ruimte binnenstad Venlo of als bijlage toegevoegd worden aan dit kader.

Groenblauwe belevingselementen in Nijverdal (NL) en de Onze-Lieve-Vrouwestraat te Mechelen (BE) combineren groen met straatmeubilair als banken, fietsparkeren en afvalbakken in een samenhangend element; ontwerp: OKRA.

Veiligheid en handhaving

Toezicht en handhaving spelen een belangrijke rol in het creëren van een veilige binnenstad en het goed laten functioneren ervan op korte- en lange termijn. Dit beschouwen wij in de breedste zin van het woord: ogen op straat, een goede (dynamische) verlichting, de handhaving van reclamebeleid, maar ook rekening houden met de inrichtingsprincipes van de openbare ruimte op probleemlocaties.

Ogen op straat

Door het wonen boven winkels te stimuleren blijft de binnenstad ook na sluitingstijden van de winkels een levendige plek. Doordat er meer mensen in de binnenstad wonen komen er automatisch ook meer ogen op straat. Ogen op straat spelen een belangrijke rol in de preventie van ongewenste activiteiten of situaties. Hier wordt ook rekening mee gehouden bij het ontwerp en beheer van groenzones en parken door op aandacht locaties te zorgen voor lage beplanting om meer ogen in de parken te houden en hier het aantal bankjes te beperken, om te voorkomen dat mensen er overnachten.

Een doordacht verlichtingsconcept

Verlichting helpt bij het creëren van een (sociaal) veilige binnenstad. Door te zorgen voor een goede basisverlichting kan er, naast het in de kijker zetten van de fraaie panden in de binnenstad, gezorgd worden voor een goede zichtbaarheid. Door verlichting goed in te zetten kunnen mensen subtiel gestuurd worden door de

binnenstad en kunnen bepaalde gebieden juist donker gelaten worden. Bijvoorbeeld door parken in bepaalde delen van de nacht niet te verlichten en zo ongewenste activiteiten te ontmoedigen en gebruikers te stimuleren meer veilige routes te kiezen, of gebieden met een overlastproblematiek extra fel te verlichten. Wanneer er dynamische verlichting wordt toegepast kan er zelf actief ingespeeld worden op de actuele situatie: bijvoorbeeld extra felle verlichting tijdens de sluitingstijden van nachthoreca om te voorkomen dat mensen blijven hangen op straat of het tijdelijk intensiever verlichten van plekken bij noodsituaties of overlast.

Handhaving van reclamebeleid

Handhaving is een belangrijk middel om de gestelde doelen van het reclamebeleid te bereiken. Een actieve handhaving hiervan helpt bij het bewaken van een rustig, aantrekkelijk en hoogwaardig straatbeeld.

Handhaving op terrassenbeleid en uitstraling zorgt voor een aantrekkelijke en uitnodigende binnenstad.

Doordachte groenstrategie

Groen als tool tegen hittestress

Het versterken van de groenstructuren in de binnenstad vormt de sleutel tot succes bij het tackelen van de hittestress opgaven. Het inzetten op een groenere binnenstad, met een verbonden netwerk van groene openbare ruimtes vormt de basis voor een binnenstad die klimaatadaptief is. De groene omgeving vergroot het dagelijks comfort en welzijn van mensen die in de binnenstad wonen, werken en recreëren.

In de groenstrategie wordt ingezet op het creëren van continuïteit in de groene netwerken, bijvoorbeeld door het creëren van 30% schaduwbedekking op loop- en fietsroutes en het streven naar aanplant boomstructuren op (hoofd) loop- en fietsroutes. maar ook op het creëren van meer biodiversiteit om de vergroening gestalte te geven.

De Keulse Poort is de afgelopen jaren getransformeerd van stenige vlakte naar klimaatadaptieve stadsentree.

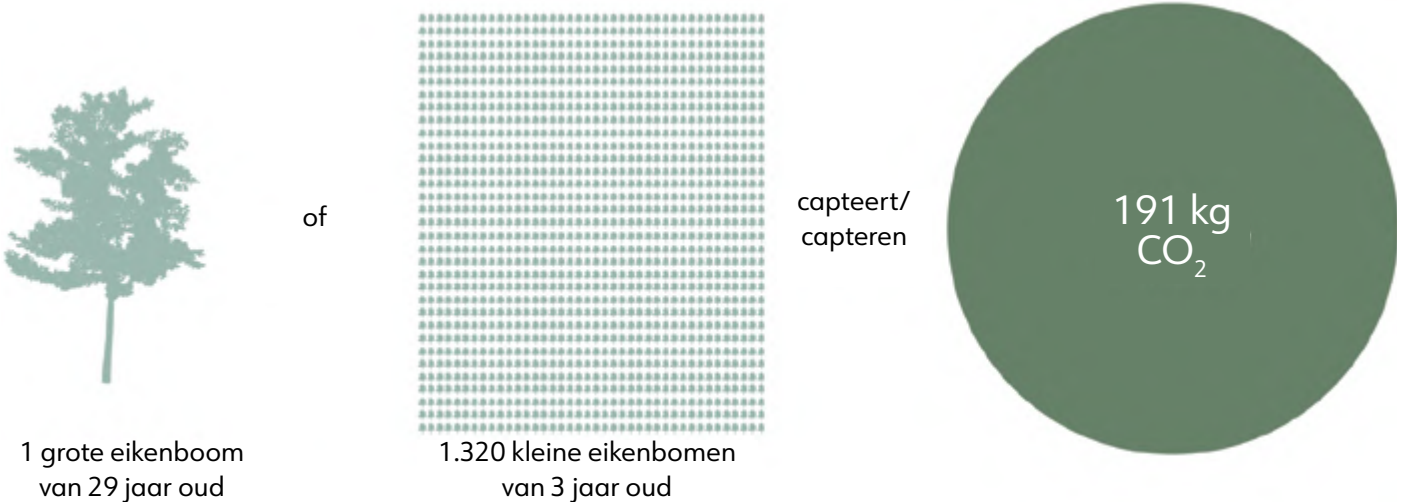
Maximaal behoud van bomen

De basis voor het bomenbestand bestaat uit de bestaande bomen in relatie tot de stedelijke condities (licht en schaduw, wind, grootte van de standplaats). Het behoud van deze bestaande bomen is cruciaal in de ambitie om de CO₂ uitstoot tegen te gaan waarbij bomen een belangrijke rol spelen in het opnemen van CO₂ uit de lucht en het opslaan ervan. Onderstaande afbeelding laat de verhouding zien tussen bestaande bomen en nieuwe aanplant.

De volgorde van handelen moet daarom zijn:

- Maximaal behouden van bestaande bomen;
- Verplanten van bestaande bomen;
- Vervangen door nieuwe grote bomen;
- Vervangen door meerdere kleine bomen.

Bij het nadenken over het bomenbestand van de stad moet er nagedacht worden over het creëren van een robuust systeem. Naast behoud moet er ook een visie zijn op de ontwikkeling van het bomenbestand. Zo kan het bomenbestand het beste uitgebouwd worden met grote bomen die een kroonlaag vormen, aangevuld met lagere bomen (van tweede en derde orde). De boomkeuze is dusdanig dat de bomen van de eerste en tweede grootte zijn, maar niet een te dicht bladerdek hebben. Ze bieden schaduw als het nodig is, maar laten ook toe dat in het voorjaar de bomen niet al zorgen voor donkere straten en dat er in de straat groen gefilterd licht van de zon door het bladerdek komt.

CO₂ opslag van bomen in de stad.

Bouwen aan een stadsbiotoop

De biodiversiteit wordt vergroot door het gevarieerde beplantingen en het vermijden van monoculturen. Er wordt ingezet op een 'stedelijk biotoop'. De stedelijke biotopen bestaan uit meerdere lagen beplanting met een natuurlijke opbouw van bomen, heesters, kruidachtigen, bodembedekkers en stinzeplanten, waarmee op een natuurlijke manier water wordt vastgehouden in het natuurlijk systeem.

De vergroening van de Venlose binnenstad vindt zoveel mogelijk gespreid plaats. Naast enkele groene plekken (groter dan 200m²) worden ook micro groene plekken gemaakt, die het groene karakter verder versterken. De strategie is gericht op het creëren van continuïteit in de groene ruimte, maar ook op het creëren van diversiteit in groene plekken.

Het creëren van een beplanting en een geïntegreerde waterstrategie gaan hand in hand. De beplanting zorgt

voor een toename van de bergingscapaciteit, infiltratie capaciteit (in parken, wadi's, groenstroken, etc.), beperken van droogte risico's (door keuze van juiste typen vegetatie) en beperken van de hittestress (schaduwplekken, beschutting, minder steen en verharding).

Gekoppeld aan dit type van nieuwe stedelijke ecologie wordt er bij voorkeur gekozen inheemse bomen en struiken planten, of soorten die al lang in onze contreien aanwezig zijn, met:

- Hoge droogte tolerantie
- Verdraagzaamheid tegen zout
- Zon tolerantie
- Wind tolerantie
- Tolerantie voor wateroverlast
- Ongedierte tolerantie
- Ziektetolerantie

Vergroting biodiversiteit

De biodiversiteit van de Venlose binnenstad is te vergroten door het creëren van ecologische verbindingen, het zuiveren van water en lucht, beperken eutrofiering van water en bodem en het bevorderen van aanplant van inheemse soorten. Het natuurlijke en het culturele in de Venlose binnenstad worden met elkaar verenigd door in te zetten op het maken van een rijk systeem, als een stedelijke biotoop. Het gaat niet alleen om de hoeveelheid groen; de groene ruimte moet ook het leven van mensen verrijken.

Het proces van het genereren van een nieuw gezond stadsbiotoop is geïnspireerd op de principes van permacultuur, waarmee een stedelijk ecosysteem op de schaal van stadsdelen en wijken ontstaat. Het gebruik van basisconcepten voor permacultuur in het ontwerp van de openbare ruimte kan de biodiversiteit aanzienlijk vergroten en de ecologische waarde van het

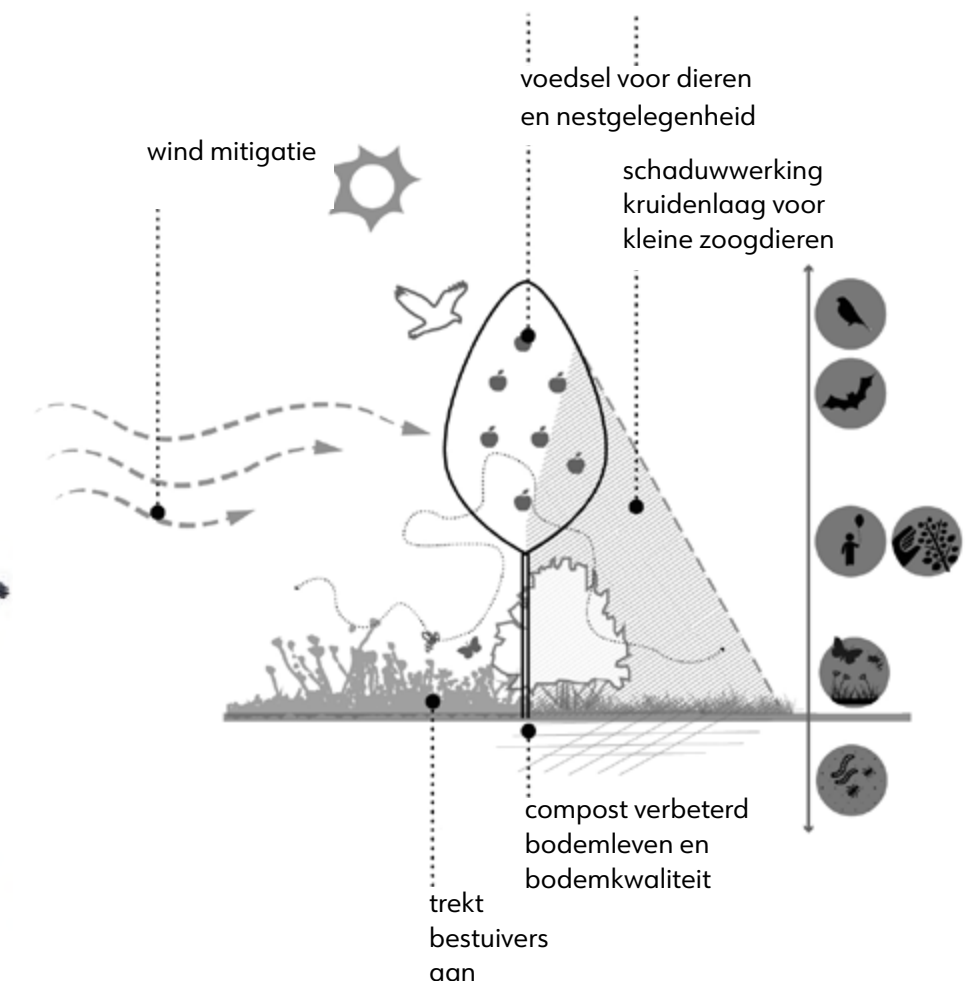
publieke domein verhogen. De beplanting draagt bij aan hittestressmitigatie, grotere biodiversiteit en CO₂ reductie, maar bovenal is het onderdeel van de openbare ruimte en geïntegreerd met het stedelijk gebruik van de openbare ruimte.

Er wordt een palet van beplanting bepaald dat de start van het groeiproces van de biotoop inluidt, een dynamische ontwikkeling van beplanting.

Op de volgende pagina's is een aantal richtinggevende principes voor het beplantingssortiment uitgewerkt dat als basis voor de uitwerking van een sortimentscatalogus gebruikt kan worden.

Lagen van de stadsbiotoop.

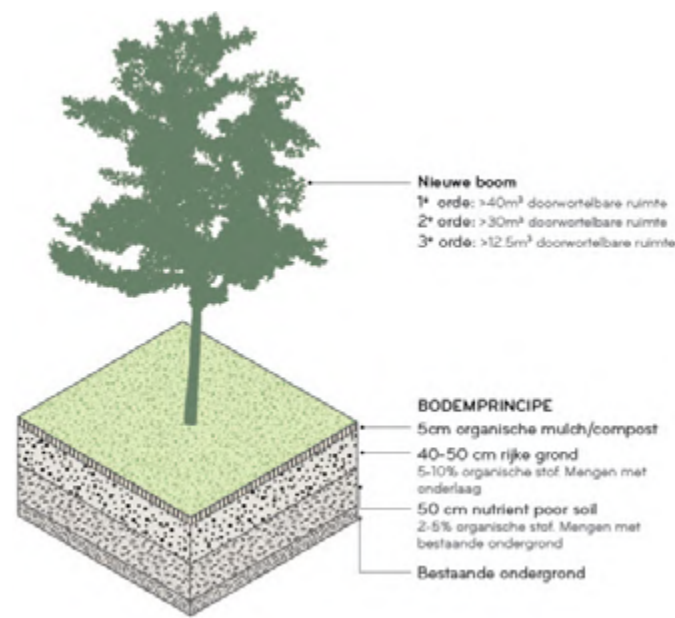
Voordelen van een goede laagopbouw van groenstructuren.

Palet beplanting | Bomen

Toepassing:

- Gevelafstand minimaal 5 meter
- Plantafstand bomen in principe min. 5-8m
- Boom 1^e orde = >12m hoog
- Boom 2^e orde = 8-12m hoog
- Boom 3^e orde = <8m

- Groenstrook min. 2m breed = 3^e orde boom
- Groenstrook min. 4m breed = 2^e orde boom
- Groenstrook min. 5m breed = 1^e orde boom

Bomen in groenstrook ca. 3m breed.

Bomen in waterbuffer.

Bomen in plantvak met groeiplaats onder bestrating.

Palet beplanting | Klimplanten

Toepassing:

- Gevel wordt beschermd dmv gebruik staalkabel
- Windende groeiwijze
- Beperkt sortiment voor eenduidig beeld

Spankabels aan gevel voor klimplanten.

Clematis arandii.

Aristolochia Macrophylla.

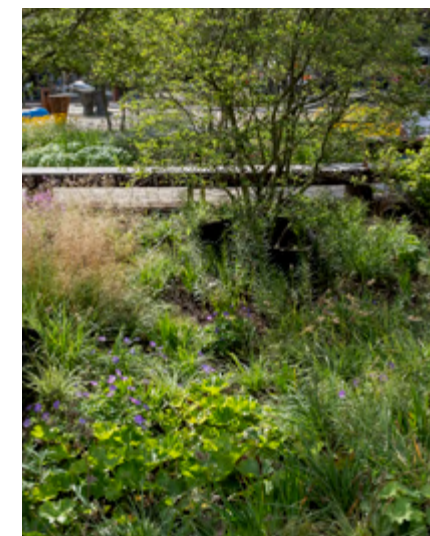
Palet beplanting | Sierbeplantingen

Toepassing:

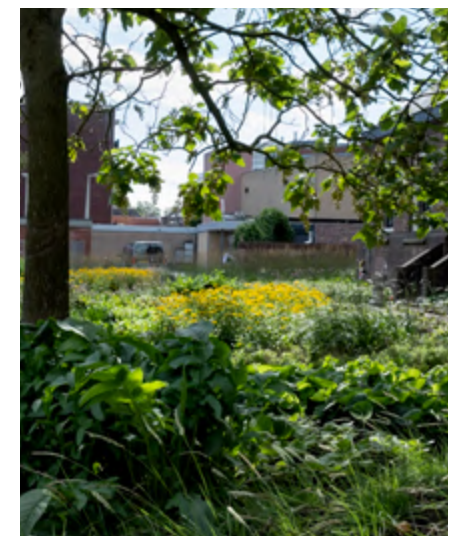
- Verschillende toepassingen: Wadi, groenvakken, onder bestaande bomen.
- Gelaagde opbouw van bomen, heesters, vaste planten en bollen
- Afgestemd op
- Sortiment afhankelijk van toepassing en nader te specificieren

Sierbeplanting met vaste planten op de Keulse Poort.

Sierbeplanting in wadi.

Sierbeplanting onder bestaande bomen.

Beeldkwaliteit bebouwing

Gevels als spiegel van de geschiedenis

Dit hoofdstuk over de bebouwing betreft een richtinggevende, inspirerende, beeldende aanvulling op- en geeft nadere duiding aan de Welstandsnota die voor de beoordeling en toetsing van initiatieven in de binnenstad het formele beleidskader is.

De binnenstad is het visitekaartje van Venlo en dé centrale plek voor bezoek, vertier en verblijf. Dat vraagt om een omgevingskwaliteit van topkwaliteit, niet alleen in de openbare ruimte maar ook in de bebouwing. De straatgevels en pleinwanden bestaan uit panden van wisselende ouderdom in allerlei bouwstijlen en met verschillende functies. Die architectonische diversiteit geeft kleur aan de stad. Bovendien dragen gerestaureerde monumenten, herbestemde panden, onderhouden gevels en aantrekkelijke winkelpuien bij aan een positieve beleving. Goed verzorgde gevels bieden zicht op de rijke

historie van Venlo: een sterke identiteit om trots op te zijn en uit te dragen. In de beleving van een binnenstad speelt de plint een belangrijke rol. De plint is dat deel van een gebouw dat op ooghoogte zichtbaar is. Een aantrekkelijke levendige plint is belangrijk. De begane grond is misschien maar 10% van een gebouw, maar het bepaalt 90% van de beleving op straat. Plinten met reliëf, diepte en/of grotere hoogte vormen een zachte, geleidelijke en genereuze overgangszone tussen de straat en gebouwen waar interactie kan ontstaan. Plinten hebben kortom een belangrijke sociale, economische en belevingswaarde.

Analyse

Gevels verschillen per deelgebied

De historisch gegroeide binnenstad van Venlo is samengesteld uit vijf deelgebieden met elk een eigen sfeer en kenmerken qua bebouwing:

1. De 'middeleeuwse binnenstad' rond de Markt en het assenkruis van haaks kruisende handelsroutes.
2. De 'negentiende eeuwse binnenstad' met rechthoekige bouwblokken en Mgr. Nolensplein ter plaatse van de vroegere vestingwerken.
3. De 'interbellum binnenstad' met rechthoekige bouwblokken en Rosarium ter plaatse van een voormalig klooster- en kazerneterrein.
4. De 'wederopbouw binnenstad' in traditionalistische sfeer van Oude Markt tot en met Kwartelenmarkt.
5. De 'moderne binnenstad' die over de volledige lengte van de binnenstad front maakt naar de Maas.

De kenmerken van het straat-/gevelbeeld, de gebouwtypen en de architectuurstijlen worden verderop per deelgebied uitvoerig getypeerd en in beeld gebracht. Die analyse dient als richtlijn en ter inspiratie bij onderhoud en wijziging van bestaande gevels, en vormt de ruimtelijke context waartoe aanvullende nieuwbouw zich dient te verhouden (overigens niet slaafs want het is geen kwestie van architectuurstijl).

De Parade ligt in het deelgebied 'middeleeuwse binnenstad' en maakt deel uit van het historische assenkruis van handelswegen. Het straatgevelbeeld is rijk dankzij de grote diversiteit aan panden van wisselende ouderdom met verschillende functies in allerlei bouwstijlen. Het stadsbeeld is rommelig door de wildgroei aan straatmeubilair, fietsen, uitstallingen, reclames en vlaggen. Werk aan de winkel!

	bebouwingspatronen	gevelprincipes	gebouwtypen en stijlen	
1. middeleeuwse binnenstad				
2. negentiende eeuwse binnenstad				
3. interbellum binnenstad				
4. wederopbouw binnenstad				
5. moderne binnenstad				

Linkerkolom: Gesloten bouwblokken met pandsgewijze opbouw als generieke kenmerken voor de hele binnenstad. Specifieke kenmerken per deelgebied: zwerige rooilijnen (1), lange zichtlijnen met hoekaccenten (2), publieke gebouwen op markante plekken (3), geïntegreerde poorten naar de binnenhoven (4), aanhechten en front maken (5).

Middenkolom: Driedelige gevelopbouw, verticale vensterassen, natuurlijke materialen en ambachtelijke ornamentiek als generieke kenmerken voor de hele binnenstad. Specifieke kenmerken per deelgebied: driedelige opbouw winkelpuien (1), hoekaccenten (2), erkers, balkons, overstekken op de verdieping (3), verfijnde houten dakgoten (4), knipoog naar historische bouwtypen (5).

Rechterkolom: Collectieve uitstraling van de straatwand, zekere individualiteit per pand en uitgesproken expressie bij de speciale / publieke gebouwen als generieke kenmerken voor de hele binnenstad. Specifieke kenmerken per deelgebied: nadruk op winkels (1,4,5), nadruk op wonen (2,3), accent op appartementenblokken (5). In de middeleeuwse binnenstad is sprake van een staalkaart aan bouwstijlen. De overige deelgebieden hebben elk één overheersende bouwstijl: historiserende neostijlen (2), expressieve interbellumarchitectuur (3) traditionele Delftse School (4) en neo-traditionalisme (5).

Opgave en strategie

Gevels verdienen een opwaardering

Een prettige verblijfskwaliteit in de Venlose binnenstad is gebaat bij het behouden en waar nodig versterken van de onderscheidende identiteit in de vijf deelgebieden. Dat rijke palet aan sferen maakt de binnenstad uniek. De inrichting van de openbare ruimte én de uitstraling van de gevels spelen daarbij een cruciale rol. Het opwaarderen van gevels leidt tot de gewenste kwaliteitsimpuls. Daarom luidt de strategie voor het gevelbeeld als volgt:

- Bestaande waarden en kwaliteiten koesteren en versterken: deze zijn verderop in algemene termen beschreven per deelgebied.
- Verloren gegane waarden en kwaliteiten herstellen of herinterpreteren: raadpleeg hiervoor oude foto's en oorspronkelijke bouwtekeningen.
- Bestaande knelpunten oplossen: o.a. tegengaan van wildgroei aan reclames en herbestemmen van leegstaand vastgoed.
- Een bijzonder aandachtspunt vormt de structurele leegstand van verdiepingen boven winkels. In een binnenstad met een rijk bouwkundig erfgoed betekent dit niet alleen een gemiste kans voor de woningmarkt, maar ook een risico voor de bouwkundige kwaliteit van monumentale panden. Hergebruik van deze bovenlagen versterkt de verblijfskwaliteit, verhoogt de sociale veiligheid en ondersteunt een verzorgd straatbeeld.
- Nieuwe betekenissen en kwaliteiten respectvol toevoegen want de binnenstad is nooit af: o.a. gevelgroen aan de straatzijden en verdichting op de binnenhoven.
- Handhaving door de gemeente wordt nog onvoldoende ingezet, maar is een effectief middel om de kwaliteit van het straatgevelbeeld te bevorderen en iedereen een gelijk speelveld te bieden. Dat geldt in het bijzonder voor luifels, zonweringen, rolluiken en reclame-uitingen die soms clandestien zijn aangebracht en/of niet (meer) voldoen aan het gemeentelijke beleid

Aanpak: handreiking voor gevelonderhoud

Veel pandeigenaren en ondernemers voelen de behoefte om gevels op te knappen maar weten soms niet waar of hoe te beginnen. Om u op weg te helpen volgen hier puntsgewijs een tiental tips, gegroepeerd in vijf categorieën en geïllustreerd in een foto-overzicht.

1. Algemeen

Achter het Ald Weishoes is de binnenhof verdicht met een kleinschalig woningbouwcomplex aan het Knibbelstraatje: rustig wonen in de luwte van de drukke binnenstad. De achterkant is een voorkant geworden.

- Lees en bekijk ter eerste oriëntatie het hoofdstuk over het deelgebied waarin uw pand staat.
- Vraag de oorspronkelijke bouwtekening op bij het gemeentearchief, kijk naar vergelijkbare panden verderop in de straat en ga op zoek naar oude foto's in boeken en digitale beeldbanken. Dat levert heel veel inspiratie op!
- Bij monumentale en beeldbepalende gevels gaat behouden voor vernieuwen. Neem in een vroegtijdig stadium contact op met de erfgoedambtenaar van de gemeente.

2. Architectonische eigenheid

- Elke bouwstijl kent z'n eigen kleur- en materiaalgebruik, deur- en venstertypen, technieken en constructies, details en ornamenten. Gevelonderhoud is daarom maatwerk. Verbeteringen met een positief effect op het gevelbeeld zijn:
- Het schilderwerk was vroeger bonter dan het huidige alom aanwezige wit: laat je verrassen door oudere verflagen of kleurhistorisch onderzoek.
- Kunststof puien, deuren, ramen en gevelplaten zijn weliswaar onderhoudsarm maar detoneren in een gevelbeeld van natuurlijke materialen en ambachtelijke details: herstel de verfijning en de samenhang in het kleur- en materiaalgebruik van de gevel als geheel.
- Bijzondere details en ornamenten geven karakter aan een gevel: breng verwijderde elementen terug en maak elementen weer zichtbaar die door schilderwerk of plaatmateriaal aan het zicht zijn onttrokken.
- Bakstenen metselwerk is een opvallende constante in de binnenstad. Opfrissen ervan is denkbaar maar

patina hoort er ook bij. Om blijvende schade te voorkomen is alleen een zeer milde reiniging mogelijk. Het schilderen of impregneren van metselwerk is ongewenst.

- Na-isolatie, ventilatie, zonwering en energie-opwekkende voorzieningen zijn niet alleen een technische kwestie maar ook een ontwerpopgave omdat de impact ervan op het gevelbeeld groot kan zijn.

3. Voet, romp en kop

- De driedeling in voet, romp en kop is karakteristiek voor de opbouw van de meeste gevels. Sleutelen aan één onderdeel kan nooit los worden gezien van de andere twee onderdelen: de gevel is namelijk één samenhangend totaalontwerp van plint tot nok en van linker tot rechter scheiding. Dat laatste aspect verdient extra aandacht bij beeldbepalende hoekpanden waar het gevelontwerp éénvormig 'de hoek om gaat'.
- Met de voet (begane grond of winkelpui) staat de gevel stevig op de grond met verticale penanten en een plint of basement onderlangs. Bij veel moderne winkelpuien zijn de grond en de verdieping van elkaar losgesneden, waardoor het structurele verband uit de gevel is verdwenen.
- Ter hoogte van de romp (verdiepingen) zorgen verticale vensterassen voor een rustige ritmiek in het gevelbeeld. Op dit niveau wordt vanouds gewoond: 'ogen op de straat', ook in de avonduren. Wonen boven winkels draagt bij aan een kwaliteitsimpuls voor het gevelbeeld. De ontsluiting van de bovenwoning vindt bij voorkeur plaats aan de straatzijde via een eigen opgang, of - als dat niet mogelijk is - via de achterzijde van het pand
- In de Venlose binnenstad blijven bovengelegen verdiepingen echter vaak ongebruikt. Vooral in de Lomstraat, Gasthuisstraat en Vleesstraat is de leegstand omvangrijk: op ruim honderd winkelpercelen staat de verdieping leeg en is verval en verkrotting aan de orde. Het ontbreken van sociale controle en regulier onderhoud leidt hier tot achteruitgang van het gevelbeeld en brengt de nodige veiligheidsrisico's met zich mee.
- Met de kop (zolderverdieping) krijgt de gevel een nadrukkelijke kroon in de vorm van een horizontale lijst of overstek, een topgevel en/of een markant dak (de 'vijfde gevel'). In de overwegend smalle straten valt de blik omhoog al snel op de onderkant van de dakgoten: veelal een sierlijk element met veel decoratieve verfijning die gezien mag worden! Belangrijk voor een goed gevelonderhoud is het regelmatig schoonmaken van de dakgoten.

Afbeelding van een lege bovenverdieping in de Venlose binnenstad die lijdt aan verval en verschromping.

4. Winkelpui

- Net als de totale gevel heeft ook de winkelpui een drieledige opbouw met een plint, etalage en kroonlijst
- De verticale indeling van de winkelpui voegt zich naar de gevelcompositie van de verdieping.
- Elke winkelpui heeft een zekere eigenheid die aansluit bij het individuele pand. Bij een groter in één keer ontworpen pand (zoals de V&D) met meerdere winkelunits zijn de puiken van alle units uniform vormgegeven.
- Winkelpuien bieden zicht op het interieur (ook bij een gesloten rolluik) en hebben geen afgeplakte of geblindeerde etalages.
- Een transparante winkelpui met zicht op het interieur zorgt voor interactie met de straat. Die wisselwerking kan worden versterkt door o.a. het uitlichten van de pui, het zichtbaar maken van een middeleeuwse kelder, het toevoegen van een geveltuintje of -bankje. Elders in dit rapport zijn richtlijnen voor gevelgroen opgesteld.

5. Gevelreclame

- Reclames, luifels en zonweringen zijn afgestemd op de horeca- of winkelpui en houden het zicht vrij op de gevel. Het streven is een rustig gevel- en straatbeeld waarin de architectonische kwaliteit en een gelijk speelveld voor iedereen voorop staan. Raadpleeg hiervoor de richtlijnen in de reclamenota, met als introductie daarop het kernachtige punt over reclame in de paragrafen 'gevelbeeldprincipes' in de volgende hoofdstukken over de vijf deelgebieden in de binnenstad.
- Speciaal voor reclame-uitingen, luifels, zonweringen en rolluiken geldt dat handhaving door de gemeente - meer dan nu het geval is - een effectief instrument kan zijn om de kwaliteit van het straatgevelbeeld te bevorderen en iedereen een gelijk speelveld te bieden.

Tip 1b. Laat je inspireren door oorspronkelijke bouwtekeningen en oude foto's.

Tip 2d. Herstel bijzondere details en ornamenten want die geven karakter aan de gevel.

Tip 2b. Het historische kleurenpalet bestaat uit meer dan vijftig tinten.

Tip 2e. Roodbruine baksteen is het basismateriaal in de binnenstad, geen gevelonderdelen schilderen.

Tip 2c. Kunststof gevelelementen detoneren in een historische gevel en missen de oorspronkelijke verfijning.

Tip 3a. De voet, romp en kop van de gevel vormen één onlosmakelijk geheel, snij de begane grond niet los van de bovenliggende gevel.

Tip 3b. De gevel staat stevig op de grond met penanten, basement en/of plint. De begane grond is geen grote glazen kijkdoo's.

Tip 3a-c. Winkelpuizen hebben een driedelige opbouw, voegen zich in de gevelstructuur en zijn in een groot collectief pand bij voorkeur uniform vormgegeven.

Tip 3c. Wonen boven winkels draagt positief bij aan het gevelbeeld én aan de levendigheid aan de straatzijde (mits de opgang aan die zijde ligt).

Tip 3d-e. Winkelpuizen zorgen voor interactie met de straat, zijn transparant, bieden zicht op het interieur en hebben geen afgeplakte etalages.

Tip 3d. De dakgoot is een echte blikvanger in smalle straten. Toon de decoratieve verfijning van de houten lijst en klossen.

Tip 3f. Reclame-uitingen zijn ingetogen en ondergeschikt aan de architectuur. Dat geldt ook voor luifels en zonweringen.

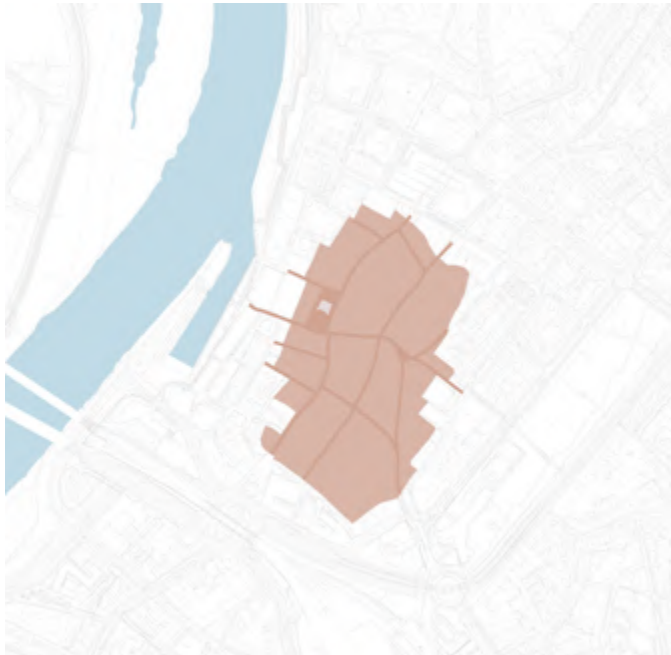
Handvatten voor ontwikkeling

Middeleeuwse binnenstad

De binnenstad van Venlo telt vijf deelgebieden met elk een eigen sfeer en bebouwingsbeeld. Het deelgebied ‘middeleeuwse binnenstad’ ligt rond de Markt en het assenkruis van handelswegen: de tracés Lomstraat – Vleesstraat en Nieuwstraat – Gasthuisstraat – Parade. De middeleeuwse structuur van gatsen, straten en pleinen is nog goeddeels intact. Dat geldt ook voor de gesloten bouwblokken met zwierig verlopende rooilijnen.

Bebouwingspatronen

- De bebouwing bestaat uit een pandsgewijze aaneenschakeling van overwegend kleinschalige individuele panden met een winkel op de begane grond en een (voormalige) woning op de verdieping(en).
- Vooral in het historische assenkruis zijn bij een groot aantal panden middeleeuwse kelders, casco’s, kapconstructies en/of gevels behouden. De meeste panden zijn meermaals gemoderniseerd, samengevoegd en/of vervangen. Dat zie je terug in de diversiteit aan bouwstijlen in de gevelarchitectuur én in de schaa sprong naar de grotere warenhuizen (zie verderop).
- Elk pand heeft een zekere individualiteit maar die is meestal ondergeschikt aan de collectieve uitstraling van de straatgevel als geheel. Wel hebben enkele hoekpanden een accent in de vorm van een balkon, erker, topgevel en/of torenmotief.
- De her en der verspreide representatieve gebouwen zoals het stadhuis, de kerken en de kloosters vormen de specials in de bebouwing, en zijn dankzij de markante gevels, kappen en torens van uitzonderlijk belang voor het stadsbeeld en de skyline van Venlo.

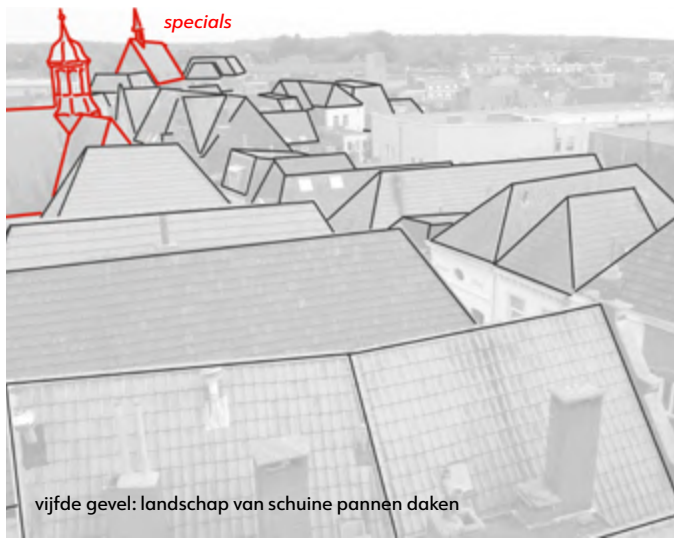

Gevelbeeldprincipes

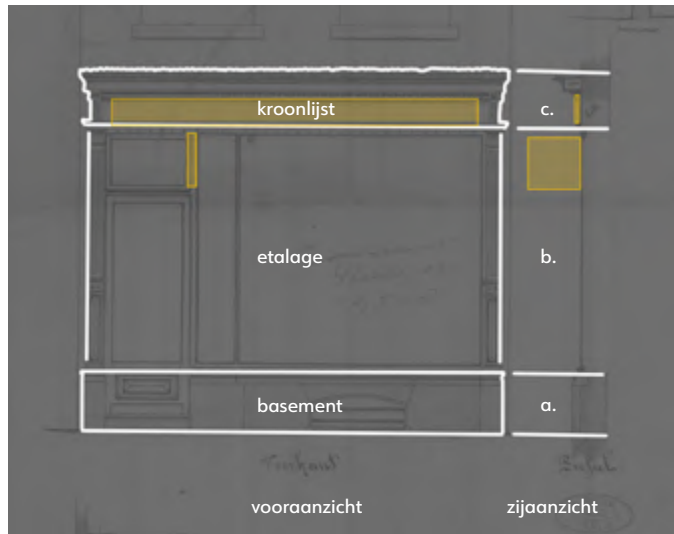
- De schild-, wolf- en zadeldaken met wisselende hellingshoeken hebben de nokrichting haaks op of evenwijdig aan de straat. Samen vormen ze een expressief daklandschap: de markante ‘vijfde gevel’ van de ‘middeleeuwse binnenstad’ waarin alleen de daken en torens van het stadhuis, de kerken en de klooster hoger oprijzen.
- De drieledige gevelopbouw met een benadrukte begane grond of winkelpui (A), één of enkele (woon) verdiepingen (B) en een markante gootlijst met schuin dak (C): een duidelijke driedeling in A ‘voet’, B ‘romp’ en C ‘kop’.

- Lijstgevels zijn sinds 1800 de norm geworden. Oudere top- of trapgevels zijn inmiddels zeldzaam en beschermd.
- De drieledige gevelopbouw weerklinkt in de winkelpui: een basement of plint onderlangs (a), een glazen zone met entree en etalages (b) en een kroonlijst bovenlangs (c).
- De kroonlijsten van de winkelpuien en de gootlijsten van de panden zorgen - ondanks de onderlinge kleine hoogteverschillen - voor horizontale continuïteit in het straatgevelbeeld. De verticale vensterassen op de verdieping(en) benadrukken juist de pandsgewijze opbouw en zorgen voor repetitie en ritmiek in het straatgevelbeeld.
- De begane grond of winkelpui zorgt voor interactie met de straat dankzij de hoge mate van transparantie, de diepte van de entree (portiek) en de ramen (dagkant), de uitkragende zonwering en/of de aandacht vragende reclame.
 - Die interactie mag niet teniet worden gedaan door een dicht uitgevoerd rolluik.
 - Zonwering is zorgvuldig geïntegreerd in de winkelpui.
 - Een reclametekens heeft een bondige boodschap, is gerelateerd aan het gebruik van het pand en voegt zich qua plaatsing, maatvoering, ontwerp, kleur- en materiaalgebruik éénmalig in de structuur en architectuur van het platte vlak van de winkelpui en/of de zonwering. Haaks op de gevel is per pand éénmalig een dubbelzijdig reclamebord toegestaan (zie de gele vlakken). Niet toegestaan zijn o.a. vlaggen, bewegende reclames, lichtkranten, projecties en led-schermen, ook niet aan de binnenzijde achter een etalage. Voor meer informatie zie de Reclamenota.
- Het gebruik van natuurlijke materialen is bepaald door de eeuwenlange lokale bouwtraditie. Keramische producten zoals baksteen en dakpannen uit de directe omgeving voor gevelmetselwerk en dakdekking. Hardstenen gevelelementen aangevoerd via de Maas voor o.a. plinten en omlijstingen. Hout voor deuren, ramen, puin en gootlijsten. Gestuukte gevels in vanouds een opvallend bont kleurenpalet.

vijfde gevel: landschap van schuine pannen daken

Gebouwtypen

De bebouwing van de 'middeleeuwse binnenstad' bestaat overwegend uit kleinschalige individuele woonhuizen met thans een winkel op de begane grond en een woning of magazijn op de verdieping(en). Op enkele plekken zijn die panden getransformeerd tot een grootschaliger warenhuis. Deze gebouwen voegen zich in het eerder beschreven bebouwingspatroon en gevelbeeld. Dat geldt ook voor de typologisch onderscheidende gebouwen van de gezagsdragers (het stadhuis, de kerken en de kloosters), alleen zijn deze representatieve gebouwen meer losgeweekt van de bouwblokken of hebben zelfs een vrijstaande positie in de stad.

Architectuurstijlen

Door de eeuwenlange dynamiek van verbouwen, slopen en vernieuwen is in de binnenstad een staalkaart aan architectuurstijlen ontstaan: van gotiek en renaissance, via neoclassicisme en Art Nouveau tot Amsterdamse School en postmodernisme. Door de grote variatie in bouwstijlen heeft elk pand een zekere individualiteit. Door de constante van de beschreven gevelbeeldprincipes is er toch sprake van een zekere collectiviteit in de uitstraling van de straatwanden.

Bij nieuwbouw bestaat weliswaar geen voorkeur voor een bepaalde bouwtrant omdat het palet aan architectuurstijlen in de binnenstad juist uitgesproken rijk, divers en van alle tijden is, maar de nieuwbouw dient zich wel zorgvuldig te verhouden tot de bebouwingskarakteristiek van het betreffende deelgebied.

Aandachtspunten

Het straatgevelbeeld in de 'middeleeuwse binnenstad' is aangenaam en bekoorlijk dankzij de pandsgewijze opbouw, de incidentele specials, de staalkaart aan architectuurstijlen, het locatiespecifieke materiaalgebruik, de driedeling in de gevels en winkelpuien, het expressieve daklandschap en de interactie op ooghoogte tussen gevel en straat. De gedoseerde afwisseling en variatie, de pittoreske sfeer en de menselijke schaal en maat dragen eveneens bij aan een omgevingskwaliteit met hoge verblijfswaarde. Die voor Venlo hoogst waardevolle erfenis vraagt om een zorgvuldige benadering. Bij de omgang met de bestaande bebouwing en bij het inpassen van nieuwe elementen gelden daarom de volgende punten:

- Respecteer de beschreven bebouwingspatronen. Accentueer daarin het historische assenkruis van

Voorbeeldig: driedelige winkelpui die past bij driedelige gevelopbouw.

Voorbeeldig: historische kleuren herleven aan de Markt.

Voorbeeldig: reactiveren van een binnenterrein: Knibbelstraatje.

Werk aan de winkel: winkelpui als maximale kijkdoos.

Werk aan de winkel: luifel en rolluik met signaalwaarde op de kop van de hoofdwinkelstraat.

Werk aan de winkel: allesoverheersende reclame en opsmuk.

handelswegen als structuurbepalend stelsel, activeer het secundaire stelsel van stegen en binnenterreinen, en transformeer de naoorlogse Jorisstraat van een weidse verkeersdoorbraak naar een prettige verblijfsplek die beter aansluit bij het omringende historische stadsweefsel.

Verken de mogelijkheden om:

- Bijzondere of monumentale gebouwen publiek toegankelijk te maken.
- Gebouwen opnieuw betekenis te geven: herbestemmen leegstaand vastgoed gaat voor nieuwbouw; wonen boven winkels met ontsluiting aan de voor- of achterzijde; wonen, werken of recreëren op de begane grond in panden buiten het kernwinkelgebied.
- Het beter ontsluiten en/of zichtbaar maken van verborgen schatten zoals middeleeuwse kelders, historische waterputten, oude stegen en overkluisde stadsbeken.
- Respecteer de beschreven gevelbeeldprincipes en zet in op kwalitatieve verbetering van het gevelbeeld door:
 - Het respectvol onderhouden van monumentale en beeldbepalende gevels én het daklandschap als markante 'vijfde gevel'.
 - Het vervangen van detonerende kunststof deuren, ramen en kapellen door (houten) exemplaren met historische profielen en roedenindeling.
 - Het uitvoeren van schilderwerk op basis van historische kleuren.
 - Het onderzoeken van de mogelijkheden om aan het zicht onttrokken middeleeuwse gevels weer zichtbaar te maken (let op: kwetsbaar!).
- Het reconstrueren of herinterpreteren van historische winkelpuien bij gevels waar die puien verloren zijn gegaan (raadpleeg ter inspiratie altijd de oorspronkelijke bouwtekening).
- Het terugbrengen van historische huisnamen, muurschilderingen, winkelsymbolen of reclaimedragers.
- Het aanbieden van plek-gerelateerde verhalen via informatiedragers aan het publiek.
- Het verwijderen van reclame-uitingen, vlaggen en luifels die clandestien zijn aangebracht en/of niet meer voldoen aan de huidige richtlijnen (handhaving).
- Het vergroten van de interactie met de straat: denk aan uitlichten, gevelbankjes en geveltuintjes.
- In de 'middeleeuwse binnenstad' blijven groenelementen vanouds hoofdzakelijk beperkt tot binnenterreinen, parken en religieuze enclaves. Thans bieden ook ruim bemeten buitenruimtes en straatgevelwanden mogelijkheden tot vergroening, mits zorgvuldig gecoördineerd aangebracht, gedoseerd en ingepast in het structuur-, ruimte- en gevelbeeld. Die zorgvuldigheid is elders in dit rapport concreet gemaakt.
- Verken structureel de mogelijkheden om leegstaande bovengelegen verdiepingen weer bewoonbaar te maken. Activeer bestaande toegangen via voor- of achtergevels, cluster ontsluitingen waar mogelijk en onderzoek de oprichting van een samenwerkende partij ('Wonen boven Winkels' i.s.m. 'Stadherstel'), zoals succesvol toegepast in steden als Maastricht en Zwolle.

Aaneenschakeling van kleinschalige individuele winkelwoningen.

Incidenteel schaalvergroting in de vorm van een warenhuis.

Het stadhuis als solitair op de meest markante plek.

Staalkaart van architectuurstijlen: wederopbouwarchitectuur en neorenaissance.

Invloeden van de Art Nouveau.

18e eeuwse lijstgevels, naoorlogse abstractie en gotiek.

Negentiende-eeuwse binnenstad

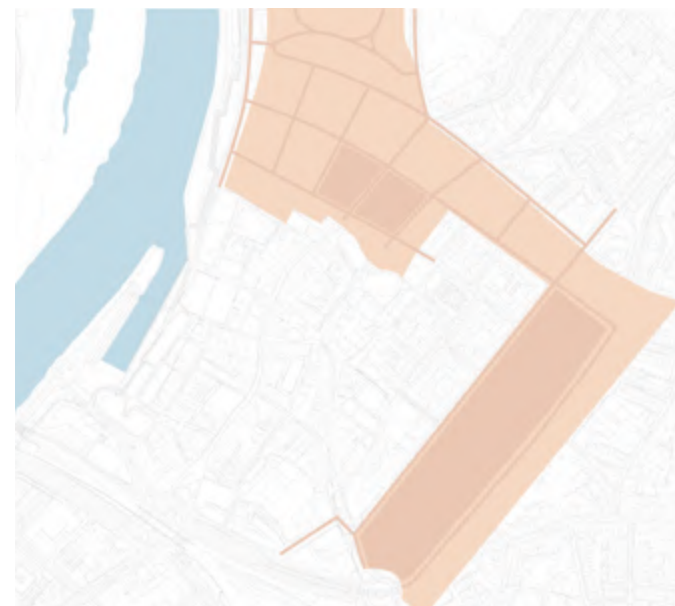
Het deelgebied 'negentiende eeuwse binnenstad' ligt aan weerszijden van het haakvormige tracé Puteanusstraat – Goltziusstraat – Burgemeester Van Rijnsingel, bevindt zich ter plaatse van de ontmantelde vestingwerken en is ruimtelijke georganiseerd rond het Mgr. Nolensplein en het naoorlogse Julianapark (een voormalig spooremlacement). Het structuur- en ruimtebeeld van deze negentiende eeuwse stadsuitleg is behoorlijk intact. Dat beeld is gerespecteerd tijdens de incidentele en kleinschalige wederopbouw. In de afgelopen vijftig jaar is een deel van de oorspronkelijke bebouwing echter vervangen door grootschalige moderne woon-, winkel- en kantoorcomplexen.

Bebouwingspatronen

- Regelmatige rechthoekige structuur van singels en woonstraten die enigszins uitwaaien in noordelijke richting en overdwars flauw gebogen zijn in de richting van de Maas. De lange zichtlijnen worden beëindigd door een hoekgebouw of -toren, een groenelement of panorama op de Maas.
- De rechthoekige bouwvelden zijn ingevuld door gesloten bouwblokken met een pandsgewijze aaneenschakeling van individuele huizen aan de vier straat zijden die samen een binnenterrein met tuinen en/of parkeervoorzieningen omsluiten. Oorspronkelijke uitzonderingen op dit bouwblok-principe zijn: het onbebouwde Mgr. Nolensplein en het vrijstaande Kunstencentrum Co. de Cultuurontwikkelaar. Latere uitzonderingen zijn de stand alones De Beerendonck en het Limburgs Museum in beide uiteinden van het Julianapark. Die twee gebouwen liggen opgespannen tussen de zigzag-lijnen van het park die als samenhangend stelsel aan de voormalige vestingwerken refereren.
- De bebouwing dateert merendeels uit de periode 1880-1940 en is uitgevoerd in een grote diversiteit aan bouwstijlen. Er zijn twee sferen te onderscheiden.
 - In het Goltziuskwartier en langs de Burgemeester van Rijnsingel overwegend een woonfunctie met voorname architectonische uitstraling: herenhuizen (met souterrain) direct aan de straat, villa's in tuinen.
 - In het Puteanuskwartier een meer gemengde functie in een iets eenvoudiger architectuur (overwegend winkel-/woningen direct aan de straat).
- Elk pand heeft een zekere individualiteit zeker de hoekpanden, maar die is ondergeschikt aan de samenhangende uitstraling van het bouwblok of de straatgevel als geheel, uitgezonderd de eerder genoemde drie solitaire gebouwen.

Gevelbeeldprincipes

- De oorspronkelijke bebouwing vertoont een zekere samenhang in het gevelbeeld door de consequent doorgevoerde toepassing van:

- Twee of drie bouwlagen met kap. De schild- en zadeldaken met wisselende hellingshoeken hebben de nokrichting overwegend evenwijdig aan de straat.
- Horizontale continuïteit: vensterreeksen met houten ramen en roedenindeling, en een 'spekkoek' van evenwijdige lijnen (plint, cordonlijst, speklaag, kroon- en/of gootlijst).
- Verticale accenten in de vorm van hoektorentjes, topgevels en dakkapellen van het historiserende tuit-, hals-, trap- of kloktype, vaak gecombineerd met een balkon, loggia of erker. Deze gevelelementen en bekroningen benadrukken de pandsgewijze opbouw en brengen ritmiek in het beeld van het bouwblok en de straatgevel.
- Gebruik van lokale keramische materialen voor het dak (rode en gesmoorde pannen) en voor de gevels (baksteen in meerdere kleuren en/of met siermetselwerk). In het Puteanuskwartier komen vanouds ook (geblokt) gestuukte gevels voor.
- Gevarieerde ornamentiek: o.a. metselmozaïek, smeedijzeren sierankers en raamhekken, gestuukte vensteromlijstingen, houten deuren en gootklossen met snijwerk, gehakte accenten van natuursteen. Elk pand heeft één of meerdere van deze ornamenten.
- Her en der verspreid over het Puteanuskwartier zorgt een horeca- of winkelpui voor interactie met de straat dankzij de transparantie van de pui, de diepte van de entree (portiek) en ramen (dagkanten), de uitkragende zonwering en/of de aandacht vragende reclame.
 - Zonwering is zorgvuldig geïntegreerd in de pui.
 - Een reclametekens heeft een bondige boodschap, is gerelateerd aan het gebruik van het pand en voegt zich qua plaatsing, maatvoering, ontwerp, kleur- en materiaalgebruik éénmalig in de structuur en architectuur van het platte vlak van de winkelpui en/of de zonwering. Haaks op de gevel is per pand éénmalig een dubbelzijdig reclamebord toegestaan. Niet toegestaan zijn o.a. vlaggen, bewegende reclames, lichtkranten, projecties en led-schermen, ook niet aan de binnenzijde achter een pui. Voor meer informatie zie de Reclamenota.
- Verspreid over het Goltziuskwartier komen enkele winkels en horecazaken voor, alsmede enkele aan huis gebonden praktijkruimtes.
 - Voor winkels en horecazaken gelden dezelfde reclameregels als in het Puteanuskwartier.
 - Voor praktijkruimtes geldt: een reclametekens heeft een bondige boodschap, is gerelateerd aan het gebruik van de praktijk en voegt zich qua plaatsing, maatvoering, ontwerp, kleur- en materiaalgebruik éénmalig en ingetogen bij de entree in de structuur en architectuur van de gevel óf bescheiden als

'zuil' in de voortuin. Niet toegestaan zijn o.a. uitstallingen, uitingen haaks op de gevel, vlaggen, bewegende reclames, lichtkranten, projecties en led-schermen. Voor meer informatie zie de Reclamenota.

Gebouwtypen

De pandsgewijze bebouwing van de ‘negentiende eeuwse binnenstad’ bestaat in het Goltziuskwartier en aan de Burgemeester van Rijnsingel overwegend uit individuele woonhuizen van het type geschakelde herenhuis en in mindere mate uit vrijstaande villa’s, en in het Puteanuskwartier overwegend uit het type geschakelde stadswoning al dan niet met commerciële ruimte op de begane grond. Vooral rond het Mgr. Nolensplein en in de hoek Maaskade - Noord Buitensingel zijn complete straatwanden vervangen door blokken appartementen en kantoren op plinten met winkels of bergingen. Deze nieuwbouw uit de afgelopen vijftig jaar voegt zich in de rooilijnen en soms in de horizontaal gelede gevelwanden, maar wijkt verder af qua schaal, maatvoering, hoogte, dakvorm, architectuur, detaillering, kleur- en materiaalgebruik. Dat contrast wringt en botst in de bouwblokkenstructuur, maar gaat wel goed bij De Beerendonck en het Limburgs Museum omdat het twee solitaire gebouwen betreft die bovendien hun context en verband ontlennen aan het park en de vestingwerken die hier lagen.

Architectuurstijlen

Dankzij de snelle opeenvolging van modes in de architectuur gedurende de periode 1880-1940 is in de

‘negentiende eeuwse binnenstad’ een staalkaart aan architectuurstijlen ontstaan: van allerlei historiserende neostijlen, via een enkel voorbeeld in Art Nouveau of rationalisme naar de expressieve architectuur van het interbellum en de stadsvernieuwing. Door de rijke variatie in bouwstijlen heeft elk pand een zekere individualiteit. Tegelijkertijd is in de meeste straatwanden sprake van samenhang dankzij de constante van de beschreven gevelbeeldprincipes en gebouwtypen. Op die manier kan vervangende eigentijdse nieuwbouw zich op een vanzelfsprekende manier voegen in het gevelbeeld. Dat is overigens in de afgelopen vijftig jaar niet bij elk nieuwbouwproject goed gelukt. Bij nieuwbouw bestaat weliswaar geen voorkeur voor een bepaalde bouwtrant omdat het palet aan architectuurstijlen in de binnenstad juist uitgesproken rijk, divers en van alle tijden is, maar de nieuwbouw dient zich wel zorgvuldig te verhouden tot de bebouwingskarakteristiek van het betreffende deelgebied.

Aandachtspunten

Het straatgevelbeeld in de ‘negentiende eeuwse binnenstad’ is aangenaam en bekoorlijk dankzij de systematische aanpak van de bouwblokken, de pandsgewijze opbouw ervan, de architectonische accenten op hoeken en stedenbouwkundig markante

Eenvoudiger woningen vaak met commerciële functie in het Puteanuskwartier.

Chique woningbouw.

Vrijstaand gebouw met bijzondere functie (r) in het Golziuskwartier.

Overgangsarchitectuur in een mix van historisme en rationalisme.

Invloeden van de Art Nouveau.

De kleinschalige architectuur van de stadsvernieuwing.

Voorbeeldig: fraai onderhouden hoekpand.

Voorbeeldig: statig wonen en werken aan de parkrand

Voorbeeldig: landschappelijke inbedding van het museum in het Julianapark.

Werk aan de winkel: vlak wit kunststof in een sierlijke gevel.

Werk aan de winkel: begane grond losgesneden van de verdiepingen.

Werk aan de winkel: bebouwing in afwijkende schaal, hoogte en gevelopbouw.

plekken, de rijkdom aan architectuurstijlen, de decoratieve verfijning van plint tot gootlijst en het locatiespecifieke materiaalgebruik. Ook de combinatie van een royaal bemeten buitenruimte (nog intact) met een robuuste groenstructuur (op onderdelen aangetast) draagt bij aan een omgevingskwaliteit met hoge verblijfswaarde. De negentiende eeuwse stadsuitleg is voor Venlo een waardevolle erfenis die om een zorgvuldige benadering vraagt. Bij de omgang met de bestaande bebouwing, bij het inpassen van ingrepen en het toevoegen van nieuwbouw worden - in aanvulling op het beleidskader van de Welstandsnota - als richtlijn en ter inspiratie de volgende aandachtspunten meegegeven:

- Respecteer de beschreven bebouwingspatronen. Neem de voormalige vestingwerken en de langgerekte parkstructuur als locatiespecifieke ruimtelijke ontwerpthema’s voor de herontwikkeling van De Beerendonck.
- Verken de mogelijkheden om:
 - Bijzondere of monumentale gebouwen publiek toegankelijk te maken.
 - Gebouwen opnieuw betekenis te geven: herbestemmen leegstaand vastgoed gaat voor nieuwbouw; wonen boven winkels met ontsluiting aan de voor- of achterzijde; wonen, werken of recreëren op de begane grond (terug naar een compacter kernwinkelgebied).
- Respecteer de beschreven gevelbeeldprincipes en zet in op kwalitatieve verbetering van het gevelbeeld door:
 - Het introduceren van de gebiedseigen kleinere schaal en maat in het gevelbeeld van de grootschalige collectieve gebouwen uit de

afgelopen vijftig jaar.

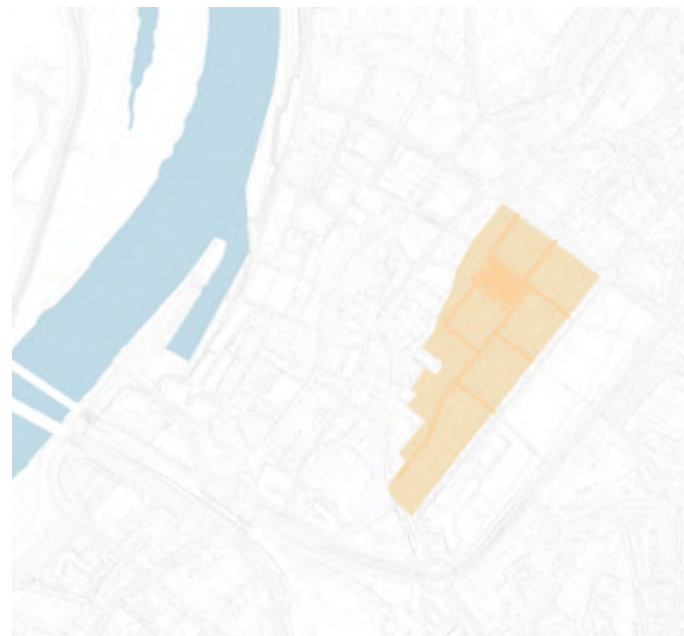
- Het respectvol onderhouden van monumentale en beeldbepalende gevels.
- Het vervangen van detonerende kunststof deuren, ramen en kapellen door (houten) exemplaren met historische profielen en roedenindeling.
- Het uitvoeren van schilderwerk op basis van historische kleuren.
- Het reconstrueren of herinterpreteren van historische winkelpuien bij gevels waar die puien verloren zijn gegaan (raadpleeg ter inspiratie altijd de oorspronkelijke bouwtekening). Het daarbij terugbrengen van historische huisnamen, muurschilderingen, winkelsymbolen of reclaimedragers.
- Het verwijderen van reclame-uitingen, vlaggen en luifels die clandestien zijn aangebracht en/of niet meer voldoen aan de huidige richtlijnen (handhaving).
- Het vergroten van de interactie met de straat: denk aan uitlichten, gevelbankjes en geveltuintjes.
- Het waar mogelijk verder vergroenen van de buitenruimte door:
 - De aanleg van verbindend groen tussen Julianapark, Nolenspark, Wilhelminapark en Maasoevers.
 - Het verder vergroenen van het Nolensplein.
 - De herplant van straatbomen.
 - De aanleg van geveltuintjes mits zorgvuldig gecoördineerd aangebracht, gedoseerd en ingepast in het structuur-, ruimte- en gevelbeeld. Die zorgvuldigheid is elders in dit rapport concreet gemaakt.

Interbellum binnenstad

Het deelgebied 'interbellum binnenstad' valt samen met de woonbuurt Rosarium die in de jaren twintig en dertig is gebouwd ter plaatse van een voormalig klooster- en kazerneterrein. Hiervan is alleen de Minderbroederskerk behouden. De Rosariumbuurt heeft – net als de flankerende negentiende eeuwse uitleg – een rechthoekige structuur van straten en gesloten bouwblokken georganiseerd rond een verdiepte rozentuin met vijver, en langs de evenwijdige Van Cleefstraat en Deken van Oppensingel. Een rustig en statig woonbuurtje in de luwte van het kernwinkelgebied met een behoorlijk gaaf structuur- en ruimtebeeld.

Bebouwingspatronen

- Regelmatige rechthoekige structuur: een singel aan de oostflank met lange zichtlijnen (open perspectief) en haaks kruisende woonstraten in de buurt met kortere zichtlijnen op straatwanden en historische monumenten (besloten perspectief).
- De rechthoekige bouwvelden zijn – op één veld met rozentuin na – allemaal ingevuld door vrijwel gesloten bouwblokken met een aaneenschakeling van individuele en korte rijtjes stadswoningen aan de vier straatzijden. Ze omsluiten binnenterreinen met tuinen en/of parkeervoorzieningen. Aan de Deken van Oppensingel is de bebouwing deels vrijstaand: villa's uit vooral de naoorlogse periode toen het Julianapark werd aangelegd.
- De bebouwing bestaat hoofdzakelijk uit stadswoningen, dateert merendeels uit de jaren twintig en dertig en is uitgevoerd in de bakstenen bouwtrant van de zogeheten interbellumarchitectuur.
- Op stedenbouwkundig markante plekken tussen de woningen stonden architectonisch onderscheidende publieke gebouwen en voorzieningen: de leeszaal, het theater, de brandweerkazerne en enkele scholen zijn verwoest of gesloopt; het verenigingsgebouw, het politiebureau, de spaarbank en het postkantoor zijn herbestemd tot woningen en museum.
- Elk pand in deze woonbuurt heeft een zekere individualiteit maar die is ondergeschikt aan de samenhangende uitstraling van het bouwblok of de straatgevel als geheel. Daarvan uitgezonderd zijn de nog resterende voormalige publieke gebouwen die zich onderscheiden door de grotere schaal, een extra bouwlaag, een plat dak en/of extra representatie door bijvoorbeeld een gevelkunstwerk.

Gevelbeeldprincipes

- De oorspronkelijke bebouwing vertoont een zekere samenhang in het gevelbeeld door de consequent doorgevoerde toepassing van:
 - Twee of drie bouwlagen (soms op een souterrain), opgetrokken in baksteen met accenten van natuur- of kunststeen, vensterassen of samengestelde raampartijen, plastic in de vorm van entreeportieken, erkers, balkons en loggia's in diverse uitvoeringen. De verfijning zit o.a. in de indeling van de vensterroeden, de smeedijzeren deurroosters en het glas-in-lood.
- Bij de toepassing van bovenstaande kenmerken zijn twee uitwerkingsrichtingen te onderscheiden: enerzijds een sobere strenge uitwerking die aansluit bij de historiserende gevels van de negentiende eeuwse uitleg (regelmatige ritmiek en geleding), en anderzijds een kleurrijkere speelse uitwerking die aansluit bij de expressieve bouwtrant van de Nieuwe Haagse en Amsterdamse School (vrijere collage).
- In vrijwel alle gevallen is sprake van een markant silhouet dankzij een fors overstekende houten bakgoot en een gebroken, samengestelde of steile kap met keramische dakpannen, houten dakkapellen en rijzige schoorstenen. De daken hebben de nokrichting overwegend evenwijdig aan de straat.
- De gevels van de (voormalige) publieke gebouwen zijn extra rijk uitgedost met o.a. gebonden kunstuitingen, plaquettes, bijzondere raamvormen en/of vlaggenmasten.
- Verspreid over de buurt zijn enkele kantoren en praktijkruimtes gevestigd. Hiervoor geldt: een reclametekens heeft een bondige boodschap, is gerelateerd aan het gebruik en voegt zich qua plaatsing, maatvoering, ontwerp, kleur- en materiaalgebruik éénmalig en ingetogen bij de entree in de structuur en architectuur van de gevel óf bescheiden als 'zuil' in de voortuin. Niet toegestaan zijn o.a. uitstellingen, uitingen haaks op de gevel, vlaggen, bewegende reclames, lichtkranten, projecties en led-schermen. Voor meer informatie zie de Reclamenota.

concentratie van plastic en expressie op de verdieping

korte rijtjes en pandsgewijze opbouw
krachtige dakcontour: overstekende en markante kappen

Gebouwtypen

De bebouwing in de Rosariumbuurt bestaat vanouds vooral uit grondgebonden woningen van de typen vrijstaande villa en geschakelde stadswoning (enkelvoudig, dubbel, korte rijtjes), waarvan een fractie later (deels) in gebruik is genomen als praktijk- of kantoorruimte. De resterende publieke gebouwen hebben inmiddels ook een woonfunctie gekregen. De verwoeste of gesloopte publieke gebouwen zijn vervangen door wederom architectonisch onderscheidende gebouwen: een portiekflat, muziekschool en kantoor aan de Nassaustraat, een appartementencomplex aan het Arsenaalplein, een schoolgebouw aan de Prinses Beatrixstraat. Deze vervangende nieuwbouw uit de afgelopen 75 jaar voegt zich in de rooilijnen, refereert qua geleding enigszins aan de pandsgewijze opbouw en past - wat de wederopbouwpannen betreft - in het omringende gevelbeeld. De overige nieuwbouw wijkt wel af qua schaal, hoogte, dakvorm, architectuur, detaillering, kleur- en materiaalgebruik.

Architectuurstijlen

De oorspronkelijke bebouwing in de Rosariumbuurt is uitgevoerd in de bakstenen bouwtrant van de zogeheten interbellumarchitectuur. Kenmerkend zijn de markante

kappen met royale overstekken, de bakstenen blokvormen met accenten in natuur- of kunststeen, de vensterreeksen en samengestelde raampartijen met roedenindeling, de portieken en erkers met ornamentiek in smeedijzer en glas-in-lood. Deze architectuur kent een sobere strenge variant die nog refereert aan de oudere historiserende neostijlen, en een rijkere speelse variant die aansluit bij de contemporaine bouwstijlen van de Nieuwe Haagse en Amsterdamse School. De ambachtelijke en zwierige verfijning is ook aanwezig in de vervangende nieuwbouw uit de wederopbouwperiode aan de Nassaustraat, maar ontbreekt in de architectuur van de stadsvernieuwing aan het Arsenaalplein en de Bossche School projecten aan de Nassaustraat en Prinses Beatrixstraat. Bij nieuwbouw bestaat weliswaar geen voorkeur voor een bepaalde bouwtrant omdat het palet aan architectuurstijlen in de binnenstad juist uitgesproken rijk, divers en van alle tijden is, maar de nieuwbouw dient zich wel zorgvuldig te verhouden tot de bebouwingskarakteristiek van het betreffende deelgebied.

Aandachtspunten

Het straatgevelbeeld in de 'interbellum binnenstad' (Rosariumbuurt) is aangenaam en bekoorlijk dankzij de systematische aanpak van de bouwblokken, de

Halfvrijstaande villa.

Geschakelde stadswoning.

Voormalig politiebureau met ingekepte hoek.

De interbellumarchitectuur refereert op sobere wijze aan de oudere neostijlen.

Sluit aan op de contemporaine expressieve bouwstijlen.

Herleeft in de wederopbouw.

Voorbeeldig geslaagde herbestemmingen: voormalig politiebureau tot woningen.

Voorbeeldig: voormalig kantoor Raad van Arbeid tot onderwijsinstelling.

Voorbeeldig: voormalig postkantoor tot museum.

Werk aan de winkel: detonerende entree, aluminium ramen en rolluiken.

Werk aan de winkel: houten details weggewerkt achter trespaplaten.

Werk aan de winkel: kantoorpui en parkeren in de voortuin.

pandsgewijze invulling daarvan met enkele typologische en historische blikvangers, de eenduidige rust van het woonprogramma, de expressieve en soms decoratieve interbellumarchitectuur en het locatiespecifieke keramische materiaalgebruik. Ook de siertuinachtige sfeer van het Rosarium en de Van Cleefstraat en de parkachtige sfeer van de Deken van Oppensingel hebben een hoge waarde voor de verblijfskwaliteit. Dat groene aspect wordt overigens in de overige woonstraten gemist. De unieke Rosariumbuurt is voor Venlo een uiterst waardevolle erfenis die om een zorgvuldige benadering vraagt. Bij de omgang met de bestaande bebouwing, bij het inpassen van ingrepen en het toevoegen van nieuwbouw worden - in aanvulling op het beleidskader van de Welstandsnota - als richtlijn en ter inspiratie de volgende aandachtspunten meegegeven:

- Respecteer de beschreven bebouwingspatronen.
- Verken de mogelijkheden om:
 - Bijzondere of monumentale gebouwen publiek toegankelijk te maken.
 - Gebouwen opnieuw betekenis te geven: herbestemmen leegstaand vastgoed (zoals de drie vleugels van het voormalige postkantoor) gaat voor nieuwbouw.
 - Minderbroederskerk e.o.: maak de routing en de bestrating van het Arsenaalplein zo dat de kerk niet wordt ervaren als een sta in de weg maar als een markant monument aan een entree- en ontvangstruimte tot de historische binnenstad. Vergroot de mogelijkheden tot herbestemming door een uitbreidingsreservering aan de overzijde van de Minderbroedersstraat.

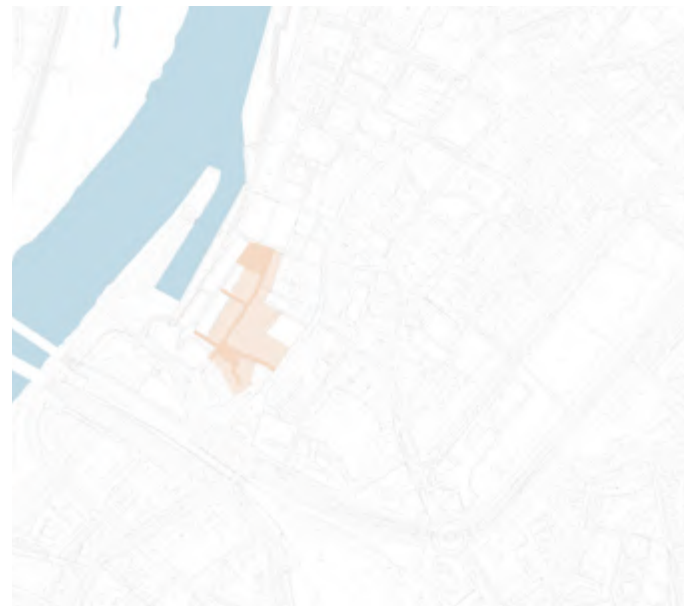
- Respecteer de beschreven gevelbeeldprincipes en zet in op kwalitatieve verbetering van het (straat)gevelbeeld door:
 - Het respectvol onderhouden van monumentale en beeldbepalende gevels.
 - Het vervangen van detonerende kunststof deuren, ramen en boeiboorden door (houten) exemplaren met historische profielen en roedenindeling.
 - Het uitvoeren van schilderwerk op basis van historische kleuren. Het palet van 'bonte grijzen' van de Bossche School inzetten om de flets ogende gebouwen in deze architectuur beter in te passen in de buurt.
 - Het verwijderen van reclame-uitingen die clandestien zijn aangebracht en/of niet meer voldoen aan de huidige richtlijnen (handhaving). Dat geldt o.a. voor het spanframe op de kopgevel van Museum van Bommel van Dam.
 - Het een halt toeroepen aan het verharderen van, en parkeren in de villatuinen aan de Deken van Oppensingel.
- De Van Cleefstraat en Jan de Verwerstraat hebben voortuinen aan beide zijden van de straat. Deze groene voorruimtes doen de siertuinachtige sfeer van de Rosariumbuurt eer aan. De overige woonstraten zijn echter behoorlijk stenig. Zet daarom in op vergroenen van die straten: waar mogelijk een bomenrij, solitaire boom of geveltuintjes mits zorgvuldig gecoördineerd aangebracht, gedoseerd en ingepast in het structuur-, ruimte- en gevelbeeld. Die zorgvuldigheid is elders in dit rapport concreet gemaakt. Creëer bovendien een aangenaam ommetje door verbindend groen in te zetten tussen het Rosarium, Julianapark en Nolenspark.

Wederopbouw binnenstad

De binnenstad van Venlo telt vijf deelgebieden met elk een eigen sfeer en bebouwingsbeeld. Het deelgebied 'wederopbouw binnenstad' strekt zich uit van de Oude Markt tot aan het Flujasplein. De historische stadsplattegrond is ter plaatse weliswaar gewijzigd, maar de kleinschalige bebouwing en de fijnmazige structuur van pleintjes, straten, stegen en hoven voegen zich nog wel naar de flankerende 'middeleeuwse binnenstad'.

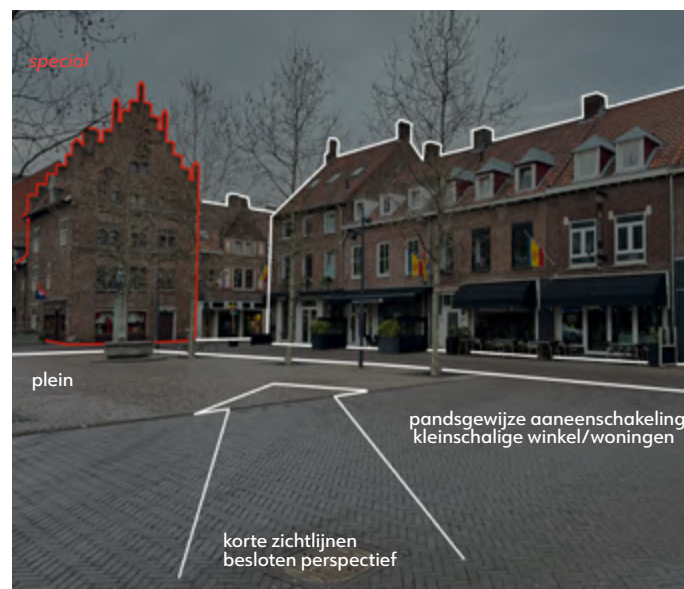
Bebouwingspatronen

- De fijnmazige structuur van omkaderde pleintjes, flauw gebogen of geknikte straten, smalle stegen en omsloten hoven resulteert in een intiem besloten stadsbeeld met relatief korte zichtlijnen. De toegangen tot de expeditie- en parkeerhoven zijn als smalle doorgangen en overbouwde poorten geïntegreerd in de bebouwingswanden van de bouwblokken.
- De straatwanden bestaan uit een pandsgewijze aaneenschakeling van overwegend kleinschalige individuele panden met een winkel of horecazaak op de begane grond en een (voormalige) woning op de verdieping(en). De panden dateren merendeels uit de jaren vijftig en zijn uitgevoerd in de traditionalistische architectuur van de Delftse School.
- Elk pand heeft een zekere individualiteit, maar die is ondergeschikt aan de collectieve uitstraling van de straatgevel als geheel. De enige uitzondering daarop is het unieke laat-gotische Romerhuis dat sinds de wederopbouw in de zichtlijn van de Hoogstraat staat én de Kwartelenmarkt als pleinvormige voorgrond heeft gekregen.

Gevelbeeldprincipes

- De zadel- en schilddaken met wisselende hellingshoeken hebben de nokrichting overwegend evenwijdig aan de straat en zijn gedekt met keramische pannen. Samen met de kappen van de flankerende middeleeuwse stad vormen ze een expressief daklandschap: de markante 'vijfde gevel'.
- De gevels hebben een drieledige opbouw met een benadrukte begane grond of winkelpui (A), één of twee (woon)verdiepingen (B) en een markante gootlijst met schuin dak (C): een duidelijke driedeling in A 'voet', B 'romp' en C 'kop'.

- De lijstgevels met houten gootlijsten op gesneden klossen worden hier en daar afgewisseld door een punt-, klok en tuitgevel, met als meest spectaculaire blikvanger de laat-gotische trapgevel met pinakels van het Romerhuis.
- De drieledige gevelopbouw weerklinkt in de horeca- en winkelpuien: een basement of plint onderlangs (a), een glazen zone met entree en etalages (b) en een kroonlijst bovenlangs (c). Vaak is de pui ingekaderd door betonnen puiportaal.
- De kroonlijsten van de winkelpuien en de gootlijsten van de panden zorgen - ondanks de onderlinge kleine hoogteverschillen - voor horizontale continuïteit in het straatgevelbeeld. De verticale vensterassen op de verdieping(en), de topgevels, de dakkapellen en de schoorstenen benadrukken juist de pandsgewijze opbouw en zorgen voor repetitie en ritmiek in het straatgevelbeeld.
- De begane grond of winkelpui zorgt voor interactie met de straat dankzij de hoge mate van transparantie, de diepte van de entree (portiek) en ramen (dagkanten), de open galerij, de uitkragende zonwering en/of de aandacht vragende reclame.
 - Die interactie mag niet teniet worden gedaan door een dicht uitgevoerd rolluik.
 - Zonwering is zorgvuldig geïntegreerd in de winkelpui.
 - Een reclametekens heeft een bondige boodschap, is gerelateerd aan het gebruik van het pand en voegt zich qua plaatsing, maatvoering, ontwerp, kleur- en materiaalgebruik éénmalig in de structuur en architectuur van het platte vlak van de winkelpui en/of de zonwering. Haaks op de gevel is per pand éénmalig een dubbelzijdig reclamebord toegestaan (zie gele vlakken). Niet toegestaan zijn o.a. vlaggen, bewegende reclames, lichtkranten, projecties en led-schermen, ook niet aan de binnenzijde achter een etalage. Voor meer informatie zie de Reclamenota.
- De ambachtelijke historiserende uitstraling van het bakstenen metselwerk (generfde textuur, verschillende tinten, wisselende metselverbanden); van de houten ramen (draai, schuif, bovenlichten, roeden); van de gevelversieringen (smeedijzeren raamhekken, keramische tegels, siermetselwerk) en van de houten gootlijst en dakkapellen (sierlijke details, profielen, klossen, snijwerk).

Gebouwtypen

Typologisch bestaat de bebouwing van de 'wederopbouw binnenstad' vooral uit kleinschalige individuele panden met een winkel of horecazaak op de begane grond en een (voormalige) woning op de verdieping(en). De opgang naar de bovenwoningen maakt onderdeel uit van de winkelpui of is uitgewerkt als een zelfstandig portiek. De achterkant aan de hofzijde wordt vanouds gebruikt voor de aan- en afvoer van goederen, maar biedt thans ook mogelijkheden voor de ontsluiting van de bovenwoningen (mocht dat nodig zijn).

Architectuurstijlen

De wederopbouwarchitectuur in dit deelgebied betreft de traditionele bouwtrant van de Delftse School. Deze bouwstijl wordt gekenmerkt door de eerder beschreven gevelbeeldprincipes, vertrouwde hoofdvormen, bakstenen gevels met bogen en strekken boven de vensteropeningen, geaccentueerde puien en entrees, houten of stalen ramen met roedenindeling, ingetogen ornamenten en schuine pannen daken met geprofileerde gootlijsten op klossen.

Bij nieuwbouw bestaat weliswaar geen voorkeur voor een bepaalde bouwtrant omdat het palet aan architectuurstijlen in de binnenstad juist uitgesproken rijk, divers en van alle tijden is, maar de nieuwbouw dient zich wel zorgvuldig te verhouden tot de bebouwingskarakteristiek van het betreffende deelgebied.

Individueel wonen boven horeca.

Collectief wonen boven winkel met portiekontsluiting.

Wonen of werken op het binnenterrein.

Traditionalisme in optima forma.

Zakelijke betonelementen.

In een 'nieuw' jasje van de stadsvernieuwing.

Voorbeeldig: passende winkelpui en gevelnis met Mariabeeld.

Voorbeeldig: inpassing poëzie.

Voorbeeldig: vergroening van een steeg.

Werk aan de winkel: luifels en reclameuitingen als dissonant in het gevelbeeld.

Werk aan de winkel: wit geschilderd metselwerk.

Werk aan de winkel: onaantrekkelijke en stenige achterkanten op de binnenterreinen.

Aandachtspunten

Het straatgevelbeeld in de 'wederopbouw binnenstad' is aangenaam en bekoorlijk dankzij de consequent doorgevoerde pandsgewijze opbouw in traditionalistische architectuur met op de begane grond een ononderbroken commercieel programma. Die samenhang maakt dit deelgebied tot een sterk ensemble. Unieke kers op de taart is het markant gesitueerde historische Romerhuis. De pittoreske sfeer, de menselijke maat én de afwisseling van besloten pleinen, straten, stegen en hoven dragen eveneens bij aan een omgevingskwaliteit met hoge verblijfswaarde. Deze voor Venlo gaaf bewaarde erfenis vraagt om een zorgvuldige benadering. Bij de omgang met de bestaande bebouwing, bij het inpassen van ingrepen en het toevoegen van nieuwbouw worden - in aanvulling op het beleidskader van de Welstandsnota - als richtlijn en ter inspiratie de volgende aandachtspunten meegegeven:

- Respecteer de beschreven bebouwingspatronen.
- Verken de mogelijkheden om:
 - Gebouwen opnieuw betekenis te geven: herbestemmen leegstaand vastgoed gaat voor nieuwbouw, en wonen boven winkels met eventueel ontsluiting aan de achterzijde.
 - Het reactiveren en/of vergroenen van de stegen en binnenterreinen als secundair en informeel circuit.
- Respecteer de beschreven gevelbeeldprincipes en zet in op kwalitatieve verbetering van het gevelbeeld door:

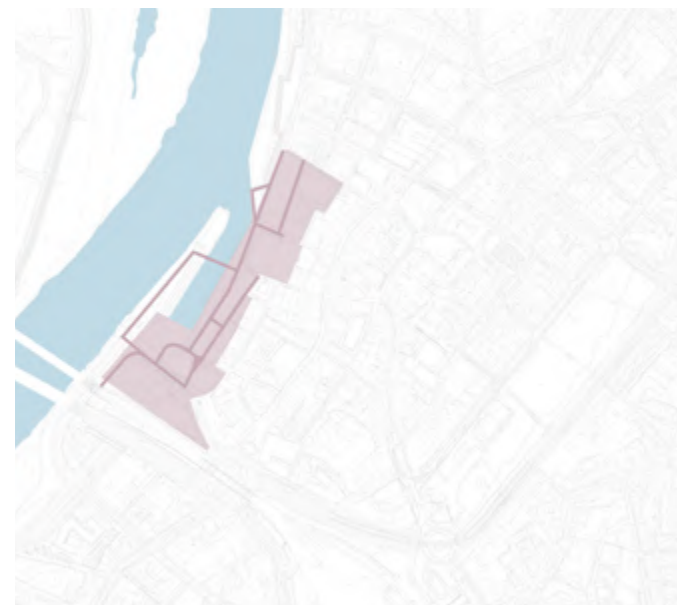
- Het respectvol onderhouden van monumentale en beeldbepalende gevels én het daklandschap als markante 'vijfde gevel'.
- Het vervangen van detonerende kunststof deuren, ramen en kapellen door (houten) exemplaren met historische profielen en roedenindeling.
- Het uitvoeren van schilderwerk op basis van historische kleuren. Het schilderen van metselwerk een halt toeroepen.
- Het reconstrueren of herinterpreteren van oorspronkelijke winkelpuien bij gevels waar die puien verloren zijn gegaan (raadpleeg ter inspiratie altijd de oorspronkelijke bouwtekening). Het daarbij terugbrengen van historische huisnamen, winkelsymbolen of reclamedragers.
- Het aanbieden van plek-gerelateerde verhalen via informatiedragers aan het publiek.
- Het verwijderen van reclame-uitingen, vlaggen en luifels die clandestien zijn aangebracht en/of niet meer voldoen aan de huidige richtlijnen (handhaving).
- Het vergroten van de interactie met de straat: denk aan uitlichten, gevelbankjes en geveltuintjes.
- Ruim bemeten buitenruimtes en straatgevelwanden bieden mogelijkheden tot vergroening, mits zorgvuldig gecoördineerd aangebracht, gedoseerd en ingepast in het structuur-, ruimte- en gevelbeeld. Die zorgvuldigheid is elders in dit rapport concreet gemaakt.

De moderne binnenstad

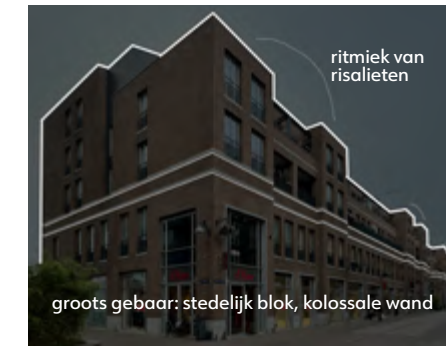
Het deelgebied 'moderne binnenstad' maakt over de volledige lengte van de binnenstad front naar de Maas, en biedt een weids panorama op het rivierenlandschap. Dit deelgebied bestaat uit twee zones. De zuidelijke zone in de omgeving van de Maasstraat en Oude Haven is eind vorige eeuw volledig en ingrijpend getransformeerd. De recent ingezette vernieuwing van de noordelijke zone rond het Maasschriksel en de Maaskade is anno 2024 nog gaande.

Bebouwingspatronen

- De ruggengraat van de zuidelijke zone is de langgerekte Maasstraat. Deze winkelstraat ligt opgespannen tussen het theater De Maaspoort in het noorden en de Romerwoontoren in het zuiden; de twee specials in het gebied.
 - Aanhechting: de bebouwing aan de oostzijde van de Maasstraat voegt zich in de structuur van bouwblokken uit de wederopbouwperiode, en refereert typologisch en architectonisch aan de vroeg-naoorlogse winkel-woonhuizen met de suggestie van een pandsgewijze opbouw (alleen een bouwlaag hoger).
- Rivierfront: de bebouwing aan de westzijde van de Maasstraat bestaat uit een lange ononderbroken wand van vijf bouwlagen met een grootschalige collectieve uitstraling, één geïntegreerde onderdoorgang (Nieuwe Poort) en een extra horecalaag op werf-niveau die voor interactie zorgt met de Oude Haven die tot levendig verblijfsgebied is heringericht. Deze wand belet het zicht op de historische skyline én blokkeert de bereik- en beleefbaarheid van de Maas.

- In de noordelijke zone rond het Maasschriksel is het fijnmazige stratenpatroon gebaseerd op de middeleeuwse stadsplattegrond, refereren de gebouwen aan de typologieën van de stadswoning, het herenhuis en het robuuste pakhuis die hier vanouds stonden (maar nu uitvergroot), en vormt de kleurrijke baksteenarchitectuur een knipoog naar de bouwtrant in de negentiende eeuwse stadsuitleg. Kortom, deze zone verweeft de 'middeleeuwse', de 'negentiende eeuwse' en de 'moderne binnenstad' met elkaar.

Gevelbeeldprincipes

- Het gevelbeeld aan de oostzijde van de Maasstraat is een geabstraheerde, gestileerde en enigszins uitvergroete doorvertaling van de gevelbeeldprincipes van de stadse winkel-woonhuizen in de oudere deelgebieden van de binnenstad:
 - Driedelige gevelopbouw met A. natuurstenen winkelpui op de begane grond, B. woonverdiepingen met metselwerk en vensterassen, C. een markante gootlijst met schuine pannen daken.
 - Door de variatie in kleuren en hoogtelijnen wordt een pandsgewijze opbouw gesuggereerd.
 - De winkelpui zorgt voor interactie met de straat dankzij de hoge mate van transparantie (ook na sluitingstijd), de diepte van de entree (portiek) en ramen (dagkanten) en de aandacht vragende reclame.
 - Een reclameteken heeft een bondige boodschap, is gerelateerd aan het gebruik van de winkel en voegt zich qua plaatsing, maatvoering, ontwerp, kleur- en materiaalgebruik éénmalig in de structuur en architectuur van het platte vlak van de winkelpui. Haaks op de gevel is per pand éénmalig een dubbelzijdig reclamebord toegestaan. Niet toegestaan zijn o.a. vlaggen, bewegende reclames, lichtkranten, projecties en led-schermen, ook niet aan de binnenzijde achter een etalage. Voor meer informatie zie de Reclamenota.
- Het specifieke gevelbeeld van de twee specials in het gebied benadrukt het autonome karakter ervan.
 - De geschakelde volumes van de ranke Romerwoontoren zijn uitgevoerd in verblendsteen en aluminium.
 - De Maaspoort met daarin de historische stadsmuurrestanten (De Luif) is in alle architectonische opzichten eigenzinnig. Dat past bij de specifieke functie van dit gebouw.
- Het gevelbeeld in de noordelijke zone rond het Maasschriksel is een geabstraheerde, gestileerde en enigszins uitvergroete doorvertaling van de gevelbeeldprincipes van de stadswoningen en herenhuizen uit de aangrenzende 'negentiende eeuwse binnenstad', afgewisseld door enkele grotere en hogere gebouwen met de kloke robuustheid van een historisch pakhuis. Kenmerkend zijn verder de pandsgewijze opzet in drie tot zeven bouwlagen, verschillende kleuren baksteen, strakke ritmiek van verticale vensterassen, schuine daken met pannen en/of zonnepanelen.
- Bij het gevelbeeld van de lange wand aan de westzijde van de Maasstraat is de - voor de Venlose binnenstad - ongekend grote schaal en maat van de bebouwing juist nauwelijks verbloemd.
 - De horizontale geleiding, de vensters, het kleur- en materiaalgebruik zijn vrijwel uniform over de hele lengte van de gevels. De verticale ritmiek van de risalieten en dakopbouwen segmenteert de gevels enkel op het schaalniveau van het stedelijke bouwblok. Kortom, het gevelbeeld ondersteunt het grote gebaar van de kolossale wand.

Gebouwtypen

- De bebouwing in de zuidelijke zone bestaat hoofdzakelijk uit gestapelde appartementen op een begane grond met winkels en horecazen: enerzijds met een architectonische uitwerking die verwantschap suggereert met de pandsgewijze woon-/winkelpanden in de historische binnenstad, en anderzijds met een grootschalige collectieve uitstraling aus einem Guss.
- De twee typologische specials in het gebied betreft:
 - De Romertoren met winkels en appartementen in een brede onderbouw van vijf en een ranke schacht van twintig bouwlagen.
 - De Maaspoort met (gerenoveerd) theater, congrescentrum, warenhuis en stadsmuur De Luif, architectonisch bij elkaar gebracht in één modern, licht en sculpturaal omhulsel.
- De bebouwing in de noordelijke zone bestaat in hoofdzaak uit woongebouwen met appartementen, waarbij de uitwerking van het gevelbeeld verwantschap suggereert met de grondgebonden stadswoning, het herenhuis en het pakhuis: gebouwtypen die hier vanouds voorkwamen en thans herleven in geabstraheerde en uitvergroete vorm.

Architectuurstijlen

De architectuur in de 'moderne binnenstad' is merendeels te karakteriseren als neo-traditionalisme. Dat is overigens geen eenduidige school of stroming, maar een pluriforme ontwerpbenadering met als gemeenschappelijke kenmerk: voortbouwen op de stadsgeschiedenis, de architectuurhistorie en de bouwtraditie door het (verdwenen) oude te herinterpreteren in een eigentijdse vorm en inhoud. Alleen De Maaspoort onderscheidt zich daarin met een expressieve, lichte en modernistische bouwtrant.

Bij nieuwbouw bestaat weliswaar geen voorkeur voor een bepaalde bouwtrant omdat het palet aan architectuurstijlen in de binnenstad juist uitgesproken rijk, divers en van alle tijden is, maar de nieuwbouw dient zich wel zorgvuldig te verhouden tot de bebouwingskarakteristiek van het betreffende deelgebied.

Voorbeeldig: interactie tussen binnen en buiten bij oud- en nieuwbouw.

Voorbeeldig: zichtrelatie binnenstad en Maas.

Voorbeeldig: samengaan oud en nieuw.

Werk aan de winkel: luifels en reclameuitingen als dissonant in het gevelbeeld.

Werk aan de winkel: onvoldoende reactiveren van de steeg.

Werk aan de winkel: een actief en levendig winkelfront maken aan de Maaskade.

Wonen boven winkels: in een individueel pand.

In een collectief appartementenblok.

In een luxe woontoren.

Expressief modernisme voor de special in het gebied.

Gestileerde referenties aan historische typologieën, stijlen en bouwwijzen in de rest van het gebied.

Aandachtspunten

Het straatgevelbeeld in de 'moderne binnenstad' is aangenaam en bekoorlijk omdat de bebouwing op verschillende manieren refereert aan de oudere flankerende binnenstad én incidenteel wordt afgewisseld door een uitgesproken eigentijds icoon. Rivier-gerelateerde thema's als kade, werf en pakhuis, en vesting-gerelateerde thema's als bastion, poort en muur dragen eveneens bij aan een omgevingskwaliteit met hoge verblijfswaarde. Bij de omgang met de bestaande bebouwing, bij het inpassen van ingrepen en het toevoegen van nieuwbouw worden - in aanvulling op het beleidskader van de Welstandsnota - als richtlijn en ter inspiratie de volgende aandachtspunten meegegeven:

- Respecteer de beschreven bebouwingspatronen.
- Verken vooral in de zuidelijke zone de mogelijkheden om de bereik- en beleefbaarheid van de Maas verder te vergroten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een trekker op het uiteinde van de Nieuwe Poort, aan een levendige niet-dichtgeplakte plint aan de zijde Havenkade, en aan groene informele routes vanuit de binnenstad langs de noordelijke en zuidelijke kop van de langgerekte wand. Zet maatregelen omtrent hoogwaterveiligheid ook in voor dit doel.

- Respecteer de beschreven gevelbeeldprincipes en koester de kwaliteit van het bestaande gevelbeeld door:
 - De winkelpuien maximaal transparant te houden (ook na sluitingstijd).
 - De richtlijnen voor reclame-uitingen te blijven handhaven, met als eventuele enige uitzondering een zorgvuldig ingepast ledscherm op De Maaspoort aan de zijde van de Oude Markt.
 - Het zorgvuldig doseren en inpassen van geveltuinjes in het structuur-, ruimte- en gevelbeeld. Die zorgvuldigheid is elders in dit rapport concreet gemaakt.

Ontwerpverkenning

We zetten in op het creëren van een nieuw netwerk door het uitbouwen van openbare ruimte stelsels en het accentueren van belangrijke plekken met een invulling op de schaal van de binnenstad en de mens. Om dit alles samen te brengen in een toekomstgericht palet kiezen we voor ingetogenheid, een bepaalde mate van soberheid en veel aandacht voor circulariteit.

Stelsels

Op basis van de analyse, doelen en ambities zijn een vijftal stelsels geïdentificeerd die een aanzienlijke meerwaarde voor de Venlose binnenstad betekenen. Achtereenvolgens komen de volgende stelsels aan bod:

- Historisch assenkruis met stadspoorten
- Van Julianapark naar Maas
- As Monseigneur Boermansstraat naar Bolwaterstraat
- Groene zoom
- Van station naar Maas

De plannen in dit hoofdstuk zijn geen ontwerpen maar schetsmatige ontwerpverkenningen met betrekking tot mogelijke inrichtingen.

*Prettig verpozen langs een herinterpretatie van een historische waterloop.
project: Mechelen (BE) Boulevard Leeft!, ontwerp: PosadMaxwan i.s.m. Antea Group Belgium, fotograaf: Joost Joosten*

Historisch assenkruis met stadspoorten

Het historische assenkruis van oude handelswegen is van grote waarde voor de ontstaans- en gebruiksgeschiedenis van Venlo. Het ligt in het deelgebied de 'middeleeuwse binnenstad'.

Vandaag de dag zijn de historische handelswegen niet meer als onderscheidend netwerk leesbaar. Dit kan beter. Daarom krijgen de historische handelswegen weer hun eigen signatuur. Net als andere straten komt dit tot uiting in de inrichting en geleding van het profiel, maar ook de introductie van meer groen speelt hierin een belangrijke rol.

In de middeleeuwse binnenstad blijven groenelementen vanouds hoofdzakelijk beperkt tot binnenterreinen, parken en religieuze enclaves. Daar komt nu verandering in, zij het op een gebalanceerde en afgewogen wijze.

In ruim bemeten buitenruimtes en straatgevelwanden zijn er mogelijkheden tot vergroening, mits zorgvuldig gecoördineerd, aangebracht, gedoseerd en ingepast in het structuur-, ruimte- en gevelbeeld.

Waar mogelijk worden bomen aangeplant in verbredingen van de straten en op de pleintjes van de Parade, waar ook de oude waterloop nieuw leven ingeblazen kan worden. Het historische assenkruis kan daarmee bijdragen aan het met elkaar verbinden van de landschappen rondom de binnenstad.

Op de ontmoeting van de haaks kruisende handelswegen ligt de Markt. Deze blijft ook in de toekomst de plek voor ontmoeting en ceremonies. Aan de achterzijde van het Stadhuis ligt de Groenmarkt. Deze wordt in de toekomst weer vergroend en zal een belangrijke schakel worden in het groennetwerk van de Venlose binnenstad.

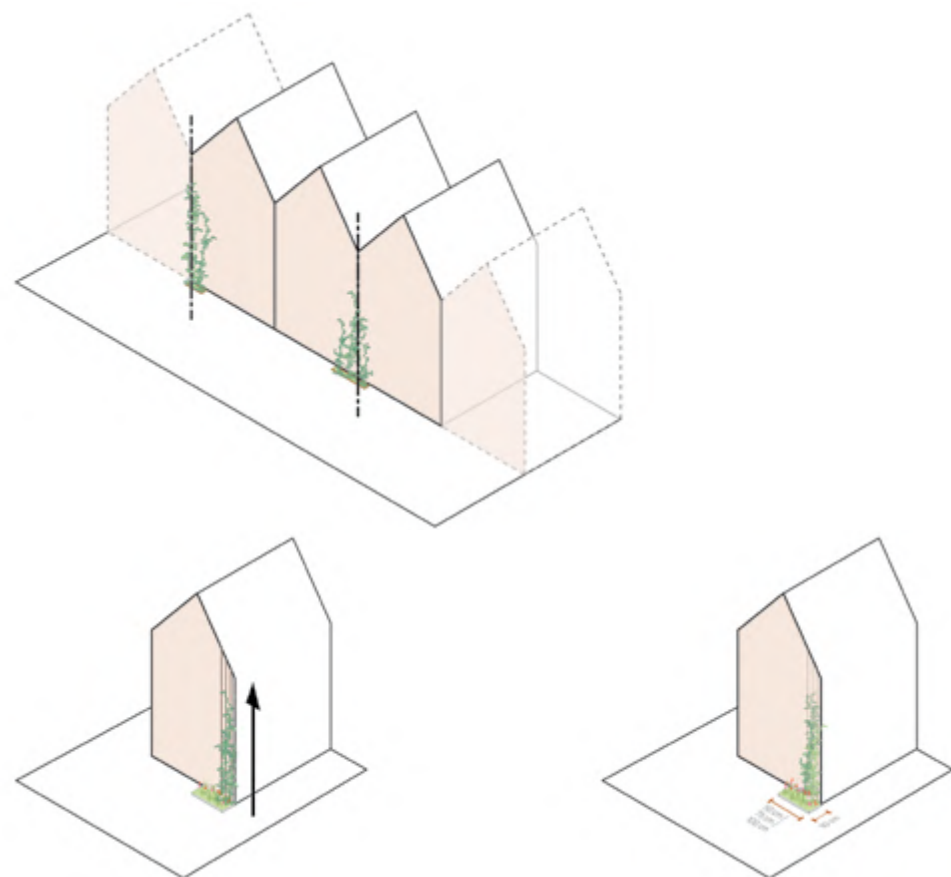
Ontwerpverkenning: vergroening van het historisch assenkruis.

Aan alle vier de uiteinden van het historisch assenkruis lagen de oude stadspoorten. Deze krijgen ieder hun eigen uitwerking die op de volgende pagina te vinden is.

Ontwerpprincipes geveltuintjes en gevelgroen Venlo:

Voor het vergroenen van gevels geldt dat het ondersteunend moet zijn aan de gevel en uitgevoerd met respect voor het gebouwde erfgoed. Daarom wordt het volgende voorgesteld:

- Klimplanten zijn ondersteunend aan de verticaliteit van de gevel, dus alleen verticale kabels (geen opvallende constructies of klimrekken aan gevels).
- Eén geveltuin/gevelgroen per gevel, bij voorkeur op de pandenscheiding.
- Keuze uit een geveltuin van 50, 75 of 100cm lengte. Steeds met een diepte van 30 cm.
- Keuze uit een beperkt vastgesteld sortiment, variërend per ruimtetypologie. Vrije keuze niet toegestaan.
- Verbod op hechtende klimplanten op gevels met monumenten- en beeldbepalende status.
- Onderhoud wordt uitgevoerd door pandeigenaren.
- Enkele in samenspraak met de gemeente te bepalen gebouwen of gebouw-ensembles lenen zich voor het maken van sterkere accenten waarbij een groter deel van de gevel vergroend kan worden.

Klimplanten benadrukken de verticale geleding van de gevels in de Venlose binnenstad. De klimplanten zijn toegestaan op de muren van de erfscheidingen. De bewoners kunnen bij de afmeting van hun geveltuin kiezen uit 3 breedtes: 50, 75 of 100cm.

Ontwerpprincipes groen op assenkruis Venlo:

- Vergroening kan een meerwaarde bieden aan de binnenstad van de 21e eeuw. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met de historie van een stad. In Venlo is het assenkruis een van de oudste structuren. Dit waren handelswegen zonder uitgesproken groen karakter. Dat biedt daarom eerder kansen voor plaatselijke groenaccenten dan continue groenstructuren. De toepassing van bomen is mogelijk in de bochten en bij karakteristieke hoeken.
- Bovenstaande kan aangevuld worden met stedelijke groenelementen op plekken met overmaat in en verbreding van het profiel zoals voor de oude HEMA of de driehoekige pleintjes op de Parade.
- Het toevoegen van groen wordt gekoppeld aan de algehele uitstraling en kwaliteit van de straatgevel. Dat houdt in: niet alleen groen toevoegen, maar ook de wildgroei aan vlaggenhouders, reclame-uitingen, kabels, leidingen etc. opruimen.

Schetsmatige ontwerpverkenning naar toevoeging groenblauwe structuren op de Parade.

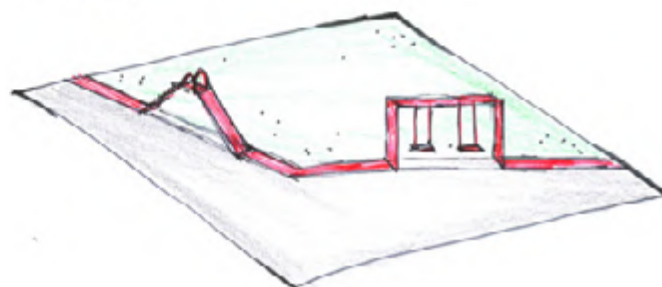
Groenblauwe belevingselementen in de Onze-Lieve-Vrouwestraat te Mechelen (BE), een winkelstraat in het kernwinkelgebied van de stad.

De muur als continue en herkenbaar element

Door te kiezen voor een sobere maar eenduidige en helder leesbare lijn als markering van de stadsmuur ontstaat een duidelijke samenhang in de ruimte én worden de resterende fragmenten van de stadsmuren opnieuw met elkaar verbonden.

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt ingezet op het ontharden van de hoven en het creëren van een netwerk van groene semi-openbare hoven.

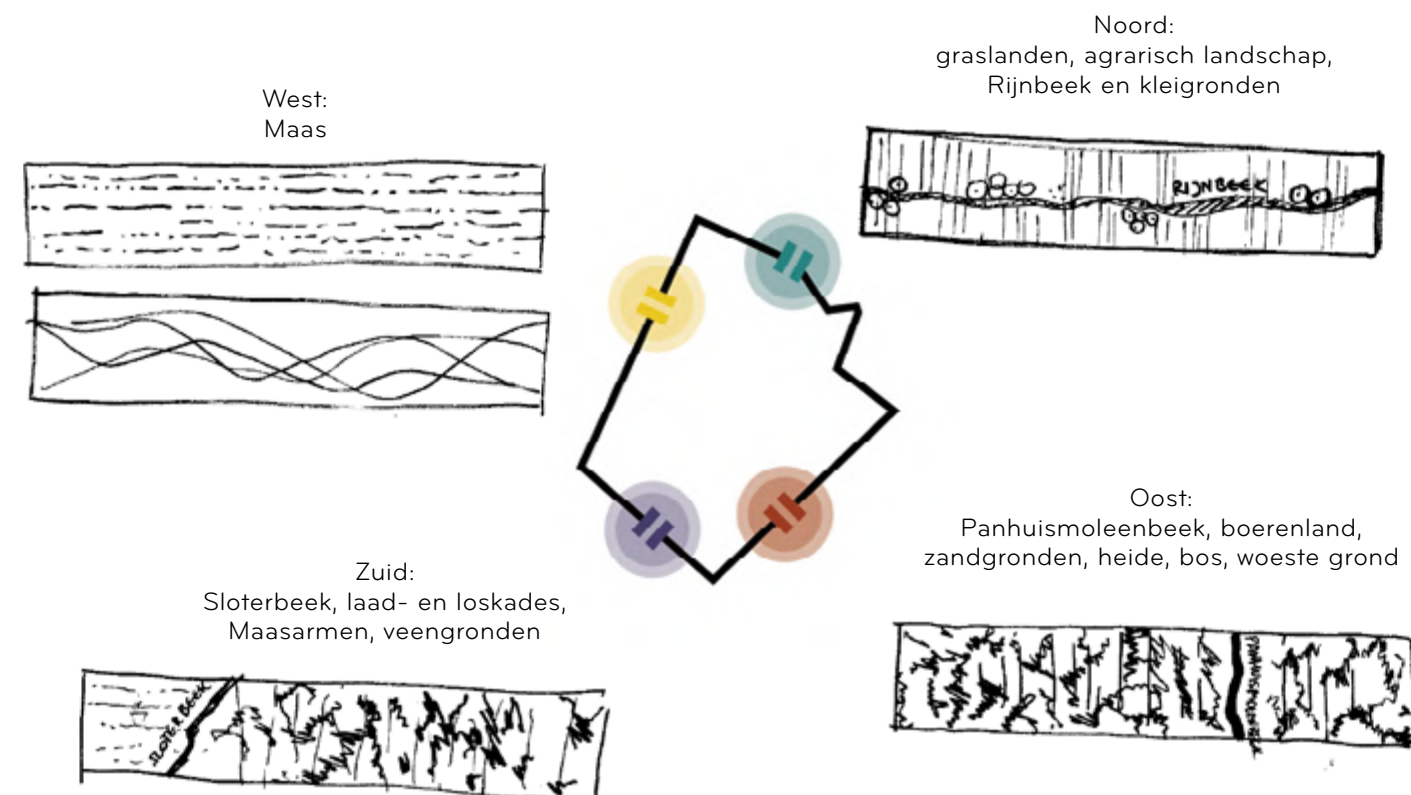
Waar mogelijk worden oude watergangen opnieuw geopend en beleefbaar gemaakt. In dit kwartier kan de oude stadsmuur over relatief grote lengte verbeeld worden in de straten waardoor de binnenstad zich hier scherp kan aftekenen tegen de omgeving.

Ontwerpverkenning: incidenteel kan de muur transformeren naar speelobject, bijvoorbeeld ter plaatse van Sint Martinus.

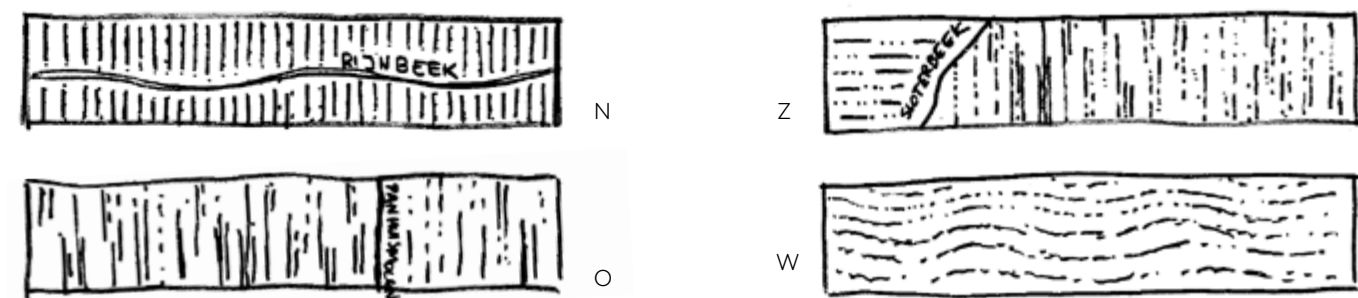

Ontwerpverkenning: verbeelding van de stadmuur in Sint Martinus.

Ontwerpverkenning: de figuratie op de verbeelding van de vestingwerken verwijst naar de oorspronkelijke landschappen waar de poorten van oudsher naar verwijzen.

Of een afgeleide, meer abstracte verbeelding:

Herkenbare stadspoorten

De historische structuur werd op vier plaatsen onderbroken met stadspoorten. De eerste stadspoorten waren vernoemd naar de landschappen die aan de buitenzijde lagen, later zijn ze hernoemd naar handelssteden die via deze poorten verbonden waren met Venlo. In de verbeelding van de muren en poorten blijven deze familie van elkaar. Ze worden ook beleefbaar in de derde dimensie zonder obstakels te zijn. De figuratie van de elementen wordt verder verbijzonderd door een verbeelding van deze historische landschappen.

Materialisering

Het toekomstige materialenpalet van Venlo is te typeren als warm en ingetogen. Meer hierover in het hoofdstuk circulariteit in palet. Veel gebruikte materialen zijn gebakken klinkers, natuursteen en accenten in staal.

De materialisering van de accentlijnen van de stadsmuur en -poorten sluit hierop aan door te kiezen voor Cortenstaal. Dit materiaal laat een groot scala van toepassingen en verbijzonderingen toe waaronder graveringen, inpassing van lichtaccenten, maar kan ook vertaald worden naar een driedimensionaal element.

Dit materiaal is geschikt voor een intensieve verkeersbelasting en is reeds met goede resultaten toegepast in de markering van het Castellum rondom het Domplein in Utrecht.

Verhalend meubilair

Maatwerk meubilair bij de poorten geeft informatie over de poorten en historie van Venlo. Dat kunnen verhalen, sagen, legendes en tradities zijn, maar ook het zichtbaar

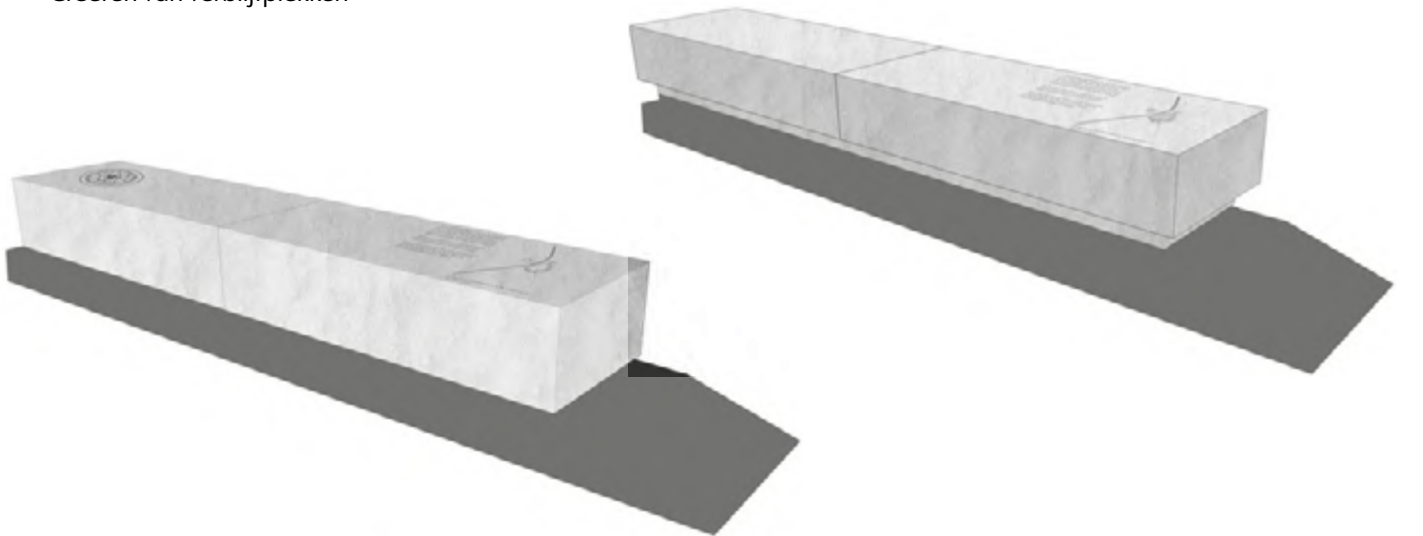
maken van archeologische vondsten. Het koppelen aan storytelling via informatiedragers geschiedt wederom op een ingetogen en gecoördineerde wijze. Ter illustratie zou bij de Keulse Poort verwezen kunnen worden naar:

- vroegere naam van de poort als de Laarpoort;
- tijd van bouw 1340 - 1345;
- toelichting op betekenis Laar: lage natte moeraslanden;
- moment van sloop van de vestingwerken in 1867 - 1872;
- Julianapark is ontstaan op de locatie waar Fort Keulen gestaan heeft;
- toelichting op het systeem van de poort met twee torens en de poort;
- verschillende gebruiken in de tijd (bijv: als paardenstallen (1703));
- historische zegel van Venlo;
- historische stadsplattegrond en of plattegrond van de Vestingwerken.

Doelen markeren van de stadspoorten:

- Uitdragen van de rijke geschiedenis van Venlo
- Creëren van plekken op menselijke maat en schaal in het oude stadscentrum
- Creëren van verblijfplekken

Voorbeeldbeelduitwerkingen van verhalend meubilair voor Venlo.

In het rapport "Verbeelding Vestingwerken Venlo" voorgesteld materialenpalet.

Voorbeeld markering van de stadsmuur - Castellum Utrecht; ontwerp: OKRA, fotograaf: Ben ter Mull.

Van Julianapark naar Maas

De as vanuit het Julianapark naar de Maas is een belangrijke en tegelijkertijd vrij onopvallende route in de binnenstad. Het is een as die vandaag de dag vooral betekenis heeft voor mensen die de binnenstad met de fiets bezoeken. In potentie is het een afwisselende en gevarieerde route die opgeladen wordt met een groot scala aan gebruik in een groene setting.

Deze as verbindt achtereenvolgens de volgende plekken:

- Het Julianapark: een van de belangrijkste evenementenruimtes.
- De Jongerenkerk: waar mogelijk een nieuwe publieke functie in komt die aanleiding kan geven tot opwaardering van deze ruimte.
- De Parade: met het netwerk van (toekomstige) groene terrassenpleintjes.
- De Jorisstraat: die opnieuw een meer besloten en ook groen karakter kan krijgen met verblijfsruimte en spelprikkels.
- De Groenmarkt richting de Maas.

Deze sequentie van ruimtes maken deze as tot een afwisselende en boeiende route door de binnenstad, waarbij informele groenplekken aanleiding geven tot nieuwe vormen van gebruik. Een informaliteit die de binnenstad van Venlo nog niet zoveel heeft en daarom een verrijking is voor de stad. Groenblauwe interventies gaan hand in hand met verblijf en recreatie.

De omgeving van de Jongerenkerk zou op termijn kunnen transformeren naar een nieuwe culturele HUB.

De Jorisstraat kan in deze sequentie een ware metamorfose ondergaan van verharde ruimte dat het karakter heeft van een straat naar een pocketpark dat de contouren van het vroegere stadsblok volgt en helpt bij het koelen van de binnenstad en daarnaast het netwerk van historische assenkruis beter leesbaar maakt.

LEGENDA

Cultureel erfgoed

- Gebouwen met erfgoedwaarde
- Informatiepunt

Groen

- Versterken boomstructuur tussen parkeren
- Versterken stedelijke biodiversiteit
- Uitbreiden groennetwerk
- Versterken vogelbiotoop
- Mogelijkheid tot realiseren geveltuintjes
- Toevoegen beplanting met beleevingswaarde

Water

- Zichtbaar water
- Waterinfiltratie
- Waterspeelaanleidingen

Openbaar vervoer

- Treinstation
- Bushalte

Impressie van Jorisstraat als verblijfsgebied.

LEGENDA

Cultureel erfgoed

- Gebouwen met erfgoedwaarde
- Informatiepunt

Groen

- Versterken boomstructuur tussen parkeren
- Versterken stedelijke biodiversiteit
- Uitbreiden groennetwerk
- Versterken vogelbiotoop
- Mogelijkheid tot realiseren geveltuintjes
- Toevoegen beplanting met beleevingswaarde

Water

- Zichtbaar water
- Waterinfiltratie
- Waterspeelaanleidingen

Openbaar vervoer

- Treinstation
- Bushalte

As Monseigneur Boermansstraat naar Bolwaterstraat

De as Monseigneur Boermansstraat - Bolwaterstraat is een onderbelichte route in de binnenstadswaasfel die zich kan ontwikkelen tot een aantrekkelijke verkeersluwe route voor voetgangers en fietsers parallel aan de drukere Goltziusstraat.

Dit relatief groene kwadrant van de Venlose binnenstad ademt charme en rust. De aanwezigheid van het Rosarium en het Nolenspark maken het tot een karaktervolle route.

Tel de kansen voor verdere vergroening van het Nolenspark en de omgeving van de Basiliek daarbij op, en er ontstaat in potentie het grootste (semi-) openbare groennetwerk van de Venlose binnenstad. Daarbij biedt het profiel van de straat de ruimte om te vergroenen en het aanplanten van bomen. Dat kan op dezelfde manier als in het ontwerp van de Bolwaterstraat. Ter hoogte van het Rosarium en het Nolenspark worden deze groenzones continue. In de Bolwaterstraat ontstaat weer een afwisselend ritme tussen groen en andersoortig programma zoals onder andere terrassen en fietsparkeren.

Impressie Bolwaterstraat; ontwerp en visual: BuroBOL.

Groene zoom

De randen van de binnenstad zijn door de eeuwen heen steeds in ontwikkeling geweest: van grens van een oude handelsstad, naar verdedigingswerk van een versterkte stad, naar een verkeersmachine van de autostad. Om de Venlose binnenstad wordt klaar te stomen voor de 21e eeuw zien we kansen om de randen van de Venlose binnenstad opnieuw een uitgesproken groen karakter te geven!

In potentie kunnen de Verdedigingswerken van de Venlose binnenstad het uithangbord worden van de nieuwe klimaatrobuuste binnenstad. Een netwerk van groene straten, pleinen en parkstructuren omsluiten de van oudsher stenige binnenstad. Veranderende mobiliteit en gebruik van het stedelijk weefsel geven tal van aanleidingen om de stadsrand opnieuw te transformeren naar een groene omarming van de binnenstad. Niet als uniform totaalconcept maar als reeks groene plekken met verschillende verschijningsvormen passend bij de context en het gebruik.

Het Julianapark is de meest robuuste groenstructuur waarin het systeem van vestingwerken nog herkenbaar is. Op termijn zien we kansen om het Julianapark nog sterker in te zetten als groenblauwe drager. Daarbij moet op zoek gegaan worden naar een goede balans tussen gebruik en belevingswaarde. Zo behoudt het park haar flexibiliteit om evenementen te organiseren maar kan het ook bijdragen aan de waterbergingsopgave.

LEGENDA

Groen

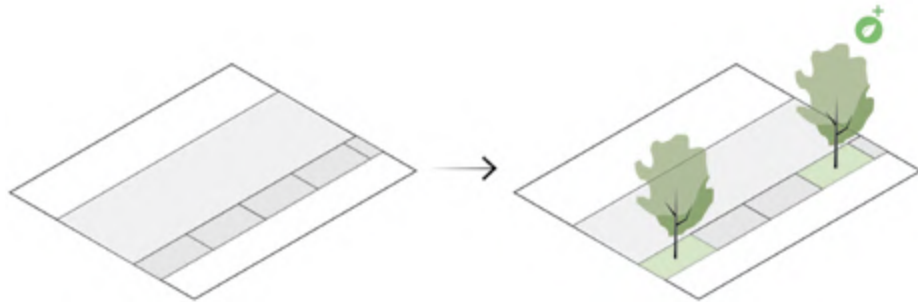
- Versterken boomstructuur tussen parkeren
- Versterken stedelijke biodiversiteit
- Uitbreiden groennetwerk
- Versterken vogelbiotoop
- Mogelijkheid tot realiseren geveltuintjes
- Toevoegen beplanting met belevingswaarde

Water

- Zichtbaar water
- Waterinfiltratie
- Waterspeelaanleidingen

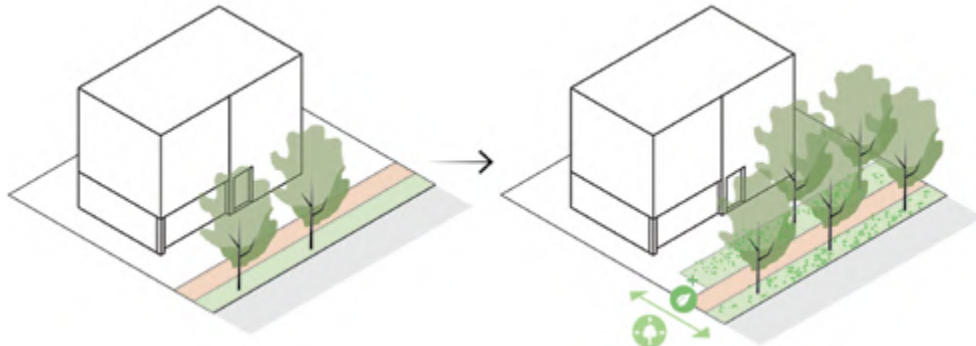
Dit zou kunnen door de historische waterlopen opnieuw zichtbaar te maken en in te richten als een al dan niet permanent watervoerende structuur. Verspreid door het park kunnen er sport- en spelprikkelers toegevoegd worden die de aantrekkelijkheid van het park voor kinderen en sporters vergroot.

Aan de Noordzijde van de binnenstad vormt de Goltziusstraat de begrenzing van de oude binnenstad. Deze straat is ruimte-typologisch niet vergelijkbaar met het Julianapark en vraagt daarom een andere benadering. Hier wordt de historische laanstructuur die vroeger langs beide zijden van de straat aanwezig was in ere hersteld. Het opnieuw inrichten van de straat met statige bomenlanen langs beide zijden met daaronder beplantingsmassieven geeft deze straat weer de allure die ze verdient. Door op termijn het Nolenspark verder te vergroenen waarbij ook waterretentie een belangrijke plek kan innemen wordt het groene karakter dat al aanwezig is in dit deel van de binnenstad versterkt.

Standaard straat met langsparkeren

In de Deken van Oppensingel kan het parkeren aan de parkzijde getransformeerd worden naar langsparkeren wat de mogelijkheid biedt tot en verdere vergroening van de straat en de aanplant van bomen.

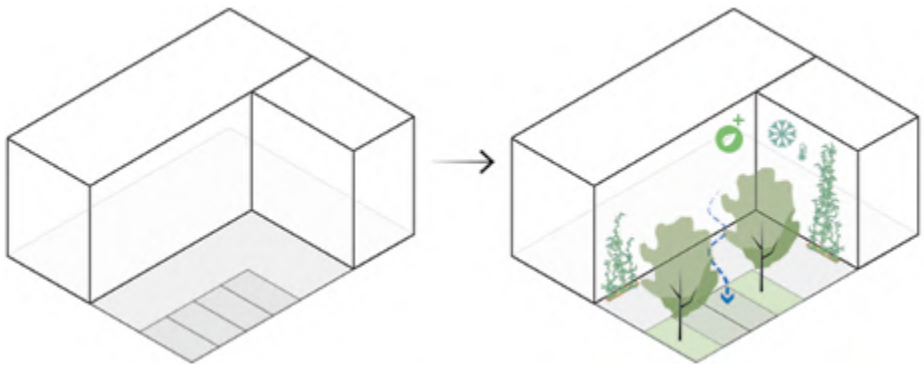
Koninginnesingel

Door ruimte terug te nemen van het autoverkeer ontstaat ruimte voor een dubbele bomenlaan aan de binnenstadzijde die zorgen voor beschaduwing van de voet- en fietspaden.

Maar ook aan de zuidzijde van de binnenstad, waar mogelijk ook stedenbouwkundige ingrepen zullen plaatsvinden, kan het groene karakter van de voormalige vestingwerken een sterkere vertaling krijgen. Door ruimte terug te nemen van het verkeer op de Koninginnesingel ontstaat er ruimte voor een dubbele bomenlaan aan de zijde van de binnenstad die een dialoog aangaat met de groenstructuur tegen de spoordijk, zo ontstaat een groene stadsentree.

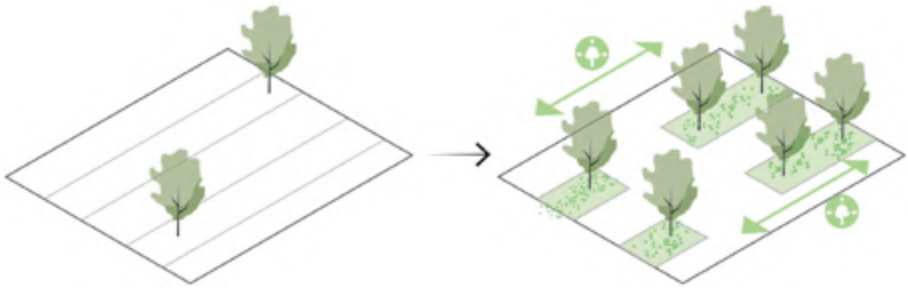
Onder het spoorviaduct van de Roermondse Poort liggen kansen voor een versterking van de groene zoom waarbij er een ruime zone ingericht kan worden voor waterretentie op een van de plekken waar de nood het hoogst is.

Op deze pagina is een aantal tools uitgewerkt die een belangrijke bijdrage leveren aan de belevingskwaliteit en het functioneren van de groene zoom als vormgevend element en longen van de Venlose binnenstad.

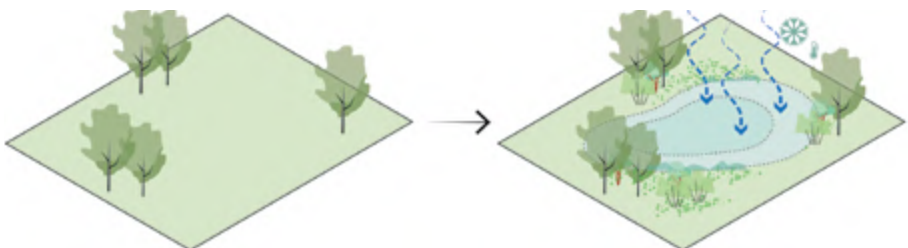
Parkeerhoven

In de randen van de binnenstad zitten diverse parkeerhoven van nieuwe ontwikkelingen. Idealiter worden deze volledig vergroend maar een minimale ingreep met een positieve bijdrage in het tegengaan van hittestress is het planten van enkele bomen in alle hoven.

Golziusstraat

Door de Golziusstraat opnieuw in te richten als straat met statige bomenlanen langs beide zijden van de rijbaan met daaronder beplantingsmassieven krijgt deze straat de allure terug die ze verdient.

Julianapark en Roermondsepoort

Het Julianapark en de Roermondse poort kunnen een belangrijke rol spelen in de sponswerking van de Venlose binnenstad door, waar mogelijk, zones voor waterretentie en infiltratie te realiseren.

Impressie van het Julianapark.

Van station naar Maas

Het deelgebied van de wederopbouw binnenstad heeft aan de zuidzijde een herontwikkelingszone. Die zuidrand loopt van Kwartelenmarkt via Flujasplein tot aan het Stationsplein. Dit deel is in de jaren vijftig en zestig ingrijpend getransformeerd tot een grootschalig modernistisch stadsbeeld. Dat beeld contrasteert met de oude binnenstad en moet dan ook eerder worden begrepen vanuit het mobiliteitsconcept van het zogeheten Brugplangebied (dat reikt van station Blerick tot station Venlo).

In deze paragraaf zetten wij de ontwikkelkansen van dit deelgebied uiteen. De historische stadsblokken met royale hoven hebben hierbij als inspiratie gediend.

LEGENDA

Cultureel erfgoed

- Gebouwen met erfgoedwaarde
- Informatiepunt

Groen

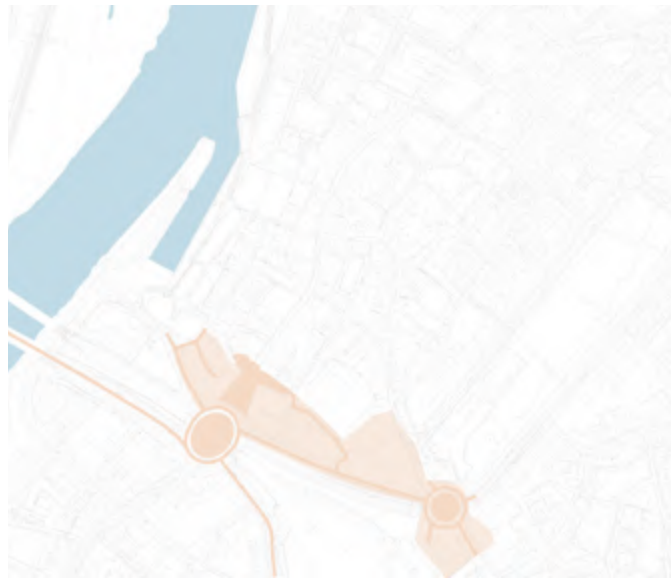
- Versterken boomstructuur tussen parkeren
- Versterken stedelijke biodiversiteit
- Uitbreiden groennetwerk
- Versterken vogelbiotoop
- Mogelijkheid tot realiseren geveltuintjes
- Toevoegen beplanting met belevingswaarde

Water

- Zichtbaar water
- Waterinfiltratie
- Waterspeelaanleidingen

Openbaar vervoer

- Treinstation
- Bushalte

Oorspronkelijke essentie

De zuidrand maakt deel uit van een functioneel efficiënte én visueel geënceneerde 'verkeersmachine' die primair gericht was op:

- Het verlenen van vrij baan aan het snelverkeer.
- Het slechten van de Maas, spoordijk en Köln-Mindener Bahn als ruimtelijke barrières rond de binnenstad door respectievelijk een brug, viaduct en park.
- Het visueel-ruimtelijk beter op elkaar betrekken van de stadsdelen binnenstad en Blerick door platte plaatbruggen, en de stadsdelen binnenstad en Zuid door een langgerekt en rank uitgevoerd spoorviaduct.
- Het verbeteren van de route tussen station en binnenstad door een opgeschoven nieuw station met transparant 'venster op de stad' en een grote luifel als genereus onthaal.
- Het nadrukkelijk visueel beleven van het geaccidenteerd landschap, het weidse panorama van de Maas, de skyline van de historische stad (beperkte bouwhoogte) en de motoriek van de route.
- De betekenis van de bebouwing in de beleving van de route bestond uit een afwisseling van snelheid begeleidende straatwanden met een generieke architectonische uitstraling, verbijzonderde hoekpanden op de kruisingen én zichtlijnen op enkele blikvangers met een specifieke architectonische uitstraling.

Actuele fricties

- De oorspronkelijke nadruk op mobiliteit leidde tot een monofunctioneel gebied met een zeer royaal bemeten buitenruimte waarin het snelverkeer dominant is. Dat wringt met de huidige wens om het doorgaande autoverkeer hier terug te dringen ten gunste van een

Flujasplein.

Fietsenstalling op het Flujasplein.

Groen spoortalud.

Te slechten barrières: rafelranden en achterkanten.

Harde ontmoeting vloer en plint.

Te slechten barrières: grootschalig fietsparkeren op het maaiveld.

Stenige loper voor de voetganger.

Te slechten barrières: de ruim bemeten 'verkeersmachine'.

Stenen vlakte met weglappende ruimte zonder pleingevoel.

meer aangename ruimte voor het langzaam verkeer. Die omkering is al eerder voorzichtig ingezet op het Flujasplein.

- De oorspronkelijke nadruk op visueel-ruimtelijke relaties leidde tot veel verharding en weinig opgaand groen. Dat wringt met de huidige wens tot vergroening en klimaatadaptatie voorzieningen.
- Het oorspronkelijke primaat van het snelverkeer leidde in dit deelgebied tot een ruimte- en gevelbeeld waarin de menselijke maat vrijwel ontbreekt. Dat wringt met de huidige trend dat de binnenstad zich ontwikkelt tot een verblijfsplek met hoge omgevingskwaliteit voor de voetganger.
- De oorspronkelijke doelstelling om de oude barrières rond de binnenstad te slechten bracht een nieuwe

barrière in de vorm van een drukke en omvangrijke 'verkeersmachine'. Dat wringt met de doelstelling van optimale en veilige bereikbaarheid van de binnenstad vanuit de omringende woonwijken.

- De oorspronkelijke keuze om het Brugplan als ontwerpogave los te knippen van de wederopbouw van de binnenstad heeft geleid tot een harde confrontatie met ongewenste rafelranden en achterkantsituaties.
- De oorspronkelijke programmering met grote warenhuizen zoals Hema, C&A en Voss maakte van het Flujasplein een hotspot met commerciële trekkers. Dat wringt met de actuele tendens dat het commerciële zwaartepunt van het kernwinkelgebied verschuift in noordelijke richting en steeds compacter wordt.

Krachtige hoekoplossingen.

Vrij baan voor de verschillende verkeersmiddelen met royale zichtrelaties tussen de binnenstad en Zuid.

Transformatiescenario

- In de zuidrand van de binnenstad is de urgentie hoog om de geschetste knelpunten op te lossen en nieuwe kwaliteiten toe te voegen door het benutten van kansen en het koesteren van bestaande waarden.
- Denk en ontwerp in de zuidrand van de binnenstad vanuit het perspectief van het aangrenzende historische stadsweefsel: herstel de aanhechting, versterk de doorwaadbaarheid, maak de 'middeleeuwse binnenstad' beter zichtbaar, respecteer daarbij zichtlijnen, skyline en korrelgrootte, visualiseer de stadsmuur en de stadsbeek.
- Denk en ontwerp in de zuidrand van de binnenstad ook vanuit het perspectief van het Brugplangebied:
 - koester op stadsniveau de zichtrelaties,
 - koester op gebiedsniveau de gebouwde blikvangers (monumentaal station),
 - koester op bouwblokniveau de bijzondere

- hoekpanden (o.a. het monumentale bankgebouw en C&A).
- Creëer bij de herprofilering van de singels extra ruimte voor de voetganger, de fietser, het groen en maak daarmee een aangename verbinding tussen Maas, Julianapark en station.

Voorgaande samen met de verschuiving die nu zichtbaar is in op de auto georiënteerde binnensteden naar binnensteden die georiënteerd zijn op de voetgangers en fietsers maken dat het de moeite waard is deze hele binnenstadrand in zijn totaliteit te benaderen. Dan kan er tot een invulling gekomen worden met een optimale balans waarin wensen, eisen en noden van deze tijd samenkomen.

Daarvoor kijken we niet alleen naar de toekomst maar ook naar het verleden. Zo kan hier een netwerk verstilde

stadstuinen ontstaan waarbij de nog bestaande stadsmuur in de tuin van Mariaweide als belangrijk structurerend element gebruikt wordt. Dit is een van de weinige behouden delen van Vestingmuur en daarmee bijzonder waardevol! De muur moet daarom bij een herinrichting aanzienlijk meer nadruk krijgen.

De tuinen kunnen een semi-publiek karakter krijgen en een aangename variatie bieden binnen de Venlose winkelrondjes en een nieuwe verbinding maken voor voetgangers tussen station en Maas, in de luwte van het drukke stadsverkeer.

De aantrekkelijkheid van deze route wordt versterkt door adressen aan de route te organiseren. Dit impliceert dat er ingrepen op stedenbouwkundig vlak nodig zijn. Binnen het voorgestelde model worden de gebouwen met erfgoedwaarde behouden. De overige bebouwing wordt afgebroken en vervangen door nieuwbouw. Eventueel

zou er ook gekozen kunnen worden om het overgrote deel van de bebouwing aan de Koninginnesingel te behouden worden en nieuwe volumes toe te voegen in de tweede lijn.

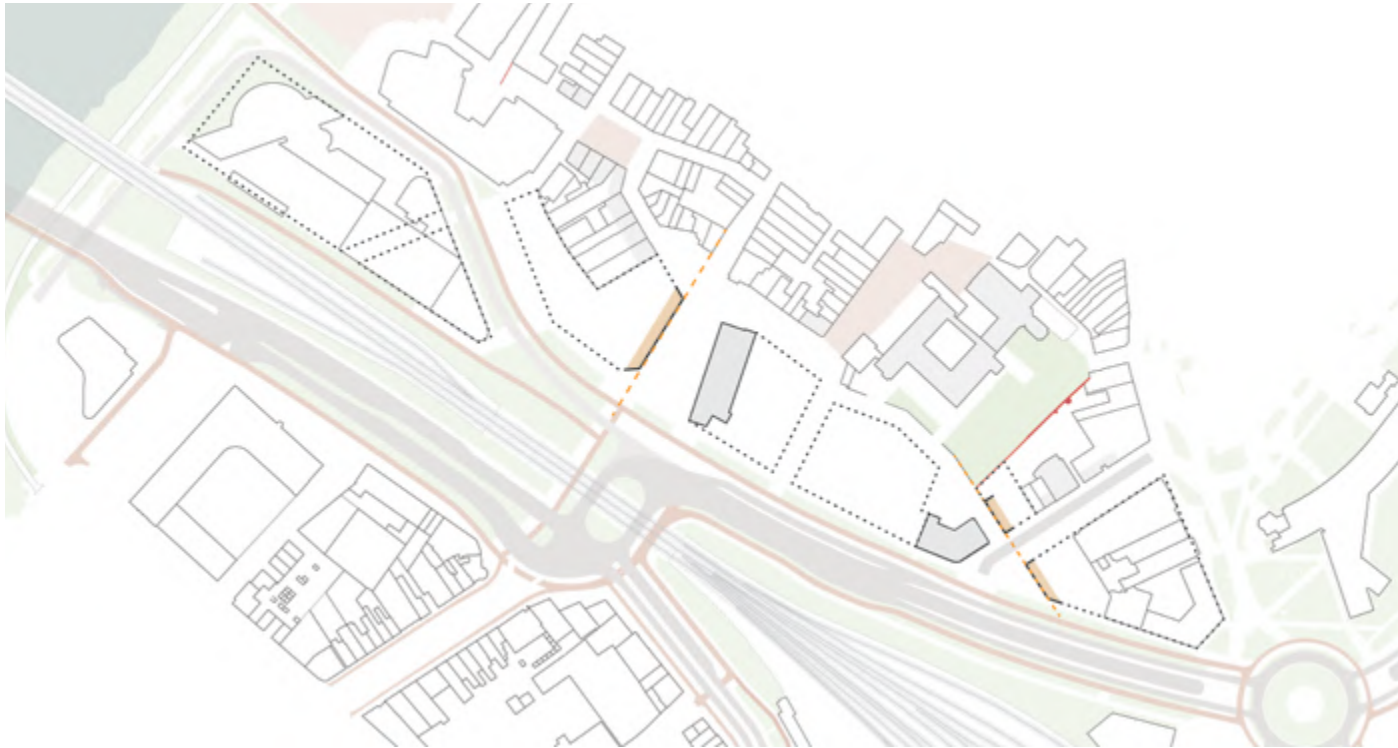
Een bijzondere kans ligt hier in het opnieuw openen van de beekstructuur en deze op te vatten voor een duurzame waterhuishouding door deze bijvoorbeeld in te zetten als wadi of retentievak.

De Roermondse Poort kan hiermee op termijn transformeren naar een groen plein met een stedelijke vertaling van de historische waterstructuren waarmee er meer maat en schaal gegeven wordt aan het plein dat zo dicht bij de binnenstadrand gelegen is en daarmee veel kwaliteitswinst kan behalen.

Op de volgende pagina's zijn de voorgestelde stedenbouwkundige ontwerpprincipes voor de herontwikkelingszone thematisch uiteengezet.

Impressie van het Flujasplein.

Organisatie van stedelijke blokken in relatie met de aangrenzende gebouwen.

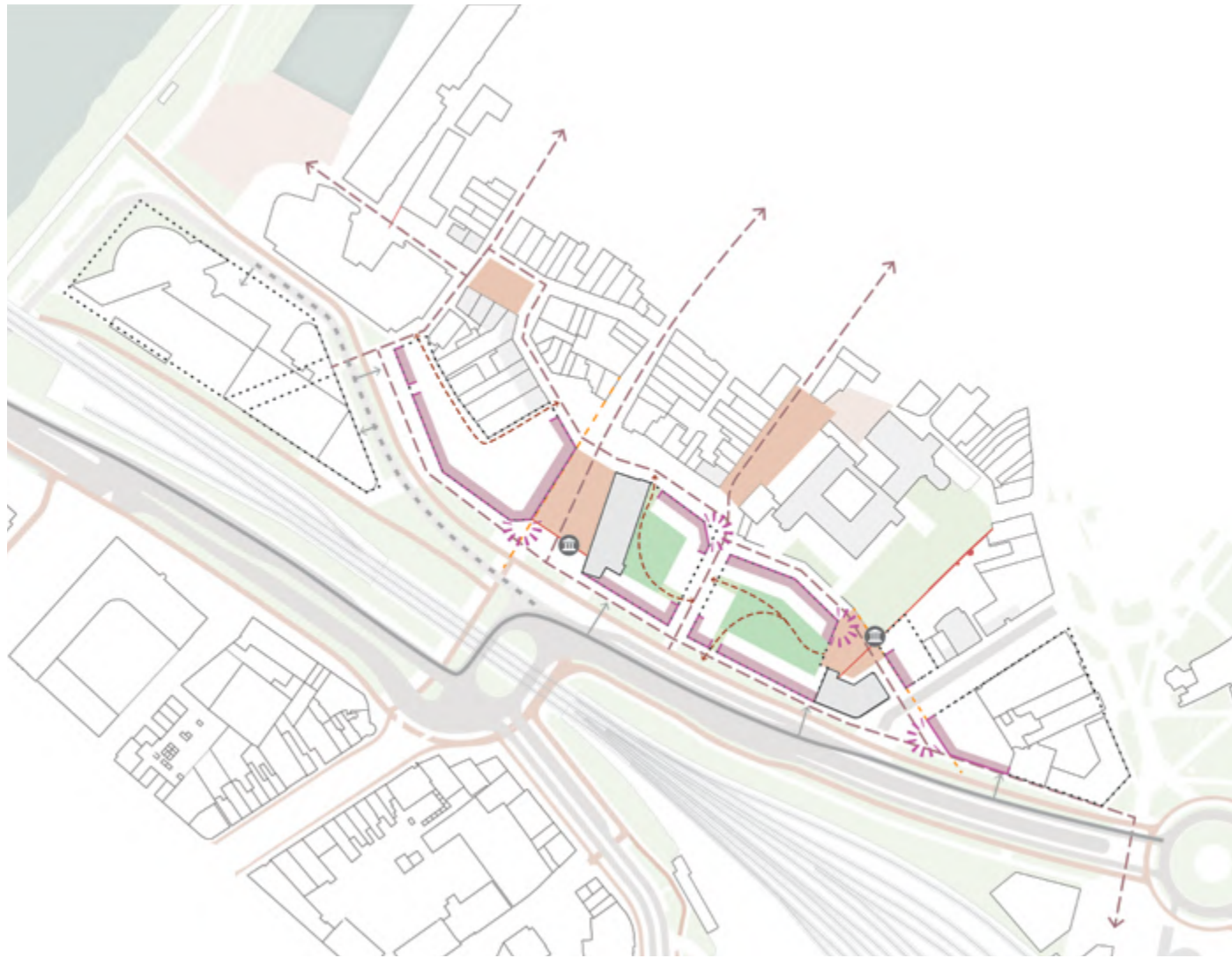
Fijnmazig centrumweefsel met pleinen op schaal van Venlo.

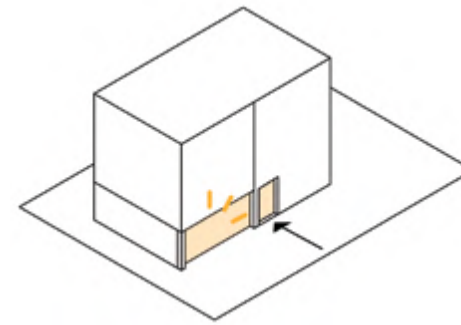
Collectieve groene hoven creëren een secundair, semi-openbaar netwerk.

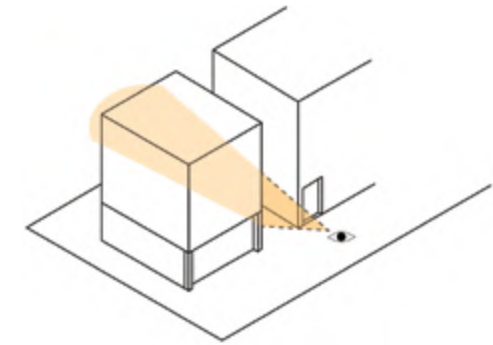
Afbouwen van de blokken maken van hoekaccenten.

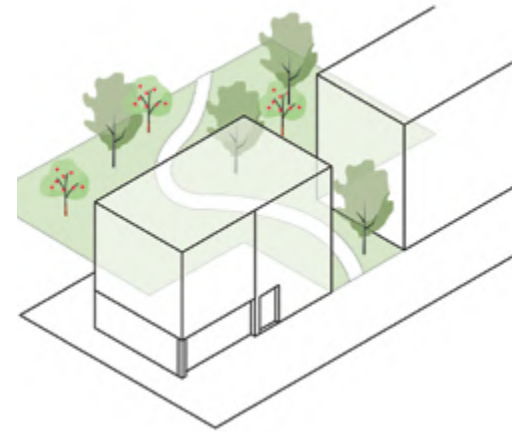
Stedenbouwkundige principes 'Van station naar Maas'.

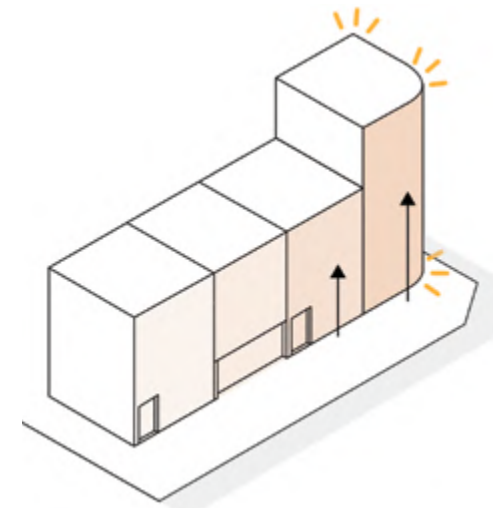
Actieve plinten met duidelijke entrees en adressering.

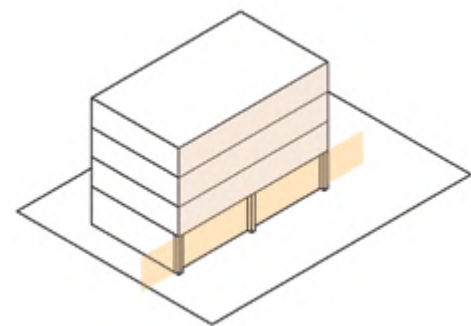
Creëren van zichtrelaties met de binnentuinen.

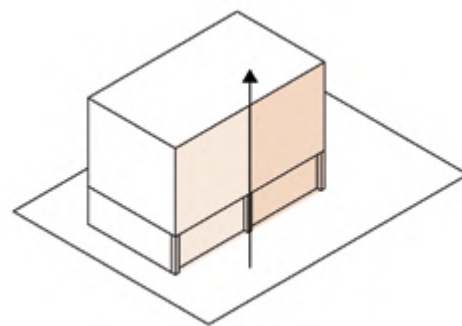
Verlengen van het groene karakter van de binnentuinen tot aan de straten.

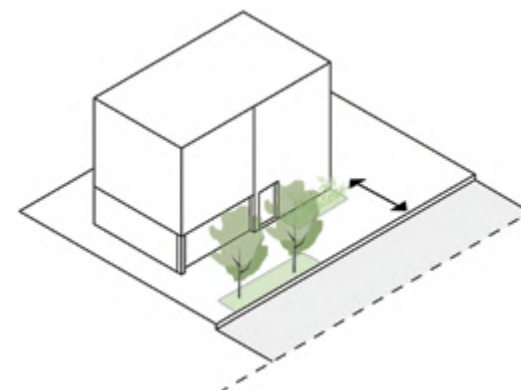
Hoogteaccenten op de hoekpunten van bouwblokken.

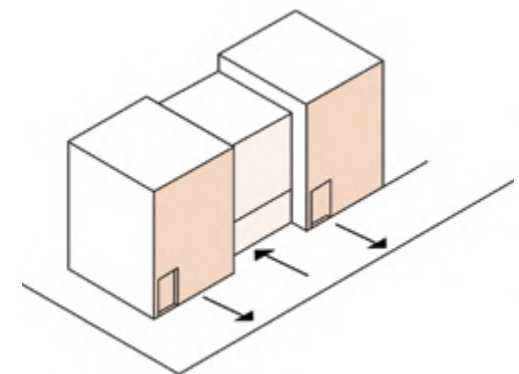
Accentueren van de plintlaag.

Verticale geleding van de bouwblokken.

Groenbuffers tussen woonfuncties en en rijbaan.

Setbacks zorgen voor geleding in de lange gevelwanden.

LEGENDA

Cultureel erfgoed
 Gebouwen met erfgoedwaarde
 Informatiepunt

Groen
 Versterken boomstructuur tussen parkeren
 Versterken stedelijke biodiversiteit
 Uitbreiden groennetwerk
 Versterken vogelbiotoop
 Mogelijkheid tot realiseren geveltuintjes
 Toevoegen beplanting met belevingswaarde

Water
 Zichtbaar water
 Waterinfiltratie
 Waterspeelaanleidingen

Openbaar vervoer
 Treinstation
 Bushalte

Plekken

Maaskade

Beschrijving

Venlo is langs de Maas ontwikkeld en de Maaskade heeft daardoor een belangrijke plek in de historie van de stad. De goederen werden geleverd op de recent heringerichte Lage Loswal. Het rivierfront was eeuwenlang een stadswal/muur, als onderdeel van de vestingwerken. In de 19e eeuw (1865) werden deze vestingwerken gesloopt. Een van de weinige stukken stadsmuur die bewaard zijn gebleven is de Luif. Dit stukje oude stadsmuur is nog vanaf de buitenkant zichtbaar. Opvallend aan de Maaskade is dat het landschap en groen tot in de binnenstad van de stad brengt met het stadspark aan de passantenhaven en de opnieuw vergroende Lage Loswal. Deze groene elementen samen met het Maasfront en de het kunstwerk Vreedzame Krijger geven de Maaskade karakter en smoel.

De hoofdroute is vanzelfsprekend parallel aan de Maas, maar er komen ook op tal van plekken routes vanuit de binnenstad aan op de Maaskade. Er is een belangrijke fietsverbinding parallel aan de Maas en de toeristen vertoeven hier op een van de terrassen van de passantenhaven. De basisverharding is sober en doelmatig maar daarmee ook passend bij het karakter van het rivierfront.

Zollhafen, Mainz; ontwerp: Sinai; fotograaf: Nikolai Benner.

Kansen

Met het stadspark aan de passantenhaven, de vergroende Lage Loswal en de plannen voor Q4 groeien de groene oevers van de Maas naar elkaar toe. Dit kan verder versterkt worden in de zone tussen de Oude Haven en Q4 door de kade deels te ontharden en te vergroenen, zeker op de delen waar de bebouwing met haar rug naar de Maas staat liggen hiervoor veel kansen.

De routes die haaks op de Maaskade aansluiten vanuit de binnenstad verdienen nodige aandacht omdat zij in potentie de binnenstad en Maaskade nog sterker met elkaar verbinden. Dat kan gedaan worden door ook hier te zorgen voor zicht op groen of het maken van verblijfsplekken die uitkijken over de Maas.

Aanbevelingen

- Verbind de groene oevers van de Maas over de volledige lengte van de
- Maasboulevard door te ontharden en vergroenen.
- Plant extra bomen voor schaduwwerking en verkoeling.
- Plant bomen voor het verhogen van de biodiversiteit.
- Zorg voor meer verblijfskwaliteit.
- Zorg voor betere zichtlijnen en relatie tussen binnenstadsweefsel en Maaskade.

Kwartelenmarkt

Beschrijving

Op de Kwartelenmarkt werd tot na de middeleeuwen regelmatig een markt gehouden voor de handel in kwartelen. Het is een rechthoekig plein met een bescheiden omvang dat ten zuiden van de Jodenstraat ligt. Het monumentale Romerhuis markeert de hoek van het plein richting de Maas. De Kwartelenmarkt kan vanuit de vijf hoeken worden betreden. De entrees bieden verschillende perspectieven.

De hoofdroute over het plein is historisch bepaald: vanuit de Grote Beekstraat in de zuidoosthoek, via de Jodenstraat in de richting van de Oude Markt. Het plein heeft een gemoedelijke sfeer met gezellige terrassen centraal op het plein. De bestrating van het plein is opgedeeld in een centraal gelegen pleinvlak dat zijn eigen onderscheidende natuursteen materiaal heeft met de doorgaande routes langs de noord-, oost- en westgevels in gebakken klinkers. Op de Kwartelenmarkt staan enkele platanen maar op maaiveld is het plein volledig versteend.

Kansen

Om de Kwartelenmarkt toekomstbestendig te maken is een vergroeningsslag op maaiveld te adviseren zodat de verblijfskwaliteit gewaarborgd blijft. Om het plein

meer maat en een belangrijkere plek in het openbare ruimte netwerk te geven wordt de natuurstenen pleinvloer opgerekt zodat deze zich uitstrekt van gevel tot gevel en de doorgaande straat typologieën onderbroken worden. Zicht op markante objecten zoals het Romerhuis zijn wenselijk. Deze gebouwen geven het plein allure.

Aanbevelingen

- Geef het plein meer belang door de vloer op te rekken van gevel tot gevel.
- Plant extra bomen voor schaduwwerking en verkoeling.
- Plant bij uitval van bomen nieuwe soorten aan voor het verhogen van biodiversiteit.
- Zorg voor een gedeeltelijke vergroening van het plein op maaiveldniveau ter verbetering van het verblijfsklimaat.

Korenmarkt, Mechelen.

Houtmarkt, Kortrijk.

Nolenspark

Beschrijving

Het Nolenspark is een klein stadspark tussen de Gelderse Poort en de Parkstraat en is onderdeel van het Monseigneur Nolensplein. Dit plein is na de bouw van een ondergrondse parkeerplaats in 1999 opnieuw ontworpen. In het Nolenspark staat een aantal oude bomen en een grote taxus. Het park ligt opgesloten tussen de route Goltziusstraat-Puteanusstraat aan de ene zijde en as Monseigneur Boermansstraat-Bolwaterstraat aan de andere zijde. Van alle zijden zijn er sterke zichtrelaties met het park. Het park is echter beperkt doorwaadbaar. De hekwerken rondom, die geplaatst zijn bij de herinrichting van 1999 sluiten het park visueel af. Het park heeft een sterke boomstructuur welke zorgen voor een goede beschaduwing van het park.

Opvallende elementen zijn het beeld van Wilhelmus Hubertus (Wiel) Nolens en het voetcarrillon. In de zomerperiode worden in dit park kleinschalige evenementen georganiseerd, zoals: A Day In The Park en de Nolensparkfeesten.

Kansen

Het Nolenspark ligt op een regenwateroverlast-gevoelige locatie in de binnenstad. Er liggen kansen om centraal in

het park, tussen de bestaande bomen, de infiltratie en buffercapaciteit van het park te vergroten. Dit versterkt tevens de belevingswaarde van het park doordat er meer dynamiek ontstaat. Het park heeft relatief veel verharding rondom de friture en de kiosken. Deze verharding kan omgevormd worden naar groen. Ook kan hier een zone voor ontmoeting, sport en spel voorzien worden om het park verder op te laden. De doorwaadbaarheid van het park kan verbeterd worden door de introductie van nieuwe routes die verbonden zijn met routenetwerken buiten het park, of wellicht in latere fase met een groenere invulling van het dak van de ondergrondse parkeergarage.

Aanbevelingen

- Vergroot de infiltratie en buffercapaciteit van het park.
- Plant bomen voor het verhogen van biodiversiteit.
- Ontsluit het park beter.
- Laad het park op met zachte recreatie.
- Open de randen van het park.

Molenwaterpark, Middelburg; ontwerp: BoschSlabbers; foto: BoschSlabbers.

Martin Luther King Park, Paris; ontwerp: Osty et associés paysage urbanisme; fotograaf: Arnauld Duboys Fresney.

Groene hoven Mariaweide

Beschrijving

De binnenstad van Venlo kan in potentie een afwisselend, spannend en tegelijkertijd samenhangend netwerk krijgen van binnentuinen. Deels door de transformatie van bestaande expeditiehoven tot nieuwe groene gemeenschappelijke binnentuinen voor de bewoners van de panden boven de winkels. Ze zouden hier niet alleen kunnen vertoeven, het kan ook hun ontvangst en voordeur worden waardoor het actieve groene stadskamers worden. Behalve de herinrichting van bestaande hoven kunnen er ook nieuwe hoven worden toegevoegd aan het stadsweefsel bij nieuwe ontwikkelingen. Vooral in de zuidrand van de binnenstad grenzend aan Mariaweide doen zich hier kansen voor.

Bij deze herontwikkeling doet zich de kans voor om een sequentie van semi-openbare tuinen te realiseren die aansluiten op de bijzondere tuin van Mariaweide waar nog een deel van de historische vestingmuur behouden is gebleven. Het zou een meerwaarde zijn voor de binnenstad als deze tuin op termijn semi-openbaar kan worden. In de nieuwe, op de historische stedelijke footprint geïnspireerde bouwblokken kunnen nieuwe semi-openbare tuinen ontstaan: stille oases waarin het geluid van de stad verdwijnt en de natuur hoorbaar wordt.

Kansen

De semi-openbare tuinen kunnen collectieve tuinen van de bewoners worden waarin zij elkaar ontmoeten en sociale interactie aangaan, een plek voor kleinschalige voedselproductie, een buurt barbecue en een verrassende stille route voor de bezoekers van de Venlose binnenstad waar zij een kijkje krijgen in de wereld achter de winkelpuien en het gevoel hebben even uit de binnenstad te zijn.

Aanbevelingen

- Creëer een netwerk van groene hoven.
- Maak de hoven niet exclusief voor de bewoners maar stimuleer medegebruik.
- Plant extra bomen voor schaduwwerking en verkoeling.
- Plant bomen voor het verhogen van biodiversiteit.
- Zorg voor een gevarieerde beplanting.
- Houdt ruimte voor eigen initiatieven en participatie van de bewoners.

Urban Campus Lieven, Amsterdam; ontwerp: Bureau B+B, fotograaf: Sybren Lempink.

Bouwen aan een toekomstbestendige binnenstad

Dit Integraal Kwaliteitskader Binnenstad Venlo (IKBV) biedt in de volle breedte zicht op de onderscheidende kwaliteiten en de bestaande knelpunten, de verzilverde kansen en de actuele opgaven, de sectorale speerpunten en de integrale benadering die nodig is voor ruimtelijke kwaliteit. Anders gezegd: in het IKBV komen de ingrediënten aan bod voor een herkenbare, attractieve, duurzame en uitnodigende binnenstad waarin het goed vertoeven, wonen en ondernemen is. De hoofdconclusie van het IKBV luidt dat er op meerdere fronten werk aan de winkel is, zowel in de openbare ruimte als bij de bebouwing. De benodigde dynamiek en ideeën zitten gelukkig al besloten in de lokale cultuurhistorie, ondernemingszin en ontwerpkracht. Die maken het mogelijk om bijvoorbeeld hittestress, wateroverlast, leegstand en verrommeling het hoofd te bieden op een manier die past bij de specifieke identiteit van de binnenstad. Daarvoor zijn óók lef, standvastigheid en een stip aan de horizon nodig. Want de ruimtelijke kwaliteit overal goed op orde krijgen is een kwestie van lange adem en samenwerken. Deze uitvoeringsparagraaf is opgesteld omdat we graag snel hoopvolle eerste resultaten willen zien en ervaren. Dat geeft namelijk energie en brengt een domino-effect op gang. Daarom zijn de uitdagingen en plekken met de hoogste urgentie bondig op een rij gezet. Bij elke uitdaging of plek worden puntsgewijs relevante thema's benoemd die cruciaal zijn voor de beoogde integrale benadering ter plekke. De bijzondere binnenstad van Venlo verdient immers een toekomstbestendige opwaardering met oog voor het rijke verleden: aan de slag!

Borgen en stimuleren van omgevingskwaliteit

Alvorens met plekken in de binnenstad aan de slag te gaan moet het instrumentarium op orde, en de koers voor iedereen duidelijk zijn.

- Voor de inrichting van de openbare ruimte is in het IKBV de koers geschetst. De insteek is het herkenbaar maken van (historische) structuurdragers, het meer ruimte bieden voor fietsers, voetgangers, groen en waterberging, en het waar mogelijk terugdringen van de auto en verrommeling. Voor de uitwerking van deze algemene koers tot ontwerpplannen voor concrete plekken is een overkoepelend Masterplan nodig met principes en keuzes voor de inrichting, meubels, beplanting, verlichting, materialen, kleuren en overige details. Dat Masterplan moet esthetisch, technisch en financieel haalbaar zijn, ook op de lange termijn. Op basis van die uitgewerkte catalogus kunnen afzonderlijke plekken worden opgeknapt in de wetenschap dat de samenhang voor de binnenstad als geheel in het Masterplan is geborgd.
- Voor het gevelbeeld van de bebouwing is in het IKBV de koers geschetst met karakteristieken en

aandachtspunten ter inspiratie voor gevelverbetering en inpassing van nieuwbouw in de vijf onderscheiden deelgebieden. Hoewel het welstands- en erfgoedbeleid al geruime tijd hun vruchten afwerpen met spraakmakende projecten, zijn er daarnaast ook zorgen. De povere winkelpuien, de overdadige reclame-uitingen en het achterstallige gevelonderhoud doen de rijke historische uitstraling van de binnenstad geen goed. Gevelonderhoud is primair een taak van de pandeigenaren. Gezien de ernst wil de gemeente Venlo hierop toch waar mogelijk stimulerend sturen en ondersteunen door:

- het proactief bij de doelgroep onder de aandacht brengen van de bijzondere beeldkwaliteiten,
- een financiële stimuleringsregeling voor gevelverbetering,
- het versterken van eigenaars- en ambassadeurschap,
- het ontwikkelen van beleid op leegstand en herbestemming, en last but not least
- het intensiveren en versterken van het handhaven.

Maaskade

De Maaskade is een van de gebieden die een hoge urgentie heeft om aan te pakken. Het is namelijk de kers op de taart van alle werkzaamheden die de voorbije jaren in dit gebied hebben plaatsgevonden. Op de Maaskade liggen de volgende kansen:

- Het vergroten van de waterveiligheid van Venlo (door het verhogen van de keringen) aangrijpen om de verblijfskwaliteit van de Maaskade te verbeteren door de overwegend stenige ruimte stevig te vergroenen door middel van een herinrichting.
- De herinrichting aangrijpen om de ligging van Venlo aan de Maas te onderstrepen en de relatie tussen de binnenstad en de rivier te versterken.
- De herinrichting aangrijpen om de oude walstructuren, Maaspoort, veerhuis, aanleg- en oversteekplaatsen opnieuw en attractief zicht- en beleefbaar te maken (erfgoed wordt erfgoed).
- De herinrichting aangrijpen om verhalend meubilair te koppelen aan plekken met een bijzonder verhaal én te verbinden met fiets- en wandelroutes.
- Het opwaarderen van de Maaskade als bronpunt voor mobiliteit door het creëren van een aanlegplek voor riviercruises aan de lage loswal, en een in- en uitstapplaats voor internationaal busverkeer.

Museumkwartier

Het Museumkwartier heeft de laatste jaren een metamorfose ondergaan met de renovatie van het Limburgs Museum, de herontwikkeling van het postkantoor naar Museum Van Bommel Van Dam, de ombouw van het oude museum tot foodhall MOUT, de herinrichting van de Keulsepoort en de herbestemming van het voormalige ABN-AMRO gebouw tot Boekhandel Koops met Toeristen Informatie Venlo. In aanvulling daarop liggen er de volgende kansen:

Het verder uitbouwen van het culturele netwerk door het herbestemmen van de recent vrijgekomen vleugels van het oude postkantoor. De vleugel aan de Deken van Oppensingel biedt veel potentie om een sterke relatie aan te gaan met het Julianapark, MOUT en de Keulsepoort.

- De straatprofielen en de inrichting van de Deken van Oppensingel en de Keullerstraat zijn gedateerd, verkeren in slechte staat en behoeven een herinrichting met minder verharding en meer groen. Daarbij verdient de waardevolle bomenlaan aan de Deken van Oppensingel in het bijzonder aandacht en herstel. Die draagt immers sterk bij aan een kwalitatieve verbinding tussen het Museumkwartier, het Julianapark en het (verder te vergroenen) Arsenaalplein.
- Het Museumkwartier is bij uitstek een locatie voor kunst in de openbare ruimte. Deze interventies dienen zorgvuldig plaats te vinden in overleg met de gemeente Venlo en de musea.
- De Minderbroederskerk kan op termijn een nader te onderzoeken nieuwe invulling krijgen. Bij de herbestemming van de kerk kan de ruimere omgeving ervan onder de loep worden genomen en kunnen grotere ingrepen in het stedelijk weefsel overwogen worden om dit kwartier verder te activeren.
- Onder foodhall MOUT ligt een NCO-bunker uit de tijd van de Koude Oorlog. Onderzoek de mogelijkheden om deze bijzondere bunker open te stellen voor het publiek en/of meer onderdeel uit te laten maken van het collectief geheugen van de Venlonaren en bezoekers van de stad.

Historisch assenkruis

Het assenkruis is het oudste netwerk in de Venlose binnenstad. Het verbindt de vier voormalige stadspoorten met elkaar door een twee routes die elkaar haaks kruisen bij de Markt. Ondanks dit historische belang is het assenkruis thans slechts beperkt herkenbaar als samenhangend en structuurbepalend netwerk. Daarvoor is de bestrating te wisselend, ook is de bestrating sleets waardoor het assenkruis niet meer de uitstraling heeft die het verdient. Bovendien blijken delen van het assenkruis telkens weer kwetsbaar voor wateroverlast bij hevige regenval. Klimaatverandering vergt een strategische aanpak van de waterhuishouding, zowel bovengronds als ondergronds op plekken waar het water valt, zich verzamelt en afstroomt. De inzet is waar mogelijk minder verharding en meer groen in het assenkruis. Dat is ook van belang voor verkoeling in de zomer. Het wordt namelijk niet alleen natter maar ook warmer in de toekomst. Een goed voorbeeld van zo'n integrale aanpak is de heringerichte Keulsepoort: een uitnodigende, lommerrijke entree tot de binnenstad.

Door werk met werk te maken hebben klimaatadaptatie, erfgoed en beleving elkaar kunnen versterken. Voor het historische assenkruis liggen er de volgende kansen:

- Herinrichting van het assenkruis met een herkenbaar eigen profiel, bestrating, verlichting, inrichting en detaillering die refereert aan het historische belang en de ouderdom van dit netwerk (erfgoed wordt erfgoed). De voormalige stadsmuur en stadspoorten worden waar mogelijk verbeeld. Historisch waardevolle gevels worden aangelicht. Het vergroenen van het assenkruis is maatwerk: op markante plekken komen bomen en er komt ruimte voor een geveltuintjes. Zorg er met verlichting, groen en programmatische afwisseling voor dat de winkelstraten van het assenkruis ook na sluitingstijd attractief en veilig zijn. De voorkeur gaat uit om eerst het tracé Lomstraat - Vleesstraat op te pakken, omdat de hoognodige herinrichting van dit drukt bezochte deel van het assenkruis visueel het grootste

- effect zal hebben op de beleving van de binnenstad.
- Grijp de herinrichting van het assenkruis aan om achterstallig onderhoud van gevels weg te werken, detonerende winkelpuien te verbeteren, wildgroei aan reclame-uitingen tegen te gaan en wonen of werken boven winkels te stimuleren. Maak daarbij waar mogelijk middeleeuwse kelders, gevels en kappen toegankelijk, zicht- en/of beleefbaar, herintroduceer historische huisnamen en winkelsymbolen.
- De Jorisstraat is een naoorlogse verkeersdoorbraak tussen de Parade en de Maas en inmiddels uitgegroeid tot een belangrijke fietsroute. Daardoor is de herkenbaarheid van het historische assenkruis sterk afgenomen. Een herinrichting van Jorisstraat en vijfsporang kan het assenkruis via de Gasthuisstraat beter leesbaar maken, en tegelijkertijd bijdragen aan een klimaatrobuuste groene inrichting van de Jorisstraat met luwte voor verblijf en ruimte voor kinderspel.
- Het beoogde groene karakter van de heringerichte Jorisstraat kan een vervolg krijgen op de 'Groenmarkt': het plein 'achter' het stadhuis. Door deze ruimte opnieuw in te richten ontstaat een duidelijker onderscheid in functie en sfeer tussen voor- en achterplein én een logischer verband tussen stadhuis en pleinruimtes: enerzijds de begane grond met entree aan de zijde 'Groenmarkt' en anderzijds de belle etage met verhoogde entree aan de zijde Markt.
- Mocht de bibliotheek uit de Begijnengang vertrekken, onderzoek dan de mogelijkheden om dat gebouw te herbestemmen voor multifunctionele doeleinden met o.a. een fietsenstalling en aanvullende openbare voorzieningen op de begane grond en andere functies (wonen, werken) op de verdieping. Deze centrale plek aan een fietsroute door de binnenstad is een gunstige locatie voor een fietsenstalling. In het gebouw is een veilige, aantrekkelijke en overdekte stalling denkbaar. Bijkomend voordeel is dat de huidige buitenstallingen rond de vijfsporang van de Jorisstraat dan plaats kunnen maken voor groen.

Roermondsepoort

Tijdens de recente hevige regenbuien werd opnieuw de kwetsbaarheid van de Roermondsepoort aangetoond toen deze laaggelegen verkeersknoop volliep met regenwater. De maat, schaal en verschijningsvorm van de Roermondsepoort zijn ingegeven door het Brugplan uit 1946 toen de (vracht)auto vrij baan door de stad kreeg. De toenmalige nadruk op snelverkeer, zonering, doorzicht en grote schaal wringt met de huidige behoefte aan ruimte voor langzaam verkeer, groen, verblijf, verbinding en menselijke maat. Voor de omgeving van de Roermondsepoort liggen er de volgende kansen:

- Door op zoek te gaan naar een nieuwe balans in de profielen en inrichting kunnen de verschillende ruimtevragen een betere plek krijgen. Zo kan er meer ruimte komen voor waterberging in combinatie met groen, kan de voetgangersverbinding tussen Venlo-Zuid en de binnenstad worden verbeterd en kan het fietsparkeren beter worden ingepast.
- Daarnaast liggen er ook specifieke opgaven voor de gebouwde omgeving. De meest urgente opgaven zijn de invulling van het voormalige HEMA-pand aan het Flujasplein en de herontwikkeling van de gebouwde zuidrand tot aan het station. Denk en ontwerp in deze omgeving vanuit het perspectief van de aangrenzende middeleeuwse binnenstad en haak aan bij het fijnmazige weefsel, de doorwaadbaarheid, de zichtlijnen alsmede de maat, schaal en korrelgrootte van de bebouwing. Transformeer de rafelige achterkant tot een verbindingzone met de stadsbeek (Cedronsbeek) als attractieve structuurdrager. Respecteer tegelijkertijd ook de gemeentelijke monumenten van het Brugplan-gebied, namelijk: het C&A-pand, het bankgebouw en het stationsgebouw.

Omgeving Nolenspark en Nolensplein

De omgeving van het Nolenspark en Nolensplein voelen aan als overmaats en zelfs onbestemd. Het groene park en het stenige plein vormen samen één ruimtelijke eenheid maar ze zijn nauwelijks op elkaar betrokken. Voor de omgeving van het Nolenspark en Nolensplein liggen er de volgende kansen:

Het park en het plein worden aan drie zijden door een hekwerk losgeknipt van de omliggende straten. Onderzoek de mogelijkheden hoe de relatie park, straat en bebouwingsplinten kan worden versterkt én hoe het park via groenstroken of reeksen straatbomen aangehecht kan worden op de grotere groenstructuur in de binnenstad. Respecteer daarbij het zicht op de karakteristieke hoekpanden met torenaccenten en meer in het algemeen het silhouet van de binnenstad.

- Versterk de relatie tussen park en plein door het verwijderen of verplaatsen van de kiosken, en door het (deels) vergroenen van het bovendeck van het Nolensplein. Dit zou ook mogelijk zijn door nieuwe maat en schaal toe te voegen door de toevoeging van een (bouw)ontwikkeling bovenop een gedeelte van het bovendeck. Daarbij is de opstelling van de weekmarkt op woensdag en zaterdag een belangrijk aandachtspunt.
- Zet bij het Nolenspark bovendien in op een hogere verblijfskwaliteit, een betere toegankelijkheid, een (beperkte) voorziening voor waterberging en een speelplek voor kinderen.
- Zet bij de voormalige stadspoort (Geldersepoort) in op het verbeelden van de stadsmuur en stadspoort in het maaiveld en ontwikkel deze plek door tot een bronpunt van mobiliteit met speciale aandacht voor fietsparkeren en vergroenen.

COLOFON

TITEL	Integraal Kwaliteitskader Binnenstad Venlo	Alle rechten zijn voorbehouden, zowel voor het gehele werk als delen ervan. Niets uit dit document mag in enige vorm of op enige wijze worden veeelvoudigd, openbaar gemaakt of opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, fotocopie en digitale vermenigvuldiging in begrepen. Voor iedere vorm van gebruik is schriftelijke toestemming van OKRA of de gemeente Venlo. Afbeeldingen met betrekking tot klimaat zijn opgesteld op basis van de beschikbare klimaatdata, hierdoor kunnen er afwijkingen zijn tussen het kaartbeeld en de daadwerkelijke situatie. Alle afbeeldingen in dit rapport zijn eigendom van OKRA, Van Meijel adviseurs in cultuurhistorie of de gemeente Venlo, tenzij anders vermeld in het bijschrift. De beelden die geen eigendom zijn van de eerder genoemde partijen, zijn met toestemming van de auteurs geplaatst. Mocht iemand in dit document een illustratie aantreffen, waarop hij of zij rechten kan doen gelden of een niet correcte bronvermelding aantreffen, gelieve zich dan te melden bij de opdrachtgever.
DATUM	oktober 2025	
AUTEUR	OKRA	
I.S.M	Van Meijel adviseurs in cultuurhistorie	
OPDRACHTGEVER	Gemeente Venlo	
STATUS	Definitief	
STATUS	Niet voor publicatie	

DISCLAIMER

OKRA

Oudegracht 23 • 3511 AB UTRECHT
The Netherlands • T. +31 (0)30 273 42 49
mail@okra.nl • www.okra.nl

